

Homoparentální rodičovství gay páru

Bc. Jan Nábělek

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Jan Nábělek**
Osobní číslo: **H22857**
Studijní program: **N0111A190013 Sociální pedagogika**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Homoparentální rodičovství gay páru**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti rodičovství, homosexuality a osvojení dětí.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvalitativního výzkumu formou hloubkového rozhovoru.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- FAFEJTA, Martin, 2016. *Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti*. Praha: Portál. ISBN 9788026210306.
GILBERT, Guy, 2018. *Rodina: poklad naší doby*. Praha: Portál. ISBN 9788026213307.
MUSILOVÁ, Marcela, 2003. *Případová studie jako součást pedagogické praxe*. 2., upr. vyd. Skripta. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 8024407493.
NOVÁK, Tomáš, 2013. *O otcovské roli: [význam otce v rodině]*. Psychologie pro každého. Praha: Grada. ISBN 9788024744988.
SLOBODA, Zdeněk, 2016. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta. ISBN 9788088163091.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Jana Martincová, PhD., MBA**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce: **11. prosince 2023**

Termín odevzdání diplomové práce: **19. dubna 2024**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 11. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 11.4.2024

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě

pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zaměřuje na zkoumání zkušeností homoparentálního gay páru a výzev, s nimiž se potýkají v rámci společnosti, která často pohrdá odlišnostmi. Skrze kvalitativní jednopřípadovou studii a metodou tematické analýzy jsme prozkoumali, jakým předsudkům a diskriminaci čelí tento pár ve svém každodenním životě. Výzkum odhalil komplexní strategie, které pár využívá pro zvládnutí těchto sociálních bariér, a poukázal na legislativní nedostatky, které ovlivňují jejich rodinný život. Práce také diskutuje o potřebě širší sociální podpory a legislativních změn pro zlepšení situace homoparentálních rodin v České republice.

Klíčová slova: homoparentalita, diskriminace, legislativní nedostatky, sociální podpora, gay rodičovství

ABSTRACT

This thesis explores the experiences of a gay couple with children, focusing on the prejudices and discrimination they face within a society often dismissive of differences. Utilizing a qualitative single-case study and thematic analysis, we examined the challenges this couple encounters daily. The research revealed the complex strategies they employ to navigate these social barriers and highlighted legislative deficiencies affecting their family life. The thesis also discusses the need for broader social support and legislative changes to improve the situation for homoparental families in the Czech Republic.

Keywords: homoparentality, discrimination, legislative deficiencies, social support, Gay parenting

Děkuji své vedoucí práce Mgr. Janě Martinové, Ph.D., MBA za cenné rady a odborné vedení mé diplomové práce.

a

především bych rád poděkoval účastníkům výzkumu za poskytnutí rozhovoru a odkrytí etap jejich životů od dob, kdy byli na vše sami až po dobu, kdy se rozhodli spolu naplnit své touhy a dát svému životu náplň v podobě harmonické a fungující rodiny.

Též děkuji svému muži a přátelům za podporu a vytvoření podmínek k práci, jakož i podpory v době, kdy člověk v cílové rovině ztrácí naději, že proběhne cílovou čarou.

„Takového osudu se zachtělo mé vůli.“

-Fridrich Nietzsche-

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 RODINA A RODIČOVSTVÍ	13
1.1 FUNKCE RODINY.....	14
1.1.1 Reprodukční a ekonomická funkce rodiny.....	14
1.1.2 Socializační a emocionální funkce rodiny.....	15
1.2 VLIV RODINY NA FORMOVÁNÍ DÍTĚTE.....	16
1.2.1 Identita.....	17
1.2.2 Vzory.....	17
1.3 SHRNUÍ.....	19
2 HOMOSEXUALITA	21
2.1 BIOLOGICKÉ A SOCIÁLNÍ HLEDISKO.....	22
2.2 REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ VS. MANŽELSTVÍ.....	26
3 HOMOPARENTALITA	30
3.1 FORMOVÁNÍ RODINY.....	31
3.2 VZNIK RODIČOVSTVÍ ODVOZENÍM.....	34
3.3 BIOLOGICKÝ VZNIK RODIČOVSTVÍ.....	35
3.4 COMING OUT.....	37
4 VYBRANÉ STUDIE	38
4.1 BÝT ČI NEBÝT RODIČEM? RODIČOVSKÁ ASPIRACE MUŽŮ S NENORMATIVNÍ SEXUÁLNÍ IDENTITOU V ČESKU (VOHLÍDALOVÁ A MAŘÍKOVÁ, 2023).....	38
4.2 VE SKŘÍNI EVROPY: PRÁVA SEXUÁLNÍCH MENŠIN V ČESKÉ REPUBLICCE A NA SLOVENSKU (GUASTI A BUSTIKOVA, 2020).....	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
5 PŘÍPADOVÁ STUDIE GAY PÁRU	41
5.1 VÝZKUMNÁ METODA.....	42
5.2 CÍLE VÝZKUMU.....	43
5.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	43
5.4 VÝZKUMNÁ JEDNOTKA.....	44
5.5 SBĚR DAT.....	45
5.6 ZPRACOVÁNÍ DAT.....	46
6 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	47
6.1 ANALÝZA DAT Z ROZHOVORŮ.....	47
6.2 REŠERŠE STUDIÍ V OBLASTI HOMOSEXUALITY A HOMOPARENTALITY.....	62

6.3	INTERPRETACE ANALYZOVANÝCH DAT A ZODPOVĚZENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	68
6.4	PREZENTACE ZÁVĚRŮ A DISKUZE	76
6.5	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	78
6.6	LIMITY STUDIE	79
	ZÁVĚR	81
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	83
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	88
	SEZNAM OBRÁZKŮ	89
	SEZNAM PŘÍLOH.....	90

ÚVOD

Homoparentální rodičovství, jako součást diskuse o rodičovství a sexuální orientaci, se stává důležitým, a zároveň kontroverzním tématem v rámci současné společnosti. V posledních letech došlo k významnému posunu v chápání a akceptaci různorodých forem rodiny, což otevřelo dveře k širší diskusi o právech homosexuálních párů na rodičovství.

Homosexuální jedinci a páry jsou stále častěji otevřenější ve vyjádření své touhy po založení rodiny a vychovávání dětí. V praxi to znamená vytváření nového typu rodiny v sociální struktuře společnosti.

Nicméně tato změna ve společenském povědomí a snaha o uznání práva homosexuálních jedinců na rodičovství se neobešla bez odporu a kontroverzí. Diskuze o tom, zda jsou homosexuální páry vhodnými rodiči a zda by měly mít právo adoptovat či plodit děti, vyvolává vášnivé debaty a otázky týkající se vlivu prostředí, ve kterém děti vyrůstají, stejně tak i otázky týkající se jejich psychosociálního vývoje.

V kontextu České republiky stále není homoparentální rodičovství legislativně ukotveno. Absence přesného právního rámce zanechává mnoho otázek a vytváří nejistotu ohledně práv a povinností partnerů stejného pohlaví, kteří mají děti nebo uvažují o rodičovství. Problematika práv a povinností rodičů v registrovaném partnerství podle zákona číslo 115/2006 Sb., kterým se upravuje registrované partnerství a změna některých souvisejících zákonů, zůstává jedním z klíčových bodů, zájmů a kontroverze. Toto ustanovení definuje obecně rodičovskou zodpovědnost partnera vůči dítěti a jeho výchovu, avšak neposkytuje konkrétní legislativní rámec pro adopci či plánování rodiny pro homosexuální páry. Konkrétně posunutí návrhu zákona „Manželství pro všechny“ do třetího čtení čelila úpravám tohoto znění zejména oblast týkající se adopce či osvojení. Výsledkem zůstal návrh zákona (tisk 234, dokument 234/0 ze dne 19.3.2024), který řeší především práva osob homosexuálně orientovaných ve smyslu legislativní úpravy jejich soužití, nikoliv však soužití a práva ve vztahu k dětem žijících v tomto typu svazku. V bodě 3 tohoto návrhu by se měl doplnit pouze §800 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. o: „, nebo se osvojitelem může stát také partner, je-li rodičem dítěte druhý z partnerů“, což životní situaci dětí již žijících v registrovaném partnerství či pouze v partnerství nijak neřeší.

Data ze sčítání lidu v roce 2011 poskytují zajímavý pohled na problematiku. Zjištění naznačují, že v domácnostech registrovaných partnerů či partnerek žilo 46 závislých dětí. (ekonomicky neaktivních do 26 let věku) ze všech 925 dětí žijících v domácnostech

vedených párem stejného pohlaví. V rodinách neregistrovaných homosexuálních párů tedy žilo až devatenáctkrát více, což je nejméně čtyřnásobný rozdíl ve srovnání s registrovanými partnerstvími. (Sloboda, 2016)

Tato diplomová práce se zabývá právě touto problematikou, tedy homoparentálním rodičovstvím gay párů. Zaměřuje se na teoretické právní, sociální a psychologické aspekty spojené s výchovou dětí homosexuálními páry. V teoretické části práce se zaměřujeme na homosexualitu, kterou zkoumáme nejen z biologického hlediska, ale i z pohledu sociálního. Dále se věnujeme legislativnímu rámci, konkrétně zákonné úpravě registrovaného partnerství, rozboru rodiny a rodičovství. V dalším bodě se soustředíme na funkci rodiny a její vliv na formování osobnosti dítěte. Posledním zásadním tématem je homoparentalita. Vysvětlíme proces, jakým se gay páry stávají rodiči, prezentujeme výzkumy, které se v oblasti homoparentality uskutečnily, a analyzujeme jejich výsledky.

Cílem praktické části této práce je prostřednictvím subjektivních zkušeností homoparentálního gay páru důkladně prozkoumat jejich způsob zvládnání případných předsudků, diskriminace a výzev, s nimiž se musejí vypořádat v rámci své rodiny a širší společnosti. Dále se zaměřujeme na popis hlavních aspektů výchovy dětí v prostředí homoparentální rodiny a na jejich odlišnosti od tradičních rodinných modelů. Analyzujeme také význam sociální podpory a přijetí, jež poskytuje rodina, přátelé a komunita pro gay páry a jejich děti.

Práce má za cíl přispět k širšímu pochopení a diskuzi o této aktuální a důležité otázce, která ovlivňuje nejen samotné homosexuální páry, ale také podobu a vnímání rodiny v rámci moderní společnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA A RODIČOVSTVÍ

Rodina a rodičovství jsou klíčovými pilíři lidské společnosti, formující základy mezilidských vztahů a kulturních hodnot. Rodina představuje jedinečný prostor, kde se jednotlivci potkávají, vzájemně podporují, sdílejí radosti i výzvy života a vytvářejí stabilní sociální jednotku. Rodičovství, jako nedílná součást rodinné struktury, zahrnuje péči, výchovu a formování budoucnosti nových generací. Tato témata nejen odrážejí biologické vazby, ale také ukazují na různorodost forem rodiny a výzvy spojené s vedením a formováním rodinného života. Vzhledem k svému významu a komplexnosti představují klíčovou oblast zkoumání v humanitních oborech.

I přesto, že je rodina předmětem různých výzkumů a otázky týkající se rodiny jsou často diskutovány na půdě Parlamentu České republiky, zákonem není rodina právně nijak specifikována. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nový), konkrétně §655 nám říká, že hlavním účelem manželství je založení rodiny, pod pojmem „manželství“ se rozumí trvalý svazek muže a ženy.

Pedagogické vědy nahlízejí na rodinu podobně jako česká legislativa. V pedagogickém slovníku (Kolář, 2012) je rodina definována jako skupina jednotlivců, kteří sdílejí manželské či partnerské, krevní a silné emocionální vazby, což vytváří malé společenství. Jedná se o institucionalizovaný sociální útvar s minimálně třemi osobami, fungující jako sociální subsystém s cílem uspokojovat individuální a celospolečenské potřeby. Jeho základem je dyadický pár, tedy muž a žena. Přestože rodina plní reprodukční, ekonomické, socializační a emocionální funkce, v dnešní době čelí výzvám spojeným s transformací rodinných a partnerských vztahů, což může mít vliv na funkci ochrannou a výchovnou.

Z výše uvedeného vyplývá, že rodič je stavebním kamenem rodinné struktury a je tvůrcem rodinné dynamiky a fungování. Můžeme tedy rodiče považovat za klíčové postavy v rodině, odpovědné za výchovu, péči a podporu svých potomků. Tento vztah je založen na lásce, důvěře, vzájemném respektu a sdílených hodnotách. Rodiče vytvářejí bezpečné prostředí pro své děti, poskytují emocionální stabilitu a představují modely pro budoucí mezilidské vztahy. Silný a podpůrný vztah mezi rodičem a jeho rodinou je klíčový pro celkovou pohodu a rozvoj členů rodiny. Můžeme hovořit o naplňování sociální role, tedy role rodiče.

Sociální role lze definovat jako standardizovanou reakci na očekávání ve společnosti. Základní typologie rolí je stanovena společností a poskytuje konkrétní vzor, podle něhož má jedinec jednat v určité situaci. Role nejen stanovují určité chování, ale také s ním spojují

emocionální a hodnotové postoje. I když mohou tyto emoce a postoje existovat nezávisle na přijímání role, jejich přijetím mohou být ještě zesíleny. (Berger, 2007, s. 99-103)

Rodičovství představuje klíčovou roli a odpovědnost osoby v pozici rodiče, zahrnující péči, výchovu a podporu potomků. Tato sociální role není omezena pouze na biologické rodiče. Může zahrnovat i osoby, které rodičovskou roli v životě dětí přijímají, jako jsou adoptivní rodiče nebo prarodiče pečující o svá vnoučata. Rodičovství rozšířené o sociální roli zahrnuje nejen fyzickou péči o potomky, ale také aktivní účast na jejich výchově, sociálním formování a poskytování emocionální podpory. Rodina, jako základní jednotka společnosti, se stává arénou, kde se formují a naplňují sociální role rodičů, což ovlivňuje celkovou strukturu a funkci rodiny v širším sociálním kontextu.

Zkráceně řečeno, pojem rodina je širší termín, který zahrnuje skupinu lidí spojených příbuzenskými vztahy, zatímco pojem rodičovství se zaměřuje na roli a odpovědnost v péči o potomstvo. Rodičovství může existovat i mimo tradiční rodinné struktury a může se vztahovat k jakémukoli kontextu, kde se jedinec stará o výchovu a péči o děti.

1.1 Funkce rodiny

Zmínili jsme, že rodina plní klíčové funkce v rámci společnosti. Její role nezahrnují pouze péči, výchovu a podporu potomků, ale také širší sociální funkce. Rodina funguje jako prostředí primární socializace, kde se formují základní hodnoty a normy jedince. Současně naplňuje reprodukční funkci, umožňující tím pokračování generací. Má vliv i na emocionální a psychologický vývoj jednotlivců, poskytuje jim citovou oporu a bezpečí. Tato sociální instituce hraje roli i v ekonomickém kontextu, kde členové rodiny spolupracují na zajišťování základních potřeb a vytváření ekonomické stability.

1.1.1 Reprodukční a ekonomická funkce rodiny

Jako institucionální entita hraje rodina klíčovou úlohu při reprodukci ve všech existujících společnostech, a to na sociální, kulturní i biologické úrovni (Fučík, 2013). Shorter (1977) charakterizuje vztah mezi rodinou a reprodukcí v době šlechty jako mechanismus k udržení dědictví, kde samotný proces reprodukce vychází ze strategie výběru partnera. Tím se reprodukční funkce stala klíčovou pro udržení společenského postavení.

V dnešní době je vztah mezi rodinou a reprodukcí podstatně odlišný od minulosti. To reflektuje hluboké změny ve struktuře a funkcích rodiny, zejména funkce reprodukční.

Moderní rodina prochází výrazným úbytkem svých funkcí, s měnící se velikostí a vztahem k ostatním institucím. Tyto změny jsou rámovány transformací v pojetí intimity, partnerství a rodičovství. Dochází u ní k výraznému oddělení sféry intimity od veřejné sféry. (Fučík, 2013)

Antikoncepce zaznamenává zásadní zvrát v reprodukční a ekonomické roli jednotlivců a rodin. Poskytuje ženám i mužům aktivní kontrolu nad plánováním těhotenství, otevírá dveře k promyšlenějšímu přístupu k rodičovství. Díky antikoncepci mohou jednotlivci lépe sladit své rozhodnutí s profesními a osobními cíli, což vede k větší ekonomické stabilitě.

Novodobá antikoncepce se začala vyvíjet v roce 1921, ale jako masově použitelná ve formě tablet se začala vyrábět až v roce 1960. (Barták, 2006)

V šetření Životní podmínky Český statistický úřad (Měřínská, 2022) vyhodnotil, že ekonomicky jsou na tom nejlépe rodiny (úplné) s jedním dítětem. Výpočet byl proveden vydělením souhrnného příjmu domácnosti počtem jednotek v domácnosti. V čisté úplné a čisté neúplné rodině s jedním dítětem (rodině tvořené pouze rodiči a dětmi) tvoří čistý příjem na osobu až 31.650,- Kč. Oproti tomu rodiny se třemi a více dětmi mají nejnižší příjmy, konkrétně 10.500,- Kč čistého za měsíc.

Antikoncepce tedy ovlivňuje nejen demografické trendy, ale také podporuje kvalitu rodinného života. Její významný dopad na reprodukční svobodu a ekonomickou rovnováhu ji činí klíčovým prvkem v moderním přístupu k rodině a rodičovství.

1.1.2 Socializační a emocionální funkce rodiny

Rodina hraje nezastupitelnou roli v procesu socializace, kdy jedinci od narození vstupují do světa společenských interakcí a kulturních hodnot. Jako první a nejdůležitější sociální instituce poskytuje rodina prostředí, ve kterém se formují základní nomy, hodnoty a dovednosti nezbytné pro úspěšnou integraci jedince do společnosti.

V širším smyslu slova se socializace zabývá formováním a rozvojem osobnosti pod vlivem různorodých vnějších podnětů, včetně specializovaných aktivit, které se označují jako výchova. Přestože jsou občas tyto dva pojmy zaměňovány, nejsou zcela synonymní. Termín „socializace“ zahrnuje mnohem širší spektrum než výraz „výchova“, konkrétně všechny vědomé i nevědomé faktory, nevyjímaje ekologický, urbanistický, hospodářský, politický a kulturní. To vše má vliv na vývoj osobnosti jedince od dětství a dospívání až po chování a sebepojetí psychosociálně vyspělého a ekonomicky nezávislého dospělého člověka.

Socializace jako adaptační proces umožňuje jedinci rozpoznat normy, kulturní hodnoty a očekávání ve společnosti pomocí pozitivních i negativních sociálních reakcí. (Jedlička, Kořa a Slavík, 2018)

Socializace, jako širší proces, zahrnuje adaptaci jedince k normám, hodnotám a sociálním dovednostem ve společnosti. Tento proces není omezen pouze na vliv rodiny, nýbrž zahrnuje školu, média a další společenské instituce. Rodina však zůstává prvním bazálním a nejdůležitějším prostředím, kde se formují základní dovednosti a postoje k normám společnosti. Paralelně s tím plní rodina emocionální funkci, což zahrnuje poskytování citové opory, bezpečí a lásky.

Citová podpora tvoří pevný základ pro psychický a emocionální vývoj jedince, jakož i dalších psychických funkcí. Emoční projevy dítěte jsou primárním prostředkem komunikace (Vágnerová, 2005). Vzájemné vztahy v rodině formují tedy mimo jiné emocionální vazby, které mohou pozitivně ovlivnit psychické zdraví jedince, ale i komunikaci.

Přestože jsou socializace a emocionální funkce rodiny dvě odlišné oblasti vzájemně se prolínající a ovlivňující. Emocionální podpora rodiny může napomoci lepšímu zvládnutí procesu socializace tím, že poskytuje jedinci pevný základ emocionální stability. Současně socializační proces pomáhá jedinci pochopit sociální normy a přizpůsobit se, což ovlivňuje kvalitu mezilidských vztahů v rodině. Celkově lze říci, že rodina je klíčovým prostředím, kde se vzájemně propojují socializační a emocionální aspekty, formující identitu a sociální dovednosti dítěte.

1.2 Vliv rodiny na formování dítěte

Rodina, jako primární sociální prostředí, hraje (zastává) nezastupitelnou roli v procesu formování jedinečné identity každého dítěte. Způsob, jakým rodina uspokojuje emocionální potřeby a podporuje autonomii, nejen ovlivňuje vývoj sociálních dovedností, ale také poskytuje pevný základ pro budoucí interakce ve společnosti. Dynamika rodiny, včetně vztahů, hodnot a výchovných postupů, má klíčový vliv na utváření jedinečné osobnosti každého jejího člena. Způsob, jakým rodina podporuje emocionální potřeby a rozvíjí autonomii dítěte, není pouze odrazem vnitřních rodinných vztahů, ale také představuje základ pro jeho budoucí sociální interakce. Při zkoumání vztahu mezi rodinou a formováním identity dítěte je důležité porozumět, jak tyto prvky vzájemně spolupracují na vytváření pevných základů pro jeho celkový sociální a psychologický rozvoj.

1.2.1 Identita

Identita je společensky determinována. Jedná se o identifikaci s konkrétní sociální rolí, což znamená, že z perspektivy sociologie je identita zakořeněna v sociálním kontextu, udržována a transformována v rámci společenských interakcí. Vytváření identity je proces, během něhož jedinec v průběhu socializace přijímá určitou roli, s níž se identifikuje, a učí se, jak se stát platným členem společnosti. (Berger, 1963)

Rodinní členové často působí v roli „vzorů“ pro děti. Identifikace s těmito modely může formovat sociální identitu jedince a ovlivnit jeho následovné chování ve společnosti. Funkce rodiny, které zahrnují výuku sociálních rolí jsou pro dítě velmi důležité. Přijetí a plnění určitých sociálních rolí v rámci rodiny může formovat sociální identitu jedince a jeho vnímání vlastního místa ve společnosti. Otevřená a zdravá komunikace v rámci rodiny podporuje rozvoj „identitního“ procesu. V tomto ohledu můžeme označit identitu jako druh sociálního učení, kdy dítě v rámci identifikace s určitým typem sociální interakce, přijímá za své sdílené hodnoty, postoje i způsob jednání a komunikace.

Pohledem pedagogiky musíme propojit dva pojmy, konkrétně identifikaci a identitu. V analýze Kolářova (2012) přístupu k definici pojmů identifikace a identita se zdůrazňuje, že identifikace představuje jednu z forem sociálního učení. Toto učení spočívá ve ztotožňování se s chováním, postoji a způsobem jednání druhých jednotlivců nebo skupin. Přijímání určitého chování je často ovlivněno citovým vztahem k osobě, která slouží jako vzor, a to je faktorem, který podněcuje jedince k napodobování. Kromě toho se v rámci identity jedinec aktivně zapojuje do prožívání vlastní jedinečnosti, vytváří obraz sebe samého a formuje svou identitu v souladu s kulturním kontextem a normami společnosti, přičemž tento proces je výsledkem osobního rozvoje.

Shrneme-li sociologické a pedagogické perspektivy, docházíme k závěru, že identita není pouze individuálním jevem, ale je pevně zakotvena ve společenském kontextu. Tato podoba identity je ovlivněna interakcemi a sociálním učením, a to nejen v rámci rodiny, ale také v širším kontextu společnosti jako celku. Identitu jedince formuje nejen prostředí rodiny, kde probíhá primární socializace, ale také komplexní síť vztahů a interakcí ve společnosti, což podtrhuje významné propojení jednotlivce s okolním sociálním prostředím.

1.2.2 Vzory

Vzory fungují jako inspirační šablony, které jedinec může pozorovat a přijímat do svého chování, postojů a hodnot. Tyto vzory neslouží jen jako ukazatele správného chování ale

také jako pramen motivace a příležitost k osobnímu rozvoji. Jejich význam spočívá nejen v poskytování příkladu, ale také ve formování sociální interakcí a utváření identit jednotlivců v různých kontextech.

Pro dítě má značný význam i vzájemný vztah jeho rodičů. Láska, vzájemný respekt a pouto, které mezi sebou rodiče projevují, představují pro dítě nejen životní jistotu, ale také vzor toho, jak společně existovat navzdory individuálním rozdílům, které nevyhnutelně vedou k třecím plochám. Tento vztah slouží jako model pro porozumění, vzájemnou podporu, komunikaci a řešení konfliktů, což dítě přenáší do vlastního budoucího mezilidského jednání. Rovněž ukazuje, jak mít rád druhého, i když nesdílíme úplně všechny názory, jak se vyrovnat s odlišnostmi a vzájemně se respektovat. (Koucká, 2021)

Ze sociálního hlediska vyplývá, že vzájemný vztah rodičů má klíčový vliv na sociální vývoj dítěte. Hodnoty rodičů, které dítě vnímá, poskytují model pro základní sociální dovednosti a interakce. Tedy se stávají vzorem a přispívají k formování sociálních hodnot a normativů u dítěte. Tato sociální interakce mezi rodiči má vliv na způsob, jakým dítě buduje a udržuje vztahy s ostatními ve společnosti, a ovlivňuje jeho schopnost porozumět, spolupracovat a adaptovat se na sociální prostředí.

Vágnerová (2005) pojednává o vzorech jako o rozličných rolích, které dítě přijímá, ať už v rodině nebo jinde. Uvádí, že biologické pohlaví dítěte, na němž tato role závisí, je dané, ať už se jedná o chlapce nebo dívku. Gender zahrnuje vlastnosti a vzorce chování, považované za charakteristické či žádoucí pro jedince daného pohlaví, což představuje soubor sociálních očekávání, jež jsou oceněna, pokud jsou respektována. Obsah genderové role je podmíněn sociokulturně a liší se v různých společenstvích či sociálních vrstvách. Janošová (2008) dodává, že takové projevy jsou získávány zejména učením, i když mají kořeny ve vrozených předpokladech, jež se mohou lišit mezi dětmi různého pohlaví. Zároveň zmiňuje větší variabilitu otců v roli rodiče, proto nelze jasně vymezit, do jaké míry ovlivňují vývoj potomků, v obecnější rovině ovšem stírá výrazné rozdíly v rolích muže a ženy, protože záleží na kontextu, ke kterému se role vztahují.

Biologické pohlaví dítěte je předem určené a je základem pro přijetí role. Pojem genderu pak zahrnuje vlastnosti a vzorce chování považované za typické pro každé pohlaví, což tvoří soubor sociálních očekávání, jehož respektování je oceněno.

Důraz klademe na to, že takové projevy jsou hlavně získávány učením, přestože mají biologické kořeny, jež mohou variabilně rozlišovat mezi dětmi různého pohlaví. Otcové

disponují větší variabilitou v roli rodiče, což komplikuje jednoznačné vymezení jejich vlivu na vývoj potomků. V obecnější rovině však hovoříme o rodičích, kteří se stávají vzorem pro sociální dovednosti a interakce dítěte, a to bez ohledu, zda se jedná konkrétně o roli otce či matky. Tyto hodnoty rodičů ovlivňují formování sociálních hodnot a normativů dítěte, což má následně klíčový vliv na jeho sociální vývoj a schopnost interakce ve společnosti.

1.3 Shrnutí

Rodičovství představuje klíčovou roli a odpovědnost osoby v pozici rodiče, zahrnující péči, výchovu a podporu potomků. Tato sociální role není omezena pouze na biologické rodiče. Může zahrnovat i osoby, které přijímají rodičovskou roli v životě dětí, jako jsou adoptivní rodiče, pěstouni nebo i prarodiče pečující o svá vnoučata. Rodičovství rozšířené o sociální roli zahrnuje nejen fyzickou péči o potomky, ale také aktivní účast na jejich výchově, sociálním formování a poskytování emocionální podpory.

Rodina, jako základní jednotka společnosti je jakýmsi hracím polem, kde se formují a naplňují sociální role rodičů, což ovlivňuje celkovou strukturu a funkci rodiny v širším sociálním kontextu. Rodina plní klíčové funkce v rámci společnosti, zahrnující nejen péči, výchovu a podporu potomků, ale i širší sociální funkce. Funguje jako prostředí primární socializace, reprodukce generací, a má vliv na emocionální a psychologický vývoj jednotlivců.

V dnešní době je vztah mezi rodinou a reprodukcí odlišný od minulosti, reflektuje změny ve struktuře a funkcích rodiny. Antikoncepce ovlivňuje reprodukční a ekonomickou roli jednotlivců a rodin, poskytující kontrolu nad plánováním těhotenství a umožňuje lépe sladit rodičovství s profesními a osobními cíli.

Socializace, jako proces adaptace k normám a hodnotám společnosti, není omezena pouze na vliv rodiny. Ta však zůstává prvním a nejdůležitějším prostředím pro formování základních dovedností a postojů k normám. Rodina také plní emocionální funkci, poskytuje citovou oporu a bezpečí.

Identita jedince je formována jak prostředím rodiny, tak sociálním kontextem. Rodina hraje klíčovou roli ve vytváření identity dítěte, která zahrnuje nejen sociální dovednosti, ale i emoční stabilitu. Rodiče jsou vzory pro děti, což formuje sociální identitu a chování jedince ve společnosti.

Závěrem lze říci, že rodina je prostředím, kde se vzájemně propojují socializační a emocionální aspekty, které formují identitu a sociální dovednosti dítěte. Její význam je nezastupitelný v procesu sociálního a psychologického rozvoje jedince.

2 HOMOSEXUALITA

Homosexualita je sexuální orientace, kde jedinec projevuje citovou nebo sexuální náklonnost k osobám stejného pohlaví. Tato identita je součástí lidské sexuální rozmanitosti a existuje po celém světě. Homosexuální jedinci usilují o nabytí práva na respekt, rovnost a nediskriminaci, což se stále stává tématem diskusí a snah o dosažení širšího společenského uznání. Přestože se některé společnosti postupně otevírají uznání diverzity sexuálních orientací, stále ve vnímání homosexuality existují regionální a kulturní rozdíly. Otevřený a respektující dialog může přispět k lepšímu porozumění a akceptaci této součásti lidské sexuality.

V otázce homosexuality se diskutuje o jejích možných biologických a sociálních determinantách. Biologická determinace se zaměřuje na genetické a hormonální faktory, které by mohly ovlivňovat sexuální orientaci jedince.

Naopak sociální determinace zkoumá vliv prostředí, výchovy a společenských faktorů na formování sexuální identity. Sociální interakce, rodinné prostředí a kulturní vlivy mohou hrát roli, a to zejména ve smyslu nepotlačování, v procesu formování sexuální orientace.

Vývoj sexuality jednotlivce je určen genetickými faktory a formován sociokulturním prostředím. Sexuální identifikace je chápána jako subjektivní pocit náležitosti k mužskému nebo ženskému pohlaví, který se projevuje vnější pohlavní rolí. (Čepický, 2018, s. 1125)

Z toho vyplývá, že vývoj sexuality jedince je podmíněn geneticky, ovlivňován sociálními a kulturními vlivy (stereotypy, předsudky, víra a kulturní vzorce), a zahrnuje subjektivní pocit příslušnosti k určitému pohlaví (stává se součástí identity).

Sexuální orientaci obecně popisuje Čepický (2018, s. 1125) jako: „...celoživotní neměnný, nositelem nezapříčiněný a nezvolený stav výlučné nebo převažující erotické a citové preference osob daného pohlaví.“

Dáme-li dohromady sociální a biologický kontext, docházíme k závěru, že sexuální orientace se vyvíjí spíše organicky a není ovlivněna vnějšími vlivy nebo vlastními rozhodnutími jednotlivce. Nicméně její projevy vztahující se k vnějšku jsou již spojeny se sociální rolí.

Homosexualita, tedy (*Akademický slovník současné češtiny*, 2024) „sexuální a citová náklonnost k osobám stejného pohlaví“, je biologicky a sociálně determinovaná.

Brzek a Pondělíčková-Mašlová (1992, s. 19-21) poukazují na nutnost oddělit homosexualitu od homosexuálního chování. Na homosexualitu pohlíží jako na biologicky podmíněný stav, který zapříčiňuje pohlavní (sexuální) přitažlivost ke stejnému pohlaví. Zároveň podotýká, že sexuální chování nemusí být vždy ve shodě se sexuální orientací. Za příklad uvádí heterosexuální muže provozující homosexuální styk jako tzv. „*náhražkové sexuální chování*“ např. ve věznici.

2.1 Biologické a sociální hledisko

Biologické hledisko homosexuality je předmětem odborné diskuze a odpověď na to, jak „vzniká“ homosexualita, je nejednotná.

Nejčastěji uváděná teorie genetické podmíněnosti se opírá o výzkumy v USA. Ty byly provedeny v roce 1993. Popisují změnu raménka u chromozomu X. Tato změna u heterosexuálních mužů detekovaná nebyla. Současně popisuje hormonální vliv v prenatalním vývoji, konkrétně mezi 4. až 6. měsícem. (Janošová, 2008, s. 487)

Tuto teorii však na druhé straně vyvrací Aardweg (2003, s. 22). Zpochybňuje relevanci provedeného výzkumu. Poukazuje zejména na špatný výběr výzkumného souboru. Zaměříme-li se na kontext (léčba homosexuality psychoterapií), ve kterém Aardweg své zpochybnění zmiňuje, nemůžeme jeho námitky vůči provedenému výzkumu brát zcela na zřetel.

Brzek a Pondělíčková-Mašlová (1992, s. 29) pohlízejí na homosexualitu jako na náchylnost jedince k určitým psychickým faktorům a sexuálním vlivům, která vzniká kombinací dědičných (genetických) faktorů a neuroendokrinních vlivů, které se projeví během nitroděložního vývoje nebo v prvních měsících po narození.

Pro tuto diplomovou práci není zkoumání biologické podstaty homosexuality podstatné, proto se omezíme jen na upozornění na zásadní výstupy a možné problémy s věcí spojené.

Z etického hlediska ovšem zkoumání genetické determinace homosexuality považujeme za diskutabilní, a to ze dvou hlavních důvodů. Informace o biologických základech sexuální orientace sice mohou na jedné straně přispět k odstranění společenské stigmatizace, v podstatě mají za úkol dokázat, že homosexualita není onemocněním nebo rozmarem. Na straně druhé se však navíc musíme obávat zneužití těchto informací nebo narušení soukromí jednotlivců. Tato obava je naprosto oprávněná a zdaleka se netýká pouze výzkumu homosexuality.

Například studie s názvem „Hluboké neuronové sítě jsou přesnější než lidé při odhalování sexuální orientace z obrázků obličeje“¹ (Wang a Kosinski, 2018) ukazuje, že obličeje nesou podstatně více informací o sexuální orientaci, než je možné vnímat či interpretovat lidským mozkiem. Autoři využili hluboké neuronové sítě k analýze 35 326 obličejových snímků, z nichž extrahovali rysy pro klasifikaci sexuální orientace pomocí logistické regrese. Klasifikátor byl schopen správně rozlišit mezi homosexuálními a heterosexuálními muži v 81% případů a mezi ženami v 71% případů na základě jediného obličejového snímku. To představuje výrazně vyšší přesnost než lidské posuzování, které dosáhlo přesnosti 61% u mužů a 54% u žen. Přesnost algoritmu se zvýšila na 91% u mužů a 83% u žen, pokud bylo k dispozici pět obličejových snímků na osobu.

Vzhledem k tomu, že genotyp se manifestuje skrze fenotyp, lze studii autorského dua Wang a Kosinski vnímat jako důkaz genetické, neboli biologické, podstaty homosexuality.

Pokroky v neurologii a ekonomii umožnily detailní průzkum lidských rozhodovacích procesů a odhalují klíčové faktory ovlivňující výběr jídla nebo třeba partnera (Harari, 2021a, s. 38).

Současně exponenciální růst DNA testování přináší nové poznatky o genetické struktuře lidstva. Společnost 23andMe, zaměřená na analýzu 23 chromozomových párů, ukazuje, jak hluboké pochopení genetického kódu může odkrýt neznámé aspekty naší identity. Tato analýza, závislá na rozsáhlých databázích, vyvolává obavy z možného zneužití a otázky související s ochranou soukromí. Vizi, kde by spojení biometrických dat, DNA a zdravotních záznamů vedlo k vzniku onnipotentního systému, lze vnímat dvojsečně. Na jedné straně by takový systém mohl nabídnout bezprecedentní ochranu proti řadě onemocnění, na straně druhé by však znamenal významný zásah do soukromí jedinců, s potenciálem sledování každého našeho kroku, vztahu, zdravotního stavu nebo i sexuální orientace. Tento scénář představuje klíčové dilema současného vývoje v oblasti datové analýzy a genetiky a klade důraz na potřebu etického a legislativního rámce pro zachování soukromí a ochranu osobních údajů v éře pokročilé technologie. (Harari, 2021b, s. 332-333)

Biologické hledisko nám tedy určuje příčinu homosexuality, není však determinantem toho, jak se projeví. Jedná se pouze o predispozici. Projevy homosexuality a homosexuálního chování jsou definovány sociálním kontextem a jeho faktory.

---

¹ V originálu: Deep neural networks are more accurate than humans at detecting sexual orientation from facial images.

Sociální hledisko zahrnuje mnoho aspektů, které se týkají interakcí, postojů a reakcí společnosti na jednotlivce s odlišnou sexuální orientací. Patří k nim otázky jako je akceptace, rovnoprávnost, stigma a diskriminace.

Gagnon a Simon (2017, s. 10-11) nadřazují právě sociální aspekty těm biologickým, byť samotnou biologickou podmíněnost nezpochybňují. Sobotková (2007, s. 190) se v souvislosti s homosexualitou zmiňuje o teorii vycházející z psychologických studií jako interakci biologických a psychosociálních faktorů.

Akceptace homosexuality ve společnosti se v průběhu času mění a liší se mezi různými kulturami a regiony. V některých společnostech se postoj k homosexualitě zlepšuje, což vede k větší toleranci a rovnoprávnějším právům pro LGBTQ+ osoby. To je spojeno s kulturním, právním a sociálním vývojem, který odráží snahy o vyrovnání se s diskriminací a zajištění rovných práv pro všechny nezávisle na sexuální orientaci. Akceptace homosexuality ve společnosti hraje klíčovou roli v boji za práva a rovnost LGBTQ+ komunity.

Jedním z autorů, který se věnuje akceptaci homosexuality v historickém kontextu je historik Jan Seidl. V knize *Od žaláře k oltáři: Emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti* (Seidl, 2012) se zabývá výkladem politicko-společenské emancipace homosexuálů v českých zemích. I když se primárně nezabýval společenskou akceptací, ale jen popisem historie v právním kontextu k homosexualitě a mimo jiné povědomím o homosexuální identitě před první světovou válkou, vyplývá z celého kontextu i tzv. sociabilita - tedy „*schopnost vytvářet mezilidské vztahy, /.../. Předpokladem sociability je /.../ schopnost přizpůsobování se a kompromisu.*“ (Průcha, Mareš a Walterová, 2003).

Je velmi obtížné si stanovit měřítko a míru akceptace. Fafejta (2016, s. 18) shledává důležitým, aby si společnost definovala, jaké normy a obrazy jsou pro ni akceptovatelné. Dle jeho teze problém spočívá především v absenci tzv. sexuálního scénáře pro majoritní i minoritní společnost např. ve vztahu k homosexualitě. Sexuální scénář je součástí kulturního scénáře a vymezuje normy chování a slouží jako základní vzor chování a sociálního očekávání. Konkrétně na sexuální scénář pohlíží jako na proces, který není ustálený, ale mění se v závislosti na společenském vnímání. U paradigmatické společnosti (společnosti založené na pravidlech, která se staly zvyklostmi) se mění jen velmi pozvolna, a zda vůbec (tamtéž, s. 64-75).

Akceptace homosexuality ve společnosti je složitý a dynamický proces, který je ovlivněn mnoha faktory, včetně kulturních, právních a sociálních norem, a který se mění v průběhu času a v různých kontextech.

Stigma a diskriminace, které obklopují homosexualitu, jsou hluboce zakořeněné v mnoha společnostech po celém světě. Tyto negativní postoje a behaviorální vzorce se projevují v různých formách, od jemných předsudků po otevřeně nepřátelské chování, což může mít za následek až vážné psychologické a sociální důsledky pro jedince z LGBT+ komunity. Přestože poslední dekády přinesly značný pokrok ve vnímání a právech osob homosexuálně orientovaných, stigmatizace a diskriminace zůstávají významnými bariérami, které brání plnému přijetí a rovnosti. Tyto zažitá předsudky nejenže ovlivňují individuální životy, ale také formují institucionální politiky a sociální normy, čímž udržují struktury nerovnosti a vyloučení.

Strukturální diskriminaci, která je také označována jako "institucionální" (Ture a Hamilton, 1992, s. 4), je důležité rozlišovat od diskriminace na úrovni organizací. Tento typ diskriminace se vztahuje k pravidlům, jež utvářejí a řídí klíčová společenská odvětví, včetně rodinných vztahů, vlastnictví a převodu majetku, politických pravomocí, zodpovědností a podobně, jak podotýká Pogge (2008, str. 37). Argumenty proti diskriminaci se opírají o základní přesvědčení, že diskriminace je morálně nepřijatelná a v mnoha situacích by měla být legislativně zakázána (Altman a Zalta, 2020).

Jandourek (2001, s. 239) popisuje ve slovníku sociologie pojem „stigma“ jako „*označení, kterým se nějaká osoba ve skupině negativně odlišuje od platných standardů, především psychické, fyzické nebo sociální normality, což ji ohrožuje v její soc. identitě a plném přijetí ze strany druhých*“. Na rozdíl od rasového stigmatu lidé s homosexuální orientací nejsou na první pohled odlišitelní od zbytku majoritní společnosti (Sobotková, 2007, s. 190).

Oba koncepty, strukturální diskriminace a stigma, jsou klíčové pro pochopení, jak sociální struktury a normy přispívají k udržování nerovností a vyloučení některých skupin lidí v rámci společnosti. Zatímco strukturální diskriminace se zaměřuje na širší společenské mechanismy a systémy, stigma se více věnuje individuálnímu a skupinovému vnímání a jeho dopadům na sociální interakce a identitu. V tomto rámci lze politické reakce na zákon o "manželství pro všechny" a dosavadní praxi zákona o registrovaném partnerství považovat za projevy diskriminace. Použitím termínu "partnerství" stát de facto stigmatizuje homosexuální páry, zatímco omezením rodičovských práv v rámci zákona o registrovaném partnerství dochází k jejich diskriminaci.

2.2 Registrované partnerství vs. manželství

Definice a zakotvení v zákoně

Registrované partnerství (Zákon č. 115/2006 Sb.), zavedené zákonem České republiky ze dne 26. ledna 2006, představuje právně uznávanou formu trvalého společenství mezi dvěma osobami stejného pohlaví. Toto partnerství je vytvořeno a regulováno specifickým způsobem, jak stanoví příslušný zákon, který zároveň upravuje a mění některé související právní normy (§ 1).

Manželství (Zákon č. 89/2012 Sb.) je vymezeno jako trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem stanoveným zákonem, s hlavním účelem založení rodiny, řádné výchovy dětí a vzájemné podpory a pomoci (§ 655).

Vznik registrovaného partnerství/manželství

Vznik registrovaného partnerství je podmíněn vzájemným souhlasným, svobodným a úplným prohlášením dvou osob stejného pohlaví, které **je učiněno osobně před matričním úřadem**. Tento akt je základním předpokladem pro legalizaci partnerství, přičemž zákon stanovuje i další podmínky a omezení vstupu do partnerství, jako je věková hranice, státní občanství jedné z osob nebo neexistence jiných srovnatelných svazků (§ 2 až § 4).

Manželství vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem vůle obou snoubenců, že spolu vstupují do manželství, a to v přítomnosti dvou svědků během veřejného a slavnostního obřadu (§ 656).

Práva a povinnosti v rámci partnerství/manželství

Zákon o registrovaném partnerství definuje rovná práva a povinnosti partnerů, zejména ve vztahu k vzájemnému zastupování v běžných záležitostech a vyživovací povinnosti. Vyživovací povinnost po zrušení partnerského soužití je upravena tak, aby reflektovala potřeby a možnosti obou stran. Vyživovací povinnost mezi bývalými partnery předchází **vyživovací povinnosti dětí vůči rodičům** (§ 8 až § 12).

Zákon specifikuje, že manželé mají rovné povinnosti a práva, mají si být navzájem věrni, žít spolu a vzájemně se podporovat. Detailně jsou rozebírány i povinnosti ohledně udržování rodinného závodu, správy společného majetku a vzájemného zastupování (§ 687 a další).

Dědictví a práva k dětem

Zákon rovněž adresuje otázky týkající se dědictví a práv k dětem v kontextu registrovaného partnerství. Existence partnerství **není** považována **za překážku výkonu rodičovské zodpovědnosti** nebo **svěření dítěte do výchovy jednomu z partnerů**. Tímto je zajištěno, že registrované partnerství poskytuje právní rámec pro rodinný život osob stejného pohlaví, včetně péče o děti (§13).

Zákon upravuje rodičovská práva a povinnosti, včetně péče o společné děti, výživného a uspořádání poměrů k dětem po zániku manželství, ať už rozvodem či smrtí jednoho z manželů (§ 755, § 759, § 766).

Po zániku manželství smrtí jednoho z manželů jsou majetkové poměry řešeny v rámci dědického řízení, přičemž se berou v úvahu ustanovení týkající se existujícího majetkového režimu mezi manžely (§ 764).

Zákon o registrovaném partnerství tak znamenal důležitý krok k uznání a ochraně práv homosexuálních párů v České republice. Přestože partnerství nabízí řadu právních nástrojů pro regulaci vztahů mezi partnery, stále existují oblasti, kde se práva registrovaných partnerů a manželů mohou lišit, což vyvolává diskuse o rovnosti a nediskriminaci v právním řádu.

Očekávání spojená s přijetím zákona o registrovaném partnerství zahrnovala široké spektrum společenských výhod: posílení lidských práv pro všechny občany a podtržení humanitární mise společnosti, posun k rovnosti homosexuálních mužů a žen jako sociální menšiny a snížení jejich společenské stigmatizace, pevnější základy pro vztahy mezi partnery, kteří se rozhodnou pro registrované partnerství, což pozitivně ovlivní jejich životní styl a celkovou spokojenost, nabídka sociálního začlenění pro osoby, které by mimo tradiční rodinné struktury zůstaly osamocené, což by mělo za následek jejich celkovou stabilizaci z hlediska psychického, sociálního, emočního, rodinného a finančního, řešení finančních, daňových a právních problémů lidí v neregistrovaných partnerstvích, včetně otázek dědictví, vzájemné vyživovací povinnosti a správy majetku, pevnější partnerské vztahy přinášejí zdravotní výhody, včetně snížení rizika šíření pohlavně přenosných nemocí a HIV/AIDS, a mohou vést ke snížení výskytu psychiatrických onemocnění, která jsou často způsobena nebo zesilována pocitem izolace a nejistého sociálního statusu, rovnoprávnost homosexuální menšiny by mohla vést k poklesu kriminality, která využívá jejich společenskou stigmatizaci a anonymitu, přičemž tato kriminalita je někdy přímým důsledkem společenské netolerance, zlepšení bytových podmínek pro osoby v registrovaném partnerství díky flexibilnějším možnostem společného bydlení (Stehlíková, 1995, s. 21).

Rozdíl mezi manželstvím a schváleným zákonem o registrovaném partnerství nejlépe vystihuje Klucký (2021, s. 46-47).

Obrázek 1 - Srovnávací tabulka „symbolických“ či pocitových rozdílů

MANŽELSTVÍ	REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ
<i>„Symbolické“, pocitové rozdíly</i>	
„Manželé“	„Registrovaní partneri“
Manželství je základním kamenem rodinného práva.	Registrované partnerství je administrativním úkonem.
Snoubenci se mohou vzít na téměř jakékoli matrice.	Registrovaní partneri jen na 14 určených úřadech.
Dva svědci.	Beze svědků.
Prohlášení činí před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva.	Pouze před matrikářem.
Manželstvím získávají manželé příbuzné, například švagry a švagrové, jejichž vztah zákon uznává.	Tyto vztahy zákon neuznává.

Zdroj: Klucký (2021, s. 46)

Obrázek 2 - Srovnávací tabulka praktických rozdílů

<i>Praktické rozdíly</i>	
Pracovní volno 2 dny na svatbu.	Není.
Automaticky vzniká společné jmění manželů. Jeho existence zlehčuje život manželů, kteří si nemusí ke všemu udělovat plnou moc. Také znamená, že na manžela může při dědění připadnout větší podíl než na registrovaného partnera.	Nevzniká, partneri jsou jen podíloví spoluvlastníci. Není žádná úprava vypořádání majetku v případě rozpadu vztahu.
Při uzavření sňatku si snoubenci mohou určit, jaké společné příjmení budou používat.	Nelze, je třeba žádat dodatečně po registraci.
Mají nárok na vdovský a vdovecký důchod.	Nemají.
Po úmrtí manžela přechází na manžela nárok na různé dávky (důchod, nemocenské atd.).	Nepřechází.

Zdroj: Klucký (2021, s. 46)

Obrázek 3 - Rozdíly ve vztahu k dětem

<i>Rozdíly ve vztahu k dětem</i>	
Manžel může přisvojit dítě druhého manžela (například z předchozího vztahu).	Nelze.
Mohou společně osvojit dítě z ústavu.	Nelze.
Mohou být společnými pěstouny.	Nelze.
<i>Nemožnost společně osvojit dítě nebo přisvojit dítě druhého partnera způsobuje, že zákonem uznaným rodičem („zákonný rodič“) může být vždy jen jeden z páru, byť se o dítě starají oba stejně. Ten druhý („faktický rodič“) je z hlediska práva vůči dítěti téměř cizím člověkem. To způsobuje například tyto problémy:</i>	
Podmínkou rozvodu je úprava vztahů k dětem.	Není upraveno. Děti jsou v případě rozpadu vztahu v právním vakuu.
Po rozvodu mají automaticky nárok vidat se nadále s faktickým rodičem a jeho rodiči, tedy prarodiči.	Není upraveno. Děti mohou ze dne na den ztratit kontakt s faktickým rodičem a se svými prarodiči z jeho strany.
Po rozvodu mají nárok na výživné i od faktického rodiče.	Není upraveno. Faktický rodič nemusí přispívat na jejich výchovu. Děti se tak ocitají v ohrožení chudobou. Zákonný rodič je ze dne na den odkázán na jeden plat.
Děti mají nárok na sirotčí důchod po svém rodiči.	Děti tento nárok nemají ve vztahu k faktickému rodiči.
Oba rodiče mohou vystupovat jako rodiče vůči školním zařízením, např. vyzvedávat dítě ze školy, chodit na třídní schůzky atd.	Pouze zákoný rodič má automaticky na toto právo. Faktický rodič je odkázaný na benevolenci školy nebo na plné moci.
Oba rodiče mohou získat všechny informace o zdravotním stavu dítěte, být s ním v průběhu hospitalizace, podílet se na jeho léčbě.	Pouze zákoný rodič má toto právo. Hrozí nebezpečí ohrožení zdraví dítěte, pokud bude v kritické situaci k dispozici pouze faktický rodič.
Dítě dědí po obou rodičích ze zákona a zároveň je nepominutelným dědicem.	Nelze. Po faktickém rodiči děti ze zákona nedědí. I kdyby je faktický rodič uvedl v závěti, nebudou mít postavení nepominutelného dědice.

Zdroj: Koucký (2021, s. 47)

Naším záměrem není rozebírat zákon číslo 115/2006 Sb. ve všech aspektech, nýbrž poukázat na dopady v oblastech, které ovlivňují funkce rodiny, v našem kontextu tedy funkce homoparentální rodiny. V práci budeme používat termín „sociální rodič“ místo označení „faktický rodič“.

3 HOMOPARENTALITA

Homoparentalita, neboli rodičovství v homosexuálních párech, je téma, které v posledních desetiletích získává na významu a je stále častěji předmětem veřejné i odborné diskuse. Tento fenomén se týká rodin, kde oba rodiče jsou homosexuální, a přináší s sebou řadu specifických výzev a otázek, které se týkají jak právních aspektů, tak sociálních, psychologických a výchovných dimenzí. V mnoha zemích se postupně mění legislativa tak, aby umožnila homosexuálním párům adopci dětí nebo využívání asistované reprodukce. Homoparentalita vyvolává řadu diskusí ohledně toho, jaké faktory jsou nejvíce důležité pro zdravý vývoj dítěte a zda pohlaví rodičů hraje klíčovou roli.

Většina dětí vychovaných homosexuálními rodiči se identifikuje jako heterosexuální. Přesto tyto rodiny často nenavazují na hluboké pocitové vazby a tradice, které jsou typické pro vícegenerační heterosexuální rodiny, kde se hodnoty a zkušenosti předávají z generace na generaci. V důsledku toho mohou rodiny s homosexuálními členy čelit specifickým výzvám, což vyžaduje, aby rodinní poradci a terapeuti poskytovali přizpůsobené služby. Tyto služby mohou zahrnovat podporu biologických rodin při zpracování smíšených nebo negativních reakcí na homosexualitu jednoho z členů, stejně jako podporu rodinám tvořeným homosexuálními páry, které se starají o děti získané různými cestami, včetně předchozích heterosexuálních vztahů, adopcí nebo prostřednictvím asistované reprodukce. (Sobotková, 2007, s. 190)

Je důležité, aby rodinní poradci, terapeuti a zejména pracovníci orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) měli hluboké porozumění pro specifika rodin s homoparentálním uspořádáním, včetně možných krizových situací, kterým mohou čelit rodiče v takových rodinách. Odborníci by měli být vybaveni vhodnými znalostmi a dovednostmi, aby mohli efektivně podporovat tyto rodiny a poskytovat cílenou pomoc v situacích, kdy je to nejvíce potřeba.

Homoparentální rodiny mohou čelit diskriminaci v rámci systému sociálního zabezpečení v několika oblastech. Například, v případě mateřského příspěvku má nárok na peněžitou pomoc jen biologická matka a určité další osoby specifikované zákonem č. 187/2006 Sb. (§32 odst. 1), avšak stejnopohlavní partneři, jako je sociální matka, tento nárok nemají. Pokud jde o ošetřovné (tentýž zákon §39 odst. 2), vyžaduje zákon, aby dítě žilo ve stejné domácnosti se zaměstnancem, který nemůže vykonávat v zaměstnání práci z důvodu uvedeném v tomto paragrafu. To pro stejnopohlavní páry znamená, že sociální rodič získá

nárok na ošetřovné pouze tehdy, pokud žije ve společné domácnosti s biologickým rodičem dítěte. U vdovských a vdoveckých důchodů, zákon č. 155/1995 Sb. (§49) uznává pouze heterosexuální manželské páry, což vylučuje nárok registrovaných partnerů na tyto dávky po smrti jejich partnera. V kontextu sirotčího důchodu jsou děti vychované např. dvěma muži znevýhodněné oproti dětem z heterosexuálních rodin, neboť nemají nárok na důchod po sociálním rodiči. Přestože zákon č. 117/1995 Sb. (§31 odst. 2) umožňuje sociálnímu rodiči pobírat rodičovský příspěvek, pokud má dítě v trvalé péči, zajímavostí zůstává, že ačkoli v mnoha případech právní řád neuznává registrované partnery a jejich děti jako rodinu, pro účely určení příjmu jsou považováni za rodinné příslušníky (Zákon č. 117/1995 Sb. §17 a §44 odst. 1, §7 odst. 2 písm. c).

Realita, kdy zákonodárství rozlišuje mezi dětmi vychovávanými páry stejného pohlaví a ostatními dětmi, vede k negativním důsledkům, obzvláště v náročných životních okamžicích jako je onemocnění, úmrtí rodiče či rozpad rodiny. V takových momentech se těmto dětem nedostává stejného stupně právní ochrany nebo nároků. Příkladem může být situace, kdy dítě vážně onemocní a sociální rodič se setkává s omezenými možnostmi účasti na léčbě, informovanosti o zdravotním stavu či možnosti být přítomen u lůžka v nemocnici. V případě smrti biologického rodiče nebo jeho neschopnosti pečovat o dítě, není zaručeno, že dítě zůstane se svým sociálním rodičem, i když ho za rodiče považuje. Potom by o dalším umístění dítěte rozhodoval OSPOD nebo soud. Když sociální rodič umírá, dítě není oprávněno k sirotčímu důchodu a nemá automatické právo na dědictví. Případný rozpad partnerství se liší od rozvodu tím, že nevyžaduje soudní rozhodnutí o dalším uspořádání péče o dítě, což může být problematické, pokud se partneri nedohodnou v nejlepším zájmu dítěte. Takový nedostatek právního rámce může ohrozit práva dítěte na udržení kontaktu se sociálním rodičem nebo komplikovat proces získání alimentů, vzhledem k tomu, že sociální rodič není právně uznáván jako rodič.

3.1 Formování rodiny

Formování homoparentální rodiny představuje pro všechny zúčastněné velmi komplexní proces, který zahrnuje řadu emocionálních, právních a společenských výzev. Tito rodiče čelí nejen výzvám spojeným s tradičním rodičovstvím, ale také specifickým situacím, které souvisejí s jejich sexuální orientací. Musí projít složitým systémem adopce nebo asistované reprodukce, zároveň čelí potenciálním předsudkům a diskriminaci ve společnosti.

Sokolová (2009, s.116-131) poznamenává, že i když jsou rodičovské příležitosti a omezení pro gaye a lesby stále ovlivněny diskusemi o takzvané tradiční rodině a strachem ze zničení "tradičních hodnot" západní společnosti, gay a lesbické rodiny si najdou svou cestu k existenci a fungování bez ohledu na legislativní rozhodnutí či změny. Gayové vyjadřují silné přání stát se rodiči, buď biologickými nebo skrze adopci. Toto přání však často reflektuje obavy z reakcí společnosti, a jsou zde přítomné mechanismy, které regulují jejich touhu po rodičovství, zejména ve vztahu k morální "správnosti" a legitimnosti jejich touhy. Otázka internalizované homofobie a pocitů viny přesahuje čistě téma gay rodičovství a zasahuje hlouběji do jejich osobního a sociálního života.

Homoparentální rodiny také procházejí procesem sociálního uznání a legitimizace, který může být v některých společenských a kulturních kontextech obtížnější. Pro děti vyrůstající v těchto rodinách může být výzvou vysvětlování a obhajování své rodinné situace vrstevníkům a učitelům, což může vést k pocitům odlišnosti nebo izolace.

Jak se zdá, skutečným problémem není homosexualita samotná ani fakt, že jeden z rodičů je homosexuál nebo lesbička. Skutečné obtíže pramení z homofobie, nepřátelství vůči homosexuálům a obecně převládající heteronormativity ve společnosti. (Kutálková, 2018, s. 23)

Navzdory těmto výzvám mnoho homoparentálních rodin prokazuje vysokou úroveň soudržnosti a odolnosti. Rodiče často vytvářejí pevné vazby s ostatními podobnými rodinami, čímž budují síť podpory, která jim pomáhá překonávat překážky a sdílet radosti i výzvy rodičovství. V neposlední řadě je důležité zdůraznit, že kvalita rodinného prostředí a láskyplný vztah k dětem jsou klíčovými faktory pro jejich zdravý vývoj, bez ohledu na sexuální orientaci rodičů.

Homosexuální muži a ženy nevykazují vyšší míru promiskuity než ostatní části populace. Ve srovnání s ostatními nejsou ani lepší, ani horší. Faktory jako pohlaví, věk a bydliště mají na promiskuitu větší dopad. V zemích, kde nemohou homosexuálové plně prožívat svůj život a čelí společenskému odmítání, je pro ně obtížnější vytvářet dlouhodobé vztahy, což ovšem není otázka jejich volby. (Iniciativa Jsme fér, 2017)

Sokolová (2009, s. 123) zjistila, že většina účastníků jejího výzkumu (24 z 30) vyjádřila touhu mít a vychovávat vlastní děti. Tento závěr je o to překvapivější, že průměrný věk respondentů byl jen 27,5 roku, což vyvrací běžný mýtus, že homosexuální muži nemají zájem o rodičovství.

Jakmile se homosexuální pár rozhodne založit rodinu, začíná přemýšlet o formě, jakou bude jejich rodinný život mít. Rozhodnutí o tom, jaký rodičovský model si zvolí, je zásadní pro blaho dítěte i jeho biologických a sociálních rodičů a také pro celou rodinu. Navíc je často nutné tento model revidovat a přizpůsobovat ho situaci. (Horáková et al., 2020, s. 69)

Zakládání homoparentální rodiny je proces s unikátními vlastnostmi. Homosexuální páry se na rodičovství dívají primárně jako na pečlivě plánovaný krok (mj. Polášková, 2009), na rozdíl od heterosexuálních párů, kde plánování nemusí být tak výrazné nebo univerzální. Burešová (2020, s. 69-70) podotýká, že pro homosexuální páry není možné „přirozené početí“ skrze sexuální styk mezi partnery, což činí proces založení rodiny složitějším a vyžaduje podrobné plánování. Při tomto plánování se homosexuální páry musí rozhodovat nejen o času, ale i o metodě početí, určení rodičovských rolí a výběru vhodné dárkyně či dárce (*spermatu či vajíčka, příp. takřikajíc dělohy*).

Názory páru na rodičovství jsou klíčové pro rozhodovací proces o založení rodiny. V minulosti byla homosexualita často stigmatizována, a muži se museli smířit s představou, že vlastní děti mít nebudou. Dnes je však stále běžnější, že i gayové se stávají rodiči, což však neznamená univerzální touhu po dětech u všech. Existují různé scénáře: oba partneři mohou chtít děti a cítit se na rodičovství připraveni, touha po dětech může být přítomna pouze u jednoho z nich, což může ovlivnit stabilitu vztahu, nebo mohou oba chtít být rodiči, ale lišit se v míře zapojení. (Kadlecová a Rambousková, 2023, s. 10-11)

Když jde o biologické otcovství, opět se objevují různé přístupy. Některé páry preferují, aby měly děti od obou partnerů, což může být realizováno například prostřednictvím náhradního mateřství, zatímco jiný partner nemusí mít zájem stát se biologickým otcem. Mohou nastat situace, kdy jeden z mužů nemůže být biologickým otcem kvůli zdravotním důvodům, nebo se může ukázat, že početí je problematické. V jiném případě může být pro páry prioritou poskytnout domov a láskyplné prostředí dítěti, bez nutnosti biologického přibuzenství, zde se nabízí možnost náhradní rodinné péče. (tamtéž, s. 12)

Dalším krokem v procesu plánování je určení, jak si partneři rozdělí rodičovské úkoly. Některí otcové mohou preferovat "tradiční rozdělení", při kterém se jeden z partnerů více věnuje péči o děti a zůstává na rodičovské dovolené, zatímco druhý se zaměřuje na finanční zabezpečení rodiny. Na druhé straně může pár zvolit rovnější podíl na rodičovských povinnostech a úkolech. Při rozhodování hrají roli různé faktory, včetně osobních preferencí obou partnerů, jejich ekonomické situace a míry podpory od širší rodiny. (tamtéž, s. 13)

Homosexuální páry mají před sebou několik tras vedoucích k rodičovství, jejichž dostupnost a přijatelnost jsou proměnlivé, ovlivněné právními a kulturními rámci jednotlivých zemí. Rozhodnutí se tak odvíjí od individuálních představ o rodičovství a o biologickém otcovství uvnitř páru. V kontextu České republiky lze cestu k rodičovství najít buď prostřednictvím sdíleného rodičovství, adopce, pěstounské péče či poručenství, nebo se gay páry mohou uchýlit k surogátnímu mateřství, které s sebou nese komplexní legislativní výzvy. Tento způsob se ovšem stále nachází v tzv. šedé zóně.

3.2 Vznik rodičovství odvozením

Rodičovství, které není založeno na biologickém narození dítěte, ale vzniká na základě právního rozhodnutí příslušného orgánu nebo soudu, můžeme označit jako odvozené rodičovství. (Burešová, 2020, s. 78)

Osvojení/adopce (Zákon č. 89/2012 §794 a §833)

Osvojením se rozumí přijetí cizí osoby (§794). Při osvojení dochází k ukončení příbuzenského vztahu mezi adoptovaným dítětem a jeho původní rodinou, což zahrnuje i zánik všech práv a povinností, které z tohoto vztahu plynuly. Zároveň končí i práva a povinnosti jakéhokoli opatrovníka nebo poručníka, jenž byl určen k výkonu těchto práv a povinností místo rodičů.

V případě, že osvojitel je manželem biologického rodiče dítěte nebo je vdovcem/vdovou po rodiči nebo osvojiteli, osvojení neovlivní příbuzenský vztah mezi dítětem a tímto rodičem ani s příbuznými tohoto rodiče, stejně jako neovlivní práva a povinnosti, které vyplývají z tohoto příbuzenského poměru.

Burešová (2020, s. 79-80) zmiňuje, že původní zákon o registrovaném partnerství adopci absolutně vylučoval, jelikož zákon o osvojení „*preferoval výchovu dětí párem muž-žena*“. Dále upozorňuje na fakt, že tzv. přioosvojení (nepravé osvojení) bylo možné pouze v případě, že dotyční byli sezdáni, a to jen za předpokladu, že nebyl druhý biologický rodič znám, byl zbaven rodičovské odpovědnosti či zemřel. Problémem však zůstával §13 zákona o registrovaném partnerství, který však Ústavní soud České republiky dne 14. června 2016, sp. Zn. Pl. ÚS 7/15, zrušil a odstranil tím právní překážku k přioosvojení. Dále zmiňuje i možnost poručenství, pokud „*žádný z rodičů nevykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu*“, přičemž práva a povinnosti na sebe přejímá poručník, nikoliv však vyživovací povinnost.

Pěstounská péče je upravena zákonem č. 89/2012 Sb. a zákonem č. 359/1999 Sb. Pěstounství představuje formu náhradní rodinné péče, kdy děti, o které se nemohou starat jejich rodiče nebo poručníci, jsou svěřeny do dočasné péče pěstounů. Rodiče si mohou požádat o navrácení dětí, pokud to bude v nejlepším zájmu dítěte. Pěstounská péče má přednost před ústavní výchovou, přičemž rodiče stále zůstávají zodpovědní za dítě, ačkoli některé zodpovědnosti přecházejí na pěstouna. Kvalifikace pro pěstouny zahrnují záruky řádné péče a bydliště v České republice. Preferováni jsou příbuzní nebo osoby blízké dítěti. Existují dva typy pěstounské péče: zprostředkovaná, kde pečující osoba je vybrána úřadem, a nezprostředkovaná, zajištěná rodinnými příslušníky nebo známými v krizových situacích. Oba typy mají srovnatelná práva a povinnosti, ačkoli se liší ve finanční podpoře od státu. Pěstounství zaniká nejpozději při dosažení dospělosti dítěte, pokud soud nerozhodne jinak, a může být zrušeno pouze na základě soudního rozhodnutí. (Ministerstvo práce a sociálních věcí)

Pro obě formy péče platí, že se nevztahují na pár jako celek, ale pouze na jednoho z partnerů (Burešová, 2020, s. 81).

3.3 Biologický vznik rodičovství

Sdílené rodičovství nebo platonické rodičovství představuje model, kde mužský pár společně s ženou nebo ženským párem tvoří rozšířenou rodinnou jednotku pro výchovu dítěte. Často je to první volba pro mužské partnery, kteří si přejí stát se rodiči. Tady vedle nich plní aktivní rodičovskou roli také žena nebo dvě ženy. Přestože právní rodiče jsou typicky biologický otec a matka, jejich partneři plní funkci sociálních rodičů. Tento model se může podobat situaci rozvedených heterosexuálních rodičů žijících s novými partnery. Někteří muži či gay páry v České republice již takto rodinu založili, přičemž iniciativa často vychází od žen. Když mužský pár chce sdílené rodičovství, prvním krokem je najít ženu či pár ochotný do tohoto modelu vstoupit, s důrazem na vzájemnou důvěru a soulad pro zajištění stabilního prostředí pro dítě. Vytváření takové rodiny může být podpořeno rodičovskou dohodou, která, ač ne právně závazná, pomáhá ujasnit a sladit očekávání a role jednotlivých rodičů, přispívajíc k bezpečí a stabilitě dítěte. Muži se pro tuto cestu často rozhodují z různých důvodů, včetně biologického příbuzenství, ekonomické stability nebo přání po větším osobním prostoru a prevenci rodičovského vyhoření. (Kadlecová a Rambousková, 2023, s. 14-18)

Sdílené rodičovství je specifický model, který se často objevuje u mužských párů, které si přejí založit rodinu společně s ženou nebo ženským párem. Tato forma rodinného uspořádání umožňuje dětem vyrůstat s více rodiči, kombinuje mužské i ženské vlivy v jejich výchově. Přestože biologické rodičovství obvykle připadá na jednoho z mužů a ženu, partnerky a partneři se mohou stát důležitými sociálními rodiči, kteří v životě dítěte hrají klíčovou roli.

Tento rodinný model poskytuje alternativu tradiční rodinné struktury, reflektuje současné diverzifikované formy rodičovství a rodiny. Kromě toho přináší řadu výhod, jako je větší počet osob zodpovědných za výchovu a péči o dítě, což může vést k vyšší ekonomické stabilitě a emocionální podpoře. Pro dítě to znamená přítomnost více rodičovských postav a širšího spektra vzorů pro identifikaci.

Zároveň však model sdíleného rodičovství klade vysoké nároky na komunikaci, vzájemnou důvěru a koordinaci mezi všemi zapojenými osobami. Aby byl tento model úspěšný, je důležité, aby všichni rodiče měli jasno v rozdělení odpovědností a očekáváních a byli schopni udržet stabilní a harmonické prostředí pro výchovu dítěte. V některých případech se může doporučovat uzavření rodičovské dohody, která pomůže definovat role, odpovědnosti a způsob výchovy dítěte, což může předcházet budoucím nedorozuměním nebo konfliktům.

Surogátní mateřství se v České republice pohybuje v „šedé zóně“. Jedná se o náhradní mateřství. Burešová (2020, s. 84) uvádí, že nejstarší doložená asistovaná reprodukce se zmiňuje již v Bibli (Genesis, 16:2). Pokud hovoříme o „šedé zóně“ v souvislosti se surogátním mateřstvím, máme na mysli proces, který není nijak právně upraven.

V České republice se surogátní mateřství nachází v právním prostoru, který není detailně legislativně specifikován, přesto je zmíněno v § 804 občanského zákoníku, podle něhož je adopce vyloučena mezi přímými příbuznými a sourozenci, avšak v kontextu surogátního mateřství je tato zásada obcházena. Z toho vyplývá, že surogátní mateřství v Česku není explicitně zakázáno, ale zároveň mu chybí konkrétní právní rámec. (Kadlecová a Rambousková, 2023, s. 21)

Proces surogátního mateřství je zvláště komplikovaný, pokud si dítě přejí počít partneři ve stejnopohlavním vztahu, většinou muži. Surogátní matka nemůže po porodu automaticky přenést svá rodičovská práva na jednoho z mužů v páru nebo se úplně vzdát mateřství. Možností je, že by mohla být zbavena svých rodičovských práv, a v zahraničí by pak stejnopohlavní pár mohl dítě adoptovat, pokud alespoň jeden z partnerů má občanství země, která takovou adopci umožňuje. (Burešová, 2020, s. 86)

Bez ohledu na zvolenou formu získání rodičovství se gay páry vždy potýkají s pečlivě plánovaným procesem, kterým musí procházet. Tento proces je pro ně nezbytný krok na cestě k naplnění snu o vlastní rodině, ať už volí adopci, surrogátní mateřství, či jinou formu náhradní rodinné péče. Věc vždy vyžaduje důkladné zvážení všech aspektů, od právních přes emocionální až po finanční, aby byla zajištěna nejen realizace jejich touhy po rodičovství, ale především zdravé a stabilní prostředí pro výchovu dítěte.

3.4 Coming out

Pokud zmiňujeme proces coming outu, máme na mysli proces, který se týká nejen jedince samotného, ale i jeho blízkého okolí včetně jeho „nové“ rodiny.

Procesy **vnitřního a vnějšího coming outu** představují postupné etapy, kterými jedinec projde v rámci uznání a sdílení své sexuální orientace. Vnitřní coming out je proces, kdy si člověk uvědomuje a přijímá svoji sexualitu jako integrální část své identity. Následně, často po určité době, přichází na řadu vnější coming out, rozdělený do několika fází. Začíná se pozorným sledováním reakcí okolí na témata týkající se homosexuality a formulováním testovacích otázek ohledně homosexuálních postav ve filmech nebo seriálech. Následuje důležitý krok: sdělení své orientace osobě, která je jedinci blízká, a očekávání její reakce. Závěrečnou etapou je otevřené sdílení své orientace s širším okolím, kde obvykle přichází jako poslední na řadu starší generace, přičemž zůstává otázkou, zda a jak bude informace přijata. (Horáková et al., 2020, s. 3-14)

Kutálková (2023, s. 23) popisuje **coming out rodiny** jako neustále probíhající proces hodnocení a rozhodování. Tento rozsáhlý proces má dopad na rodiny tím, že narušuje představu heteronormativity a rozšiřuje proces coming outu tak, že zahrnuje také vztahy s vnějším světem. Proces coming outu dále zasahuje do různých institucí a situací, od začátků v porodnici v případě surrogátního mateřství, až po každodenní situace v zaměstnání, při návštěvách lékaře, na úřadech a podobně.

Proces coming outu je komplexní a zasahuje nejen jednotlivce, ale i jeho široké okolí, včetně rodiny a různých institucí. Jedná se o sérii etap, které zahrnují vnitřní i vnější coming out. Širší pohled na coming out rodiny zasahuje do vztahů s vnějším světem a různými institucionálními strukturami, čímž se proces coming outu stává nepřetržitým a multidimenzionálním. Tento proces také narušuje tradiční pojetí heteronormativity a ovlivňuje každodenní situace v životě jedinců i jejich rodin.

4 VYBRANÉ STUDIE

Vybrané studie poskytují širší pohled na to, jak jsou osoby homosexuálně orientované a homoparentalita vnímány českou veřejností. Jsou zmiňovány v naší práci, aby rozšířily kontext teoretického základu a zároveň poukázaly na existující bariéry tvořené nejen veřejností, ale i různými institucemi, včetně zákonodárné.

4.1 Být či nebýt rodičem? Rodičovská aspirace mužů s nenormativní sexuální identitou v Česku² (Vohlídalová a Maříková, 2023)

Tato studie se zabývá rodičovskými touhami a záměry mužů s nenormativními sexuálními identitami v České republice. Využívá data z online průzkumu mezi 334 muži, zkoumá, jak jejich sexuální identita ovlivňuje jejich touhy a záměry stát se rodiči a jaké vnímají bariéry. Zjistilo se, že homosexuální muži vykazují slabší touhu po rodičovství než bisexuální a heterosexuální muži s přitažlivostí k osobám stejného pohlaví. Studie odhaluje vliv sexuální identity na rodičovské záměry v kontextu České republiky, kde existují institucionální překážky pro neheterosexuální rodičovství, a přispívá k pochopení vztahu mezi sexuální identitou a rozhodnutím stát se rodičem v této geografické oblasti.

Studie poukazuje na sociokulturní změny v postojích k homosexualitě a neheterosexuálním rodinným vztahům a na přetrvávající výzvy, kterým čelí LGBT osoby v oblasti rodičovství.

4.2 Ve skříni Evropy: práva sexuálních menšin v České republice a na Slovensku³ (Guasti a Bustikova, 2020)

Tento článek zkoumá procesy přijímání a odporu vůči nové skupině identity v České republice a na Slovensku – LGBT. Požadavky menšin vyvolávají politický odpor, protože společenský konsensus zaostává za skutečným začleněním sexuálních menšin. Právní rámec Evropské unie a mezinárodní tlakové skupiny dále urychlují proces začlenění a polarizace. To, co bylo včera akceptováno v západní Evropě, je dnes požadavkem ve východní Evropě. Společný evropský rámec oslabuje vliv domácích elit na práva menšin a přispívá k odporu ze strany sociálně konzervativních sil.

Ze studie vyplývá, že Evropská unie zajišťuje anti-diskriminaci prostřednictvím legislativy a rozhodnutími Evropského soudního dvora. I když se očekávalo, že východní Evropa přijme

---

² V originále: To Be or Not to Be a Parent? Parenting Aspiration of Men with Non-Normative Sexual Identities in Czechia.

³ V originále: In Europe's Closet: the rights of sexual minorities in the Czech Republic and Slovakia

práva menšin jako zásadní požadavek pro vstup do Evropské unie, většina občanů nepředpokládala, že práva budou rozšířena na sexuální menšiny tak brzy. Veřejnost zatím nevyjadřuje dostatečnou podporu pro manželství osob stejného pohlaví a adopci dětí stejnopohlavními páry ani na Slovensku, ani v České republice.

Zatímco Evropská unie vytváří zásadní právní rámec, který zakotvuje začlenění menšin, zpochybňování otázek menšin je vysoce závislé na domácích konfiguracích přátel a nepřátel a jejich strategických úvahách. Veřejné mínění se v posledním desetiletí pomalu posunulo směrem k rozšíření práv LGBT, ale právní rámec Evropské unie by mohl urychlit proces rozšiřování práv navzdory omezené domácí chuti tak učinit.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PŘÍPADOVÁ STUDIE GAY PÁRU

Česká republika se nacházela na rozcestí, pokud jde o otázku homoparentálního rodičovství. Tímto rozcestím byl návrh zákona „Manželství pro všechny“. Při schvalovacím procesu však došlo k úpravám. Do druhé komory se tak dostala podoba zákona, která tuto legislativní oblast zcela opomenula. Bez jasného legislativního ukotvení této formy rodiny čelí osoby s homosexuální orientací výzvám, které překračují běžné rodičovské starosti, což vyplývá z absence právního rámce. Tato legislativní mezera zakládá značnou právní nejistotu, kterou musí tyto rodiny překonávat, zejména když usilují o naplnění své touhy po rodičovství. Jedním z výrazných příkladů je zákon 115/2006 Sb., který v případě žádosti o asistovanou reprodukci funguje jako značná bariéra. Přestože byly do zákona č. 89/2012 plánovány změny s cílem zmírnit postavení dětí žijících v rodinách registrovaných partnerů, reálné dopady na rodičovská práva zůstaly nedotčeny, a ponechaly tak rodiny v právním vakuu.

Tento výzkum přináší pohled do života gay páru, který se rozhodl realizovat svůj sen o rodičovství prostřednictvím surogátního mateřství, čímž se ocitl ve zmíněné "šedé zóně" právní nejistoty. Tato situace přiměla dotčenou rodinu k vypracování životní strategie, která zahrnovala nejen proces coming outu v jejich rodině, ale i v širším společenském kontextu. Cesta k rodičovství dvou mužů a jejich dvojčat tak byla provázena nejen nutností získání právní ochrany, ale také potřebou porozumění ze strany sociálních pracovníků, vzdělávacích institucí a dalších společenských entit.

Význam tohoto výzkumu pro obor sociální pedagogiky spočívá v jeho přínosu k rozšíření porozumění dynamice a specifikům výchovy v homoparentálních rodinách. Přináší důležité poznatky o potřebách, výzvách a strategiích, kterými se tyto rodiny řídí v procesu rodičovství, a otevírá diskusi o tom, jak může sociální pedagogika podporovat inkluzivní přístupy ve vzdělávání a sociálních službách. Tento případový výzkum tak nabízí hluboký vhled do komplexních výzev, s nimiž se gay páry při uskutečňování svého rodičovství setkávají, a zdůrazňuje naléhavou potřebu legislativních změn, které by umožnily plnohodnotnou a rovnoprávnou účast všech rodin ve společnosti, a zároveň by adekvátně chránily práva dětí v každé rodině. Z toho důvodu je tento výzkum klíčový pro formulaci doporučení pro praxi sociální pedagogiky, zaměřených na podporu rovnosti, inkluze a respektu v rámci širší společenské struktury.

5.1 Výzkumná metoda

Výzkum se zaměřuje na popis vnímání homoparentálního rodičovství gay párem. Zvolili jsme kvalitativní přístup zkoumání, konkrétně případovou studii.

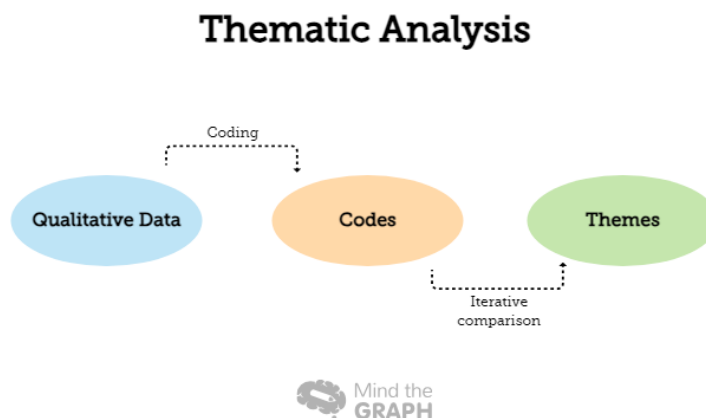
Chrastina (2019, s. 75) konstatuje: „Případová studie je autonomní nebo komplementární metodou kvalitativní výzkumné strategie, která se zaměřuje především na pochopení sociálních jevů v rámci jednoho nebo malého počtu přirozeně se vyskytujících uspořádání v každodenním životě osob, příp. ve fungování dalších typu případů.“

Pro náš výzkum byla zvolena konkrétně deskriptivní případová studie, tedy studie, která přesně specifikuje jednotku analýzy a snaží se bohatě popsat jev (fenomén) a kontext, ve kterém se vyskytuje (Yin, 2003 In: Chrastina, 2019, s. 103). Jednopřípadovou studii volíme tehdy, když se jedná o typický, extrémní, kritický, jedinečný nebo objevný, dosud neznámý případ (tamtéž, s. 103-104).

Za vhodnou metodu výzkumu jsme zvolili tematickou analýzu, která „zahrnuje identifikaci vzorců nebo témat v kvalitativních datech“ (Salomão, 2023). Švaříček a Šedřová (2007, s. 98) zmiňují, že pro případovou studii je klíčové využití kvalitativní metody sběru dat, tedy konkrétně hloubkový rozhovor a znalost zkoumaného jevu v kontextu.

Cílem výzkumníka v tematické analýze je prostřednictvím otevřeného kódování generovat počáteční kódy, hledat témata, která se zpřesní a pojmenují. Výzkumník se snaží najít vzorce, které pomohou najít odpověď na výzkumné otázky nebo zkoumat sledovaný jev. (Salomão, 2023)

Obrázek 4 – Grafické schéma tematické analýzy

Zdroj: Mind the Graph (2023)

5.2 Cíle výzkumu

Hlavní výzkumný cíl je:

Zkoumat vliv společenského vnímání homosexuality na formování, fungování a vnímání rodinného života gay rodičů a jejich dětí.

Vedlejší výzkumné cíle jsou:

Prozkoumat, jak gay rodiče integrují svou sexuální identitu s rodičovskou identitou a jak tato integrace ovlivňuje jejich interakce ve společnosti.

Identifikovat hlavní výzvy a bariéry, kterým čelí gay rodiče při formování a fungování svých rodin.

Analyzovat vliv sociálních norem a stereotypů na životy a zkušenosti gay rodičů.

Zkoumat vliv sociálních interakcí a institucionální podpory na procesy formování rodiny u gay rodičů.

Hodnotit, jak společenské stereotypy a předsudky ovlivňují osobní a veřejné coming outy gay rodičů.

5.3 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka:

Jaký je vliv společenského vnímání homosexuality na formování, fungování a vnímání rodinného života gay rodičů a jejich dětí?

Vedlejší výzkumné otázky:

Jak gay-rodiče integrují svou sexuální identitu s rodičovskou identitou a jak to ovlivňuje jejich interakce ve společnosti?

Jaké jsou hlavní výzvy a bariéry, kterým čelí gay rodiče při formování a fungování svých rodin?

Jaký vliv mají sociální normy a stereotypy na životy a zkušenosti gay rodičů?

Jaký vliv mají sociální interakce a institucionální podpora na procesy formování rodiny?

Jaký vliv mají společenské stereotypy a předsudky na osobní a veřejné coming outy gay rodičů?

5.4 Výzkumná jednotka

Pro výzkumnou jednotku (záměrný výběr) byla stanovena tato kritéria: sexuální orientace – homosexuální, bisexuální, dítě nebo děti v péči – získané adopcí nebo prostřednictvím surogátního mateřství. Kritéria výběru byla stanovena tak, aby účastníci výzkumu měli „*bohaté životní zkušenosti se zkoumaným jevem*“ (Rubin a Rubinová, 2005 In: Švaříček a Šedřová, 2007, s. 34).

Hledání výzkumné jednotky, která splňuje kritéria, bylo velmi obtížné, jelikož neexistuje nikde žádná databáze či komunitní skupina.

Nejprve byly kontaktovány dva páry, jež veřejně vystupují a provádějí osvětu v oblasti homoparentálního rodičovství pro gay páry. Problém byl nejen v časové vytíženosti zmíněných párů, ale i jejich neochota se podílet na výzkumech pro diplomové práce. V obou případech byl vznesen dotaz na konotaci diplomové práce.

Při hledání dalších párů bylo využito sociálních sítí, konkrétně uzavřených skupin, kde si homoparentální rodiče vyměňují své zkušenosti. Většina členů tvořily lesbické páry. Na dotaz, zda by se nenašel nějaký gay pár, který by byl ochoten poskytnout rozhovor, byla komunikace přerušena.

Poslední cestou, která byla úspěšná, bylo oslovení gynekologické ambulance, jelikož jsme vycházeli z předpokladu, že nelze vyloučit kontakt se surogátní matkou, tedy potenciálními otci. Tato volba byla úspěšná. Podařilo se získat kontakty na 5 gay párů. Všechny námi oslovené gay páry zajímala konotace a kontext výzkumu. Ve 4 případech byly vyřčeny obavy potenciálních dotazovaných, že by mohli být i přes anonymizaci identifikováni a rozhodli se rozhovor neposkytnout. Pouze jeden pár s rozhovorem souhlasil, ale i ten se zajímal o kontext a konotaci diplomové práce.

Reflexe důvodu neúčasti:

Za nejčastější důvod odmítnutí rozhovoru byla nedůvěra, která se zakládala na špatných zkušenostech. Z toho důvodu jsme byli nuceni akceptovat požadavek na zachování soukromí, tedy poskytnutí rozhovoru online.

Etické zvažování:

Vzhledem k citlivosti tématu surogátního mateřství a ochrany soukromí gay rodičů jsme přijali komplexní etické opatření, včetně zajištění důkladné anonymizace údajů a transparentní komunikace s účastníky o cílech a použití výsledků výzkumu. Toto bylo

doplněno ujištěním o stanovení si etických standardů a pravidel, což nám umožnilo vytvořit prostor založený na vzájemné důvěře a respektu.

Konotace a kontext výzkumu:

Pro oslovené účastníky byla konotace a kontext výzkumu důležitá. Oslovený pár, který dal předběžně souhlas k poskytnutí rozhovoru, byl seznámen s teoretickým rámcem diplomové práce, aby se posílila důvěra. To bylo rozhodující pro pár, který dal souhlas k rozhovoru.

Výzkumnou jednotku tedy tvoří pár (Otec1 a Otec2, kteří vychovávají 2 děti - dvojčata ve věku 6 let, nabytí rodičovství – surogátní mateřství):

Otec1: homosexuál, středoškolské vzdělání ukončené maturitou, majitel vlastní firmy.

Otec2: bisexuál, středoškolské vzdělání ukončené maturitou, majitel vlastní firmy.

5.5 Sběr dat

Pro dosažení cílů výzkumu jsme uskutečnili sběr dat technikou polostrukturovaného rozhovoru. Otázky jsme připravili tak, aby směřovaly k zodpovězení hlavního cíle výzkumu. Jelikož našim cílem bylo nasycení dat, rozhodli jsme se pro hloubkový rozhovor tak, jak ho definuje Kvale (1996, s. 5-6 In: Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 159), tedy za „*účelem získat vyličení žitého světa dotazovaného s respektem k interpretaci významu popsanych jevů*“.

Pro hlubší odkrytí témat bylo zapotřebí, aby se rozhovoru účastnili oba rodiče současně. Jelikož oba tátové mají své firmy, bylo obtížné nalézt shodu. Nakonec jsme se dohodli, že rozhovor bude probíhat v prostředí on-line (přes Teams). Tento způsob vedení rozhovoru respektoval i právo na soukromí, což bylo podmínkou pro poskytnutí rozhovoru.

Před samotou realizací rozhovoru jsme dotazované obeznámili, jakou formou budeme rozhovor zaznamenávat. Dohodli jsme se na audionahrávce prostřednictvím záznamového zařízení, rovněž dotazovaní byli seznámeni s postupem zpracování audiozáznamu. Tedy provedení transkripce. V úvodu jsme se představili, ujistili o anonymitě a požádali o udělení souhlasu ke zpracování s ohledem na GDPR. Souhlas byl udělen.

Rozhovor jsme rozdělili z časových důvodů na 2 části. První část trvala 1 hodinu a 4 minuty, druhá část proběhla v tentýž den a rozhovor trval 1 hodinu a 25 minut.

5.6 Zpracování dat

Rozhovor s účastníky jsme nahráli a následně provedli doslovnou **transkripci**. Pro transkripci jsme využili online nástroj TurboScribe. Jelikož mohlo dojít k nepřesnosti transkripce, provedli jsme kontrolu a korekci přehráním záznamu a korekce. Ke korekci transkriptu došlo ihned po automatické transkripci, přičemž opětovná kontrola probíhala v průběhu vyhledávání dat ke zpracování. Další fáze ověření správnosti transkriptu bylo odesláním přepisu účastníkům ke kontrole. Konečná kontrola proběhla i při analýze dat, aby bylo zajištěno, že jsou vstupní data korektní. Následně jsme provedli **otevřené kódování**. Cílem bylo generování kódu, které souvisí s obsahem dat. Zároveň jsme se soustředili na kódování všech aspektů, které souvisí s výzkumnými otázkami. Ověřování správnosti kódů jsme provedli schopností interpretace obsahu pouze na základě vypsání kódů. Po té proběhlo třídění kódů. Následně jsme začali **vyhledávat témata**. Naši snahou bylo odhalit vzorce a vztahy v datech, proto jsme museli kódy setřídít do skupin. Během třídění kódů do skupin (subkategorií) jsme revidovali kódy, které by mohly vést k dezinterpretaci. Témata jsme definovali tak, aby odrážela výzkumné otázky. Když jsme **definovali témata**, **pojmenovali** jsme je tak, aby odrážela obsah dat. U každého tématu jsme uvedli subkategorie a kódy, které příslušné téma charakterizují. Pro ilustraci každého tématu jsme uvedli **příklad**, který reprezentuje konkrétní téma. Nakonec jsme provedli analýzu dat prostřednictvím syntézy témat, abychom získali komplexní popis. Zjištění a závěry jsme ověřili pomocí **triangulace** teoretické, konkrétně triangulace datové (rešerše vybraných studií).

6 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

V této části se věnujeme analýze a interpretaci dat získaných během našeho výzkumu. Pro tento účel byla zvolena metoda tematické analýzy, přičemž jsme upřednostnili induktivní přístup. Tato metodologie nám umožnila hlouběji proniknout do obsahu dat a odhalit klíčová témata reflektující zkušenosti a perspektivy našich účastníků.

Induktivní přístup znamená, že kategorie a témata vycházejí přímo z dat, aniž bychom se opírali o předem stanovené teoretické rámce (Salomão, 2023).

6.1 Analýza dat z rozhovorů

Pro získání vstupních kódů jsme využili metodu otevřeného kódování. Na základě jejich vzájemné provázanosti jsme následně vytvořili subkategorie a z nich témata uvedené níže.

Téma: Boj s heteronormativou, stereotypy a předsudky (označeno žlutou barvou)

Subkategorie: heteronormativa, identita, coming out, předsudky a stereotypy, ochrana a bariéry

- **Heteronormativa:** potlačení coming outu, vnímání heteronormativity, stereotypní přístup k rodičovství (adopce), stereotypy a předsudky dospělých
- **Identita:** hledání sexuální identity, nehledání sexuální identity, přijetí sexuální identity (duplicitní kód), sexuální orientace jako přirozenost
- **Coming Out:** potlačení coming outu, 1. pokus o coming out - neakceptovaný (sestra), nechtěný coming out (sestry a bratr), utvrzování okolí v sexuální orientaci, nevyřčený coming out u rodiče, přenesený coming out na rodinu, sociální coming out, rodičovský coming out, institucionální coming out (zabezpečení dětí), institucionální coming out (obava z předsudků a stereotypů)
- **Předsudky a Stereotypy:** Klient - stereotyp a předsudek - odmítání rodičovství gay páru, Klient - korekce stereotypu a předsudku na základě osobní zkušenosti, korekce stereotypů a předsudku na základě osobní zkušenosti, domnělá tichá akceptace, tichá akceptace, obava ze sociálního stereotypu, odklon od stereotypizace
- **Ochrana a Bariéry:** odbourávání bariér, přijetí sociální role, legislativní bariéra, emigrace jako řešení bariér, ochrana vlastní (primární) rodiny, ochrana soukromí, institucionální diskriminace, právní jistota, šedá zóna/obcházení zákona, neznalost

problematiky ze strany úřadu, neznalost problematiky ze strany úřadu (důvod odmítnutí), právní nejistota (šedá zóna), odbourávání strachu

Téma odhaluje hluboké narativy týkající se zkušeností osob homosexuálně orientovaných ve společnosti. Ukazují se významné aspekty, jako jsou heteronormativita a identita, proces coming outu, předsudky a stereotypy, a ochranu a bariéry, kterým tyto jedinci čelí.

Dotazovaní popisují své osobní cesty k uvědomění si a přijetí vlastní sexuální orientace a genderové identity. Například, jeden z respondentů vypráví o svém procesu uvědomění si vlastní homosexuální orientace a zkušenostech s coming outem ve své rodině. Z jeho vyprávění je patrné, jak se dokázal vypořádat s vnitřními pocity a vnějšími reakcemi: Otec1 – „*V rodině jsem to nikdy neřekl do svých jednadvaceti let. Bratři to vycítili někdy v mých osmnácti letech... máma se to dozvěděla nějak od rodiny.*“ (Rozhovor, řádek 33-43), Otec2 – „*Rodiče nebyli zvyklí se s námi bavit o sexu nebo o něčem podobném. To byly prostě TABU, které se neřešily. ...a pak samozřejmě další věc byla moje orientace. První to zjistila moje starší sestra, protože našla někde nějaký starý leták z nějakého gay-clubu nebo něco takového. Ta to řekla mojí ještě starší sestře... já jsem to nevěděl vůbec, že ony to ví... Prostě se to jako časem nějak časem provalilo. Ony to potom nějakým způsobem řekly i bráchovi.*“ (Rozhovor, řádek 174-195). Tato citace ilustruje složitost coming outu, kdy se jedná o postupný proces sdílení s blízkými, často ve stínu společenských očekávání a strachu z odmítnutí.

Dalším klíčovým tématem je boj s předsudky a stereotypy. Oba otcové se setkávají s výzvami spojenými s předsudky ze strany rodiny, přátel a širší společnosti. Tyto zkušenosti nejsou omezeny pouze na momenty coming outu, ale jsou přítomné v mnoha aspektech jejich životů. Například, v reakci na představu o adopci dětí gay párem, jeden z otců sdílí, jak obchodní partner vyjádřil pochybnosti o vhodnosti gay párů k rodičovství: „*To si vybavím tu diskotéku plnou chlapů, jak tam po sobě lezou. A v tu chvíli si řeknu, tak tihle lidi by měli vychovávat děti?*“ (Rozhovor, řádek 83-86). Tento moment ilustruje, jak stereotypy o homosexuálních mužích mohou ovlivnit vnímání jejich schopnosti být rodiči.

V kontextu ochrany a bariér, oba otcové popisují strategie, které používají k navigaci v nehostinném sociálním prostředí, například „*My před jakýmkoliv nástupem školkou akci kurzy, čímkoliv tak my oslovujeme toho ředitele, tu doktorku a říkáme jim, jak to máme. A třeba i pediatričku jsme žádali jestli si nás vezme, že jsme dva tátové, a taky to řešila nějak*

v sobě, jestli nás chce nebo nechce. A když nastupovali kluci do školky, tak jsme měli schůzku s ředitelkou, říkali jsme, že to máme trochu jinak, že to máme takhle ...ten personál je dobrý, když se s tím seznámí a taky očekáváme i že v té první třídě budou vědět, že to tak je a jakmile se objeví takové téma šikana a podobně...“ (Rozhovor, 661-666). Diskuse o přístupu pediatričky a jejích otázek o psychologovi ilustruje, jak se otcové musí vyrovnávat s předsudky a nevědomostí odborníků, což představuje bariéru v jejich každodenním životě. Navíc návrh pediatričky, že by kvůli potenciálním rodinným konfliktům měli navštěvovat psychologa, ukazuje na stereotypní přístup, který neodráží jejich reálnou situaci. Zároveň poukazují na bariéry, které jim brání v plném vyjádření a životě podle své identity. „Doktorka občas má hloupé teď už ne ale dřív měla dětská doktorka hloupé otázky. Teď naposledy se nás zeptala: 'Chodíte k tomu psychologovi?' Říkám: 'K jakému psychologovi?' Řeší spíš své nějaké... že má prostě problémy s deseti rodinami kde rodiče bojují mezi sebou a o děti tak preventivně nás chce někam poslat a dostat na nějaké místo jenom aby byla z obliga kdyby se u nás něco stalo. Že my bychom to měli třeba ještě víc komplikovanější. Tak to mi třeba vadí, že to řeší.“ (Rozhovor, řádek 1199-1204). Proces hledání cest k sebezpřijetí a vzájemné podpoře je pro ně klíčový.

Celkově tato analýza odhaluje, jak hluboce jsou zkušenosti s heteronormativou, stereotypy a předsudky zakořeněny v každodenním životě osob homosexuálně orientovaných, tím spíš, vychovávají-li děti. Vyprávění ukazuje na bolestné momenty, ale také na odolnost a touhu po pochopení a akceptaci. Příběh gay rodičů odráží složitost navigace vlastní identity ve společnosti, která nemusí být vždy přijímající, zatímco hledají smysluplné cesty k sebezpřijetí a společenské integraci.

Téma: Život v šedé zóně (označeno zelenou barvou)

Subkategorie: právní a sociální bariéry (registrované partnerství jako překážka a legislativní bariéry), surrogátní mateřství a rodičovství (volba surrogátního mateřství a plánování rodičovství), interakce s institucemi (OSPOD a společenské předsudky), ochranné a adaptivní strategie (řešení a ochrana)

- **Právní a sociální bariéry (registrované partnerství jako překážka a legislativní bariéry):** registrované partnerství jako překážka v rodičovství (v ČR), legislativní bariéra, emigrace jako řešení bariér, šedá zóna (obcházení zákona), narovnání práva

- **Surogátní mateřství a rodičovství (volba surrogátního mateřství a plánování rodičovství):** USA vs. ČR (surogátní mateřství volba), přiznaná surrogátní matka, zodpovědné plánování (kritéria), připravenost rodičů jako prevence
- **Interakce s institucemi (OSPOD a společenské předsudky):** Demytizace OSPOD, institucionální spolupráce (obcházení zákona), strach z institucionální intervence (šedá zóna), obava z institucionální intervence (šedá zóna)
- **Ochranné a adaptivní strategie (strategie řešení a ochrana):** Únikové jednání, pravda jako úřední a právní norma, strach z delegování rozhodnutí

Téma "Život v šedé zóně" odhaluje složité situace, kterým čelí gay páry při snaze o rodičovství v kontextu české legislativy a společenských norem. Rozhovory s oběma rodiči poskytují hluboký vhled do výzev, které jsou součástí jejich cesty k rodičovství, a strategií, které přijímají pro manévrování v komplexním prostředí práv a společenských očekávání.

Oba otcové poukazují na právní bariéry a registrované partnerství jako překážku v rodičovství, což ilustruje, jak právní rámec České republiky komplikuje jejich cestu k založení rodiny. Například, musí se vypořádat se situací, kdy se předstírají jako heterosexuální pár, aby vyhověli právním požadavkům pro náhradní mateřství, což ztělesňuje složitost právních a sociálních překážek, kterým čelí. „*Mělo to jeden hlavní důvod, a to byl ten, že v momentě, kdyby jsme byli registrovaní, ...kromě toho, že teda jako registrované partnerství nám nepřišlo, že by přinášelo něco podstatného, tak jeden z důvodů, proč jsme do toho nešli, byl ten, že kdybychom chtěli děti a chtěli bychom to řešit v Česku vlastně jakoukoliv formou, tak v momentě, kdyby jsme byli registrovaní, tak to nešlo.*“ (Rozhovor, řádek 355-359), a dále popisuje, jak by bylo nemožné adoptovat děti nebo využít kliniku asistované reprodukce v České republice, pokud by byli registrovaní jako partneři: „*Ať už by to byla adopce, nebo svěřeni do péče, nebo já nevím, co všechno tam prostě bylo za možnosti, nebo využití kliniky asistované reprodukce a náhradní matky, což byl ve finále ten způsob, kterým jsme si kluky pořídili, ale k tomu se dostaneme..., tak v momentě, kdybychom byli registrovaní, tak všechno tady toto by padlo, a nebylo by to možné. A je pravda, že v té době byla ta doba ještě jiná. Dneska už bych to neřešil, dneska už bych to bral tak, jako že i když bychom se registrovali, tak bychom se odregistrovali...*“ (Rozhovor, řádek 361-356) a zároveň vysvětluje, jak se museli pohybovat v „šedé zóně“ náhradního mateřství, aby splnili právní požadavky: „*Tak pojďme si rovnou říct, že v náhradním mateřství se pohybujeme v šedé zóně. Způsob, jakým my jsme k dětem přišli, je takový, že legálně k nim člověk nemůže přijít, protože aby náhradní matka se vůbec mohla stát*

náhradní matkou s jedním z nás, tak to znamená, že když přijdeme na IVF kliniku, tak musíme říct, že to je partnerka. Nemůžeme tam přijít a říct, my jsme dva tátové a tady tohle je naše náhradní matka, a proto chceme prostě dárkyni, která nám dá vajíčka a proto to celé je. Samozřejmě ta klinika o tom věděla, protože to bylo dobré pro všechny zúčastněné, aby ten proces a všechno proběhlo v pohodě. Vajíčka a všechno se prostě ujalo tak, jak mělo a bylo to v pohodě. Ale už jenom tady tahle část je taková, že vlastně z pohledu dnešního práva není možná. Dostali jsme se do šedé zóny. Takže by bylo fajn už jenom, kdyby tady tahle část byla vyřešená v rámci manželství a mohly i gay páry a lesbické páry využívat náhradní mateřství a IVF klinik. Nemyslím si, že se to nějakým způsobem hromadně najednou s nimi roztrhne pytel a vezmou kliniky útokem.“ (Rozhovor, řádek 1314-1325).

Diskuze o surogátním mateřství a strategiích plánování rodiny odhaluje, jak se gay páry spoléhají na mezinárodní možnosti nebo náhodné štěstí v domácím prostředí pro realizaci svého rodičovství. Příběh obou otců, kteří procházeli komplikovanými a často drahými procesy, ukazují na jejich odhodlání a pevnou vůli být rodiči navzdory překážkám. Otec2 zmiňuje, jak se o surogátním mateřství dozvěděl a v čem ho to ovlivnilo: „...jeden můj kamarád pustil film, který byl z americké produkce, dokonce možná těch filmů měl více, a tam jsem se právě dozvěděl, že vůbec je něco takového možného, že dva kluci si adoptují dítě a nebo, že dva kluci si mohou přes náhradní matku pořídit dítě. Takže já hned od začátku jsem počítal s tím, že to budeme řešit ve státech. A věděl jsem, že tam ta možnost je, a tím pádem nešlo ani o to, jak se k těm dětem dostaneme, ale spíš to byla jen otázka času.“ (Rozhovor, 391-396). Dále zmiňuje příznání surogátní matky v rodném listě, i když to, dle něj, odporuje logice: „Vlastně jako náhradní matka je pořád v rodném listě jako náhradní matka, v případě, že by umřela například, tak naši kluci mají nárok na dědictví, což je naprosto nesmysl. A spousta dalších věcí.“ (Rozhovor, řádek 783-784). Dále však uvažovali i o možnosti vycestovat do jiného státu v rámci EU nebo i mimo ni (Rozhovor, řádek 779-792) jen proto, aby nedocházelo k těmto právním paradoxům. Otec1 vysvětluje, jak je osvětová přednáška posunula k plánování, které se line celým rozhovorem: “Pokud to můžu doplnit, tak to vlastně byla strašně velká náhoda, že vůbec jsme se do toho dostali. Já si myslím, že to jediné nás odstřelilo strašně daleko, protože jsme prošli úplně vším jak plánováním, jak existenci tím, že už takové děti existují, jak fungují, mezi sebou, jak si půjčují děti, nepůjčují, jak se střídají, nestřídají, jak doma žijí, co dělat, co nedělat, pak ty právníci nás varovali, co je průser, co vlastně není průser, to, že někdo hledá náhradní matku, že to je nereálné, že všude se ty inzeráty mažou, že bychom si měli dát nějakou soupisku, co

všechno ta dotyčná by měla mít, nemít, a pak jsme si prošli vlastně tím Brejlovem, kdy jsme si to vyloženě zažili, pak tam samozřejmě byly i páry, které plánovaly do dneška, víme, že mají děti taky, už se teda moc nevidáme s klukama.“ (Rozhovor, řádek 465-473).

Oba muži hovoří o svých zkušenostech s institucemi, jako je OSPOD, a o tom, jak tyto interakce formují jejich zkušenosti s rodičovstvím. *„V rámci těchto sezení tam byli přesně i lidi z OSPODu nebo z nějakých podobných odborů. A dozvěděli jsme se, že se nemáme úplně čeho bát.“ (Rozhovor, řádek 498-499).* Přestože se setkávají s předsudky a obavami z institucionální intervence, jejich zkušenosti ukazují na možnost pozitivních výsledků, když se setkají s pochopením a podporou od jednotlivců v těchto institucích, přičemž volí strategii únikového jednání. Dokládají to příkladem z jednání na úřadech, přičemž jsou si vědomi existence „šedé zóny“: *„Pravda je, že občas to bylo složitější na úřadech a tak podobně, ale asi jak je člověk na to připravený, tak některé věci neřeší. To znamená, že nechodíme na úřad jako tatínci, ale jde tam prostě jeden a nebude zdůrazňovat, že žijeme v rodině dva tatínci.“ (Rozhovor, řádek 1212-1214),* ale i dodávají: *„Ale není to tak, že my bychom byli ti aktivisti, kteří by za každou cenu museli ten úřad na něco upozorňovat a říkat mu, my jsme tady a my jsme tady ti dva tatínci. Protože si uvědomujeme, že tím bychom na sebe zbytečně upozornili a třeba přilákali nežádoucí pozornost.“ (Rozhovor, řádek 1220-1223).*

Strategie pro řešení a ochranu jsou klíčové pro gay páry, které se snaží o rodičovství. Manévrování v systému, který není plně přizpůsoben jejich potřebám, vyžaduje adaptivní přístupy, jako je přímá komunikace s institucemi a otevřenost o své rodinné situaci, což jim umožňuje vytvářet prostředí podpory a pochopení pro své děti. Ochranné a adaptivní strategie jsou důležité pro navigaci v "šedé zóně". Diskuse ukazuje, jak se oba otcové snaží chránit svou rodinu a najít cesty k naplnění svého rodičovství přes únikové jednání a pravdu jako úřední a právní normu. Internalizovanou pravdu jako právní normu mají oba otcové posílenou etickými a morálními zásadami. Dokládá to úryvek z rozhovoru (řádek 754-758): *„Je tam zapsaný biologický otec. A je to z toho důvodu, že ne, že by to nebylo možné, ale tím, že jsou kluci dvojčata, tak jako biologický otec je jenom jeden z nás dvou. Je pravda, že tehdy to bylo možné udělat to tak, jako že by každé dítě bylo od jednoho, ale v rámci toho, že jsme chtěli, aby to mělo všechno, co nejhladší průběh z medicinského hlediska, tak jsme k tomu nepřistoupili. Prostě jeden z nás to je, a jeden z nás je napsaný v rodném listě.“*

Celkově Téma "Život v šedé zóně" poskytuje pohled na odhodlání a odolnost gay párů, kteří usilují o založení rodiny v České republice. Přes právní a sociální překážky, s nimiž se potýkají, je jejich touha po rodičovství neochvějná. Toto téma nejen poukazuje na potřebu

legislativních změn pro podporu rodin osob homosexuálně orientovaných, ale také zdůrazňuje sílu, odhodlání a kreativitu při manévrování v komplexním prostředí právních a společenských norem.

Téma: Edukace jako cesta k rodičovství (označeno růžovou barvou)

Subkategorie: příprava a plánování rodiny, překonávání předsudků a stereotypů, sociální role a akceptace, institucionální spolupráce a podpora

- **Příprava a plánování rodiny:** důvěra při plánování rodiny, sběr informací, edukace, sdílená zkušenost, organizovaná příprava na rodičovství, komplexnost informací
- **Překonávání předsudků a stereotypů:** stereotypní přístup k rodičovství (adopce), klient - stereotyp a předsudek - odmítání rodičovství, demytizace OSPOD, institucionální akceptace a edukace, informovanost okolí – prevence, pravda jako prevence, náhradní (úniková) odpověď jako ochrana
- **Sociální role a akceptace:** rovnost rolí, akceptace svobodného rozhodnutí, význam "máma", postupná edukace dětí, pro děti skutečnost jako standard, rodičovství posiluje sociální vazby s lidmi na venkově/ztráta anonymizace jako ochranný prvek
- **Institucionální spolupráce a podpora:** OSPOD (podpora), neznalost problematiky ze strany úřadu, podpora při vlastním rozhodování, dobrovolnost edukace – OSPOD, dobrovolnost edukace institucí a široké veřejnosti
- **Komunitní a neziskové iniciativy:** vliv nestátních neziskových organizací a medializace, informace, nestátní neziskové organizace, sdílená zkušenost dítětem s homoparentální rodiny

V rámci tématu "Edukace jako cesta k rodičovství" lze detekovat odraz zkušeností, výzev a strategií, které provázejí osoby homosexuálně orientované na cestě k rodičovství. Edukace se zde jeví jako klíčový nástroj nejen pro samotné budoucí rodiče, ale i pro společnost, v níž se pohybují.

Příprava a plánování rodiny je základním kamenem, na kterém stojí každý pokus o rodičovství v komunitě osob homosexuálně orientovaných. Důvěra mezi partnery a pečlivý sběr informací jsou zásadní pro to, aby mohli čelit nejen právním výzvám, ale i sociálním překážkám. Otec1 se k tomu vyjádřil: „*Všechno tohle jsme zvažovali. V době, kdy mě začali tikt biologické hodiny, to znamená, že se mi blížil 40. rok Ale spíš to myslím tak, že jsem říkal, že nechci mít děti, aby jim bylo 20 a mě bylo 70, nebo jim bylo 20 a mě bylo 60, protože*

můj táta mě měl taky ve 40. Tak už jsem říkal, musíme do toho jít. Vůbec jsem se necítil, nebo jsme se necítili tak, že bychom vlastně ty děti chtěli, že zrovna teď je ten správný čas, abychom se stali otci, to ne, ale prostě bylo to o tom, že už musíme! A zrovna v té době jsem si všimnul, že v rámci Prideu byla rodičovská příprava, nebo nějak tak se to jmenovalo. To znamená, že oni pořádali seminář pro budoucí LGBT rodiče. Já jsem nás do něho přihlásil a splňovalo to a dávalo nám to odpovědi na všechno to, co jsme měli za otázky doma, to znamená jednak právní věci, pak dopady na to dítě, lékařské věci, jak k tomu dítěti "přijít" a tak podobně. Tohle všechno jsme se tam dozvěděli, setkali jsme se tam s dalšími páry, které to řešili samozřejmě.“ (Rozhovor, řádek 405-415). Tato příprava zahrnuje pochopení různých cest k rodičovství, jako je adopce nebo surogátní mateřství, a orientaci v právním prostředí, které může tyto cesty buď usnadňovat, nebo komplikovat.

LGBT rodiny se často setkávají se stereotypy a předsudky, které mohou pocházet jak z jejich bezprostředního okolí, tak z širší společnosti. Edukace hraje zásadní roli v demytizaci OSPODu a v rozkládání stereotypních představ o tom, co znamená být „dobrým rodičem“. Dokládáme to výpovědí: *„V rámci těchto sezení tam byli přesně i lidi z OSPODu nebo z nějakých podobných odborů. A dozvěděli jsme se, že se nemáme úplně čeho bát. Že i tam to není o tom, jak se nějaká ženská vyspí, ale že v momentě, kdy s ní nebudeme spokojeni, tak ji úplně legálně můžeme změnit za nějakou jinou, nikdo se na nás nebude dívat skrz prsty, protože je to o tom, že ti lidé si nemusí sednout a že vždycky je to o právech dítěte a o tom, aby to dítě se mělo dobře. V té době jsme řešili to, co by se stalo v momentě, kdyby ten biologický otec třeba umřel, a co by se s tím dítětem stalo. A i tam nás ubezpečili, že by se nestalo vůbec nic, že to dítě primárně nechají v té rodině, ve které vyrůstá.“ (Rozhovor, řádek 498-505). Stereotypy a předsudky jsou zakořeněny i v sociálním prostředí. Obvykle jsou druzí na základě předsudků klasifikováni jako „nevhodní či špatní rodiče“. Jen na základě přímé zkušenosti však tyto předsudky a stereotypy lze překonat. Například klient jednoho z otců se vyjádřil, že představa osvojení dítěte dvěma muži je pro něj nepřekonatelná. Demonstroval to na představě diskotéky plné chlapů, kteří po sobě lezou (Rozhovor, řádek 84-86). Ovšem později svůj postoj přehodnotil: *„Hele, já jsem vlastně hloupý a jsem asi starý, ale já vidím, že kluky máte rádi, jsou vychovávaný v super domácnosti a přístup a všechno. Takže vidím fotky kluků, jak rostou, jak se mají, jak se smějí. Tohle prostě v tu chvíli nevidíš, když to někdo řekne.“ (Rozhovor, řádek 91-93). Překonávání těchto předsudků a stereotypů prostřednictvím informovanosti a veřejného vzdělávání přispívá k větší akceptaci a pochopení různorodosti rodinných struktur. V tomto případě byly**

stereotypy a předsudky i na straně samotného gay páru. Zájem OSPODu na informovanosti nejen rodičů, ale i pracovníků OSPODu je důkazem toho, že existuje i potřeba se s potencionálními homoparentálními rodiči setkávat, aby jim mohli pomoci tyto stereotypy a předsudky překonávat.

Rovnost rolí uvnitř rodiny a akceptace rozhodnutí stát se rodičem jsou fundamentální. Edukace otevírá dialog o rovnosti a důležitosti podpory mezi partnery, jakož i o akceptaci rodičovství jako svobodného rozhodnutí jednotlivce nebo páru. „*Takhle globálně já mám za to, že hledají všichni na webu, že nechodí na úřady ptát se, kde získat dítě. Hledají v nějaké LGBT komunitě mezi přáteli. /.../ Spousta lidí, kteří plánují děti, skončí taky u nás a řeší, jak co a proč. Primárně si myslím, že hledají v LGBT komunitě nějaké nápady, nějaká vodítka. Myslím si, že pro to 'mít dítě' asi není důležité mít dlouhodobý vztah, ale spíš ho chtít. Pak je to taky hodně o štěstí, protože i mezi námi jsou lidi, kteří se rozešli, plánovali děti a bohužel to dopadlo špatně.*” (Rozhovor, řádek 1550-1555). Tato pasáž zdůrazňuje, jak důležitá je edukace a výměna informací mezi partnery a v rámci komunity, aby bylo možné projít komplexním procesem plánování rodiny. Ukazuje také, jak je pro tyto rodiče důležité vzájemně se podporovat a respektovat svobodné rozhodnutí o rodičovství, bez ohledu na to, zda mají dlouhodobý vztah, nebo ne. To pomáhá překonávat společenské bariéry a vytváří základ pro inkluzivní pochopení rodiny.

Spolupráce s institucemi jako je OSPOD a podpora ze strany úřadů jsou klíčové pro zajištění, že LGBT rodiny mají přístup k potřebným službám a porozumění. Vzdělávání úřadů a pracovníků v oblasti sociálních služeb o specifických potřebách LGBT rodin přispívá k lepšímu porozumění a efektivnější podpoře.

Neziskové organizace a komunitní iniciativy hrají zásadní roli v poskytování informací, podpory a vzdělávání pro LGBT rodiny. Tyto organizace fungují jako důležité zdroje pro sdílení zkušeností, nabízení specifických vzdělávacích programů a vytváření sítí podpory, které mohou LGBT rodinám pomoci překonat izolaci a nalézt společenství. Dokladujeme své tvrzení právě výpovědí o obsahu seminářů v rámci Gay Prideu: „*...to bylo vlastně všechno v rámci toho semináře Ten seminář probíhal tím stylem, že byl třeba jako na 8 týdnů nebo možná na 12 týdnů a každý týden tam byl někdo jiný jiné téma a právě jako jeden týden to bylo třeba právní a byl tam LGBT právník, který vás seznamoval s tím, co se všeho tady tohohle týče pak tam byl právě ten psycholog pak tam byl určitě ... nějaký medik nebo doktor, byly tam určitě LGBT rodiče, se kterými jste se o tom mohli pobavit, byl tam někdo ze sociálky a z OSPODu... teď už si nevzpomenu, co dalšího... Ale určitě tam bylo X dalších*

lidí, odborníků, kteří vás tady s tímhle seznámili a provedli. Vlastně bych řekl, že to byly všechny okruhy otázek, které my jsme měli, ...tak vším tady tímhle jsme si tam prošli.“ (Rozhovor, řádek 1399-1407).

Celkově edukace slouží jako most mezi současnými a budoucími LGBT rodiči a širší společností, překlenuje mezery v pochopení a podpoře. Skrze vzdělávání, informovanost a podporu se otevírají dveře k lepší integraci, pochopení a akceptaci různorodosti rodinných forem.

Téma: Zodpovědnost a plánování (označeno červenou barvou)

Subkategorie: základy zodpovědného plánování, sociální a právní kontext, překonávání výzev, výchova a sociální vztahy, emoční a psychologické aspekty

- **Základy zodpovědného plánování:** zodpovědnost, plánování, důsledné plánování, maximální zodpovědnost k rodičovství, zodpovědné plánování (časová náročnost), zodpovědné plánování (kritéria), plánování oznámení, plánování a organizace, rozhodnutí preferovat rodičovství
- **Sociální a právní kontext:** přijetí sociální role, pravda jako úřední a právní norma, role rodiče jako norma, změna sebepercepce,
- **Překonávání výzev:** péče o dítě jako zdroj konfliktu, komunikace jako řešení konfliktu, odlišnost představy od reality, nepřenositelnost zkušenosti, obava ze selhání jako motivace k řešení, Covid jako výhoda - podpora střídavé péče, Covid jako nevýhoda - nedostatečná socializace dětí, absence socializace, strach o děti
- **Výchova a sociální vztahy:** sdílené rodičovství (maximální zodpovědnost), předávání vzorce, výchova podle morálních vzorů (hodnot), střídavá péče otců v rodině, posílení sociální vazby k dítěti, naplnění touhy po rodičovství, zamítnutí neprožití sociální role otce, rodičovství posiluje sociální vazby s lidmi na venkově/ztráta anonymizace jako ochranný prvek
- **Emoční a psychologické aspekty:** biologický otec, přiznaná surrogátní matka, ochrana soukromí, obava z nezralosti dětí, dopad izolace, vnitřní nastavení na rodičovství, kritika egoistického přístupu s ohledem na dopad na dítě (sdílené rodičovství), zodpovědné rodičovství jako childhood

Analýzou tématu „Zodpovědnost a plánování“ vyplynulo několik klíčových subtémat, která se týkají rodičovství z perspektivy dvou otců.

Otcové věnují značnou pozornost zodpovědnému přístupu k rodičovství, který zahrnuje pečlivé zvážení všech aspektů spojených s příchodem dítěte do rodiny. Důvěra mezi partnery a pečlivý sběr informací, jak jsme již zmínili výše, je spojena s právními výzvami, ale i sociálními překážkami, které mohou vzniknout. Dokládá to způsob, jakým se vypořádali s péčí: *“Babičky nehlídají vůbec. Měli jsme takovou mladou holčinu na hlídání, takové nárazovky, že tady s námi byla, když jsme potřebovali řešit nějaké schůzky. A jednak my jsme se na to připravili v rámci firem, takže jsme tady byli opravdu 6 týdnů, nebo jak dlouho spolu. Firma byla úplně upozaděná, kluci měli klid. Tím, že měli umělou stravu, tak přesně na hodinu danou, tak byli naprosto v pohodě, zdraví, všechno bylo v pořádku. Doktorka nás vlastně za celou dobu neviděla. Takže tohle bylo v klidu a občas rodiče přijeli na návštěvu, nebo my za nimi, takže to bylo parádní. Ale bylo to striktně dané, naplánované, a nenechali jsme si vůbec do toho vstupovat.”* (Rozhovor, řádek 891-898). Toto téma zdůrazňuje potřebu pečlivého plánování a připravenosti na časovou náročnost spojenou s rodičovstvím, a to i ve světle maximální zodpovědnosti, kterou rodičovství vyžaduje.

Otcové se potýkají s unikátními výzvami, které přináší přijetí sociální role rodiče v kontextu LGBT rodin. Zmínky o právních a sociálních překážkách, jako je registrace partnerství, reflektují složitost situace v České republice. Oba otcové vyjadřují, jak rodičovství ovlivnilo jejich vnímání sebe sama a přijetí rodičovské role jako normy ve společnosti: *„Tak si do dneška pamatuju na ten pocit, když jsem zjistil, že já už jsem ten úplně normální člověk, já už jsem ten táta a my už máme tu rodinu. My jsme jako fakt normální pár, akorát, že jsme dva kluci, ale my jsme normální rodina, jako všichni ostatní. Tak tohle byla strašně velká změna a byla to obrovská změna i v mém vnímání homosexuality mojí nebo bisuality, protože v tu chvíli se to u mě přeplo, a já jsem věděl, že vlastně, když se někdo zeptá, takže se vůbec nemusím stydět nebo v sobě potlačovat nějaký ten pocit a že můžu klidně říct, co jsem, kdo jsem, protože já jsem prostě normální rodič, jako každý jiný v této republice, akorát prostě žiju s partnerem.”* (Rozhovor, řádek 941-948).

Konflikty a výzvy spojené s péčí o dítě, stejně jako pandemie COVID-19, přinášejí specifické obtíže, ale i příležitosti pro adaptaci a růst. Diskuse o střídavé péči a nedostatečné socializaci dětí během pandemie ukazují na flexibilitu a odolnost otců tváří v tvář nečekaným okolnostem. Konflikty demonstruje výpověď jednoho z otců: *„My jsme nikdy se s Otec2 nehádali a hned během vlastně 14 dnů vzniknul nějaký problém, kdo to dělá líp, od přebalování, kojení nebo krmení. Tak vím, že najednou, jak jsme řešili něco stejného spolu, rutinu běžnou, tak vím, že to bylo snad 14 dní, tak jsme měli nějaký první problém.”*

(Rozhovor, řádek 1001-1004). Péče o děti probíhala střídavě: „*Tak já do dneška nechápu to, jak to fungovalo tak, že jsme se vlastně střídali ob den. A to bylo tak, že ke klukům se vstávalo, mám pocit, že co tři hodiny na krmením. A bylo to tak, že ten, který vstával ve čtyři hodiny ráno k nim, tak střídali jsme se, aby ten druhý se jako aspoň trošku vyspal vždycky. Tak ten, co vstával ve čtyři hodiny ráno, ten je nakrmil a hnedka potom jel do práce, aby samozřejmě jako dohnal tu práci za ty hodiny. A z té práce, protože v té době ještě to nebylo takové, jakože nás kluci tolik vnímali, takže jsme nemuseli být doma na večeri nebo po večeri, jako ještě než půjdou spát, tak z té práce jsme se vraceli třeba jako v osm, v devět, v deset. A já vlastně jako do dneška nechápu, jak jsme to dávali, že ve čtyři ráno jsme vstávali, začali jsme tenhle kolotoč a v deset večer jsme se vrátili třeba z práce. Ale hnedka jsme si museli vzít už tu směnu na to krmení o té půlnoci, protože ten druhý prostě kolem té desáté šel spát, takže tenhle kolotoč fakt nechápu, jak jsme dávali.*“ (Rozhovor, řádek 1065-1075). Úsměv na konci této výpovědi naznačuje radost ze zdoání výzvy. Pandemie COVID-19 umožnila oběma rodičům se více věnovat dětem, protože oba měli možnost pracovat na home office. V tu dobu bylo dvojčatům cca 2 roky (Rozhovor, řádek 1096-1102). Tato zdánlivá výhoda však měla svou stinnou stránku, konkrétně izolaci od vnějšího světa: „*Za covidu vlastně jsme nikam nechodili a klukům to vlastně ublížilo v tom, že nevědí, co to je chodit do restaurací, do kaváren, jak se tam chovat. A nakupovat. /.../ A když jsem s rodinou pak byl někde na chalupě, v restauraci, tak se tam neuměli chovat. Že to byly takový neposedné děti. bylo těžké říct, tady budeš sedět a nazdar. Ale oni si chtěli hrát, běhat po chodbách.*“ (Rozhovor, řádek 1105-1114).

Výchova dětí podle morálních vzorů a posílení sociálních vazeb jsou základní hodnoty, které otcové sdílejí. Opíráme se o tu část, kde hovoří: „*...měl jsem dědu, který mě v tom i vychovával, který žil za první republiky, takže pro něho byl velkým vzorem Masaryk a Baťa a tak podobně. Takže i on mě vedl k fér jednání a podobným věcem, a to chceme i aplikovat na kluky, aby z nich vyrostli slušní lidi, kteří si budou vážit ostatních lidí kolem sebe a budou zdravě sebevědomí a tak podobně.*“ (Rozhovor, řádek 742-746). Oběma rodičům záleží na stejném vnímání sociální role otce ze strany dětí: „*A my jsme hned od začátku věděli, že to budeme vést tak, že jeden bude táta Otec1 a druhý bude táta Otec2. Čímž si myslím, že ty děti to mají úplně na stejno a nějakým způsobem se nerozdělují v rámci oslovení, ale je to stejná pozice.*“ (Rozhovor, řádek 565-568). Důraz na sdílené rodičovství ve smyslu jeho negativních dopadů na děti a střídavou péči reflektuje jejich zodpovědný přístup k výchově (Rozhovor, řádek 1560-1571) a touhu posílit vazbu s dítětem, zatímco se snaží překonat

potenciální sociální izolaci. „...vlivem COVIDu jsme se skoro s nikým neselekávali. Vůbec neexistovalo to, že bychom se s dalšími LGBT rodiči někde setkali, šli na kafe nebo do parku a tak podobně. /.../...v tomhle nás ten COVID hodně odřízl.“ (Rozhovor, řádek 1178-1183).

Obavy ze selhání a jejich dopad na výchovu a blaho dítěte jsou pro otcův rozhodovací proces zásadní: „Z čeho jsem měl strach, obavy, bylo spíš okolí. Že řekne, že to nezvládneme, že to bude v pohodě, protože já jsem nějak neusiloval o to mít tu chuť, protože jsem říkal, že to je to nejhorší, co se může stát. Nakonec si vezmu chuť a okolí řekne, no tak oni si pořídili děti proto, aby měli chuť. Takže vlastně mají děti jen tak jako na oko, proto jsme ji vlastně nikdy neměli.“ (Rozhovor, řádek 1078-1082). Tato oblast odhaluje hlubokou úroveň sebereflexe a závazku k poskytování stabilního a láskyplného prostředí pro jejich děti. Změna v sebepercepci a vnitřní nastavení na rodičovství, spolu s kritikou egoistických přístupů, zdůrazňuje hloubku jejich závazku k rodičovství.

Celkově pasáže ilustrují komplexní a promyšlený přístup obou otců k rodičovství, který zahrnuje nejen praktické aspekty plánování a organizace, ale také hlubokou emoční a sociální zodpovědnost. Jejich zkušenosti a postřehy poskytují cenný vhled do výzev a radostí spojených s rodičovstvím v kontextu rodin osob homosexuálně orientovaných.

Téma: Legislativní aberace od společenské reality (označeno šedou barvou)

Subkategorie: Institucionální interakce a výzvy (OSPOD a právní normy, institucionální bariéry a diskriminace), legislativní bariéry a omezení (legislativní bariéry pro LGBT rodičovství a strategie řešení legislativních bariér), rodinná stabilita a ochrana (ochrana rodiny a prevence, legislativní ochrana a potřeby), sociální normy a očekávání (sociální stereotypy a dezinformace), právní reforma a sociální změna (požadavky na právní a sociální změny), edukace a osvěta (informační a vzdělávací aktivity)

- **Institucionální interakce a výzvy (OSPOD a právní normy, institucionální bariéry a diskriminace):** OSPOD, demytizace OSPODu, pravda jako úřední a právní norma, právo na informace, institucionální stereotypy a předsudky, neznalost problematiky ze strany úřadu, institucionální diskriminace, institucionální coming out
- **Legislativní bariéry a omezení (legislativní bariéry pro LGBT rodičovství a strategie řešení legislativních bariér):** legislativní bariéra, legislativní bariéra homoparentálního rodičovství, omezování legislativou, právní nejistota, emigrace jako řešení bariér, únikové jednání, obcházení zákona

- **Rodinná stabilita a ochrana (ochrana rodiny a prevence, legislativní ochrana a potřeby):** ochrana vlastní rodiny, připravenost rodičů jako prevence, požadavek na legitimizaci faktického rodiče, legislativní ochrana surogátních matek jako nutnost, potřeba legislativy, nepotřeba úřadu
- **Sociální normy a očekávání (sociální stereotypy a dezinformace):** Neznalost ze strany úřadu, strach z institucionální intervence, dezinformace ve vztahu k registrovanému partnerství, obava ze sociálního stereotypu, odklon od stereotypizace
- **Právní reforma a sociální změna (požadavky na právní a sociální změny):** rovnost před zákonem, změna jako naděje, rezignace, potřeba narovnání práv, rovnost práva, šedá zóna
- **Edukace a osvěta (informační a vzdělávací iniciativy):** edukace, osvěta, prevence, zodpovědnost

Toto téma ilustruje různé aspekty legislativních a sociálních výzev, kterým čelí LGBT rodiny, a zdůrazňují potřebu větší informovanosti, edukace a právních změn, aby se zlepšila ochrana a uznání různorodých rodinných struktur. Ukazují na komplexitu problémů spojených s legislativními aberacemi a na význam společenské a právní adaptace v reakci na měnící se reality rodinného života.

Institucionální interakce a výzvy zahrnují vztahy mezi LGBT rodinami a institucemi, a to, jak právní normy a institucionální bariéry mohou působit jako diskriminační faktory. Otec 1 uvádí příklad to, jak je homosexuál „nucen“ hrát heterosexuální roli jen proto, aby se mohl stát rodičem prostřednictvím surogátního mateřství: *„Jim jenom stačí v podstatě, že tam přijde holčina s klukem a on řekne, my chceme dítě. A oni se ho zeptají, tak jí ho udělej... A on řekne, já nechci, já mám třeba rakovinu a mají dítě... A ona řekne, já nechci taky svoje, protože máme nějaké vady a dostanou jak náhradní vajíčko, dostanou sperma a oni jenom podepíší papír a mají dítě. Ale taky jsou v „šedé zóně“. Nebo nejsou v šedé zóně..., nevím... (do hovoru vstupuje Otec2) ...ale prostě oni nejsou, ...jako heteropár nejsou.“* (Rozhovor, řádek 1331-1335). Z rozhovoru dále vyplývá, že otcové procházejí složitým procesem plánování rodiny, kde se setkávají s neznalostí a předsudky ze strany institucí, což může vést k diskriminačním praktikám. Příkladem může být složitost při adopci či právní nejistota při uznávání rodičovství. Doprovodným faktorem je strach z odmítnutí: *„Je teda pravda, že by mě taky nenapadlo tam (na úřad) jít už z toho důvodu, že ty děti nejsou úplně právně ošetřené a že by nám mohli říct: 'Co vy tady vůbec chcete, vy mi sem vůbec nechodte!' . A že*

očekáváte nějaké strašné negativum a nechcete to vyhledávat, tak tam prostě nepůjdete, aby vás prostě někdo vykopl a řekl vám někdo, že někde je něco špatně a vůbec nechcete, aby to někdo řešil, a aby někdo za vámi lezl a díval se do nějakých papírů.“ (Rozhovor, řádek 1468-1472). To přináší výzvy, jak se vyznat v systému, který není plně přizpůsoben realitám LGBT rodin, kdy právo a povinnosti aberují v případě homoparentálních rodičů.

Diskuse o legislativních bariérách a omezeních odkrývá, jak stávající zákony mohou omezovat možnosti LGBT rodin v oblasti rodičovství. Otcové poukazují na konkrétní legislativní překážky, které komplikují přístup k surogátnímu mateřství nebo adopci. Z rozhovoru vyplývá, že i přes tyto překážky rodiny hledají kreativní způsoby, jak tyto bariéry překonat, ať už prostřednictvím mezinárodního surogátního mateřství nebo hledáním alternativních cest k rodičovství: *„...jsme začali v Česku hledat náhradní matku přes internet, což se nám dlouhou dobu nedařilo, takže jsme říkali, tak na to kašlem a vrátíme se prostě k americké cestě, pořídíme si děti v Americe.*“ (Rozhovor, řádek 440-442).

Rodiny hovoří o významu legislativní ochrany pro zajištění stability a bezpečnosti rodinného života. Otcové zdůrazňují potřebu právních reforem pro lepší ochranu práv a blaha dětí v LGBT+ rodinách, což ukazuje na propast mezi stávajícími právními rámci a potřebami rodin. Otec1 v kontextu řešení návrh zákona „Manželství pro všechny“, polemizuje nad provedenými změnami v názvu svazku jako partnerství, přičemž vlastně zákon samotný neřeší stabilitu a ochranu rodin jako takových: *„Takže mně stačí jenom, aby to bylo právně ošetřené. Abychom podepsali nějaké papíry a kluci byli zajištěni. Mně třeba vadí, že kdyby se cokoliv stalo s náhradní matkou, že kluci by najednou měli dědit. Přitom s ní nemají vůbec nic společného. A přijde mi divné, že pokud by se něco se mnou stalo, nepobírali sirotčí důchod, na který mají nárok. Nebo, že by nedělili po mně.*“ (Rozhovor, řádek 1296-1300).

Subkategorie o sociálních normách a očekáváních odhaluje, jak vnější společenské faktory formují vnímání LGBT rodičovství. Otcové poukazují na výzvy spojené se společenskými stereotypy a dezinformacemi, které mohou ovlivňovat jejich každodenní životy. Tyto stereotypy nejenže přispívají k sociálním překážkám, ale také mohou mít negativní dopad na děti vyrůstající v LGBT rodinách. Ilustrativní ukázkou aberace sociálních norem a očekávání s realitou je úryvek z rozhovoru: *„Představte si, že ještě do nedávna se lidi si vůbec neptali, ani vnitřně, jak to máme. Protože všichni říkají: 'Počkej, vy nejste registrovaní?' Říkám: 'Nám je to k ničemu.' ... 'Počkej, a jak to teda máte s kluky?... A já říkám: "No ale my, když se registrujeme, tak to s kluky nemá nic společného..." ... 'Aha, já jsem myslela...' A to si vemte, že to mi řekla kamarádka, která dělá na úřadu, městském, kde*

oddává, ...všechno ví, jak funguje, a najednou mi řekne: '...počkej, to já jsem myslela, že už je to dávno vyřešené...!'. Spousta lidí si myslí, že už je to vyřešené, ale to není. Takže to je další věc.“ (Rozhovor, řádek 1506-1512).

Dalším bodem je analýza zaměřená na potřebu právních a sociálních změn, které by lépe odrážely realitu LGBT rodin a zajistily by jim rovná práva a ochranu. Z rozhovoru vyplývá, že otcové si jsou vědomi nutnosti těchto změn, aby se zlepšila situace LGBT rodin a aby byly jejich potřeby plně uznávány jak na právní, tak na společenské úrovni: „...*nejsme ti typičtí zaměstnanci, ale umím si představit, že lidi, kteří chodí normálně do práce, tak kromě toho, že si vůbec něco takového nemůžou dovolit, aby prostě jeden z nich zůstal doma na mateřské a tak podobně, tak nemají vlastně tu možnost toho zázemí, které mají standardní heteropáry v rámci rodičovských práv a nějakých přídavků a podobných věcí, protože vím, že tam se chystají nějaké změny, takže by bylo fajn, kdyby minimálně tady tohle bylo nějakým způsobem zase sjednoceno.“ (Rozhovor, řádek 1386-1391).*

V rámci edukace a osvěty otcové diskutují o významu edukace a osvětových aktivit, které by mohly přispět k lepšímu porozumění a akceptaci LGBT+ rodičovství. Vyjadřují, jak důležité je informovat veřejnost a instituce o specifických výzvách a potřebách LGBT rodin, aby se zmírnila diskriminace a posílila podpora pro tyto rodiny. Shodně Otec1 i Otec2 na otázku, co bylo zlomové pro překonání strachu, odpověděli: „*Iniciativa jsme fěr*“. To dokazuje, že tato iniciativa je jednou z platforem, která pomáhá osobám homosexuálně orientovaným se vypořádat s překážkami, které jim klade rozpor mezi legislativou a společenskou realitou.

Celkově rozhovory odhalují hlubokou propast mezi současným legislativním a institucionálním nastavením a realitou LGBT rodin. Zatímco otcové a jejich rodiny prokazují odvalu a odhodlání překonávat tyto překážky, je zřejmé, že pro dosažení skutečné rovnosti a spravedlnosti jsou nezbytné komplexní sociální a právní reformy.

6.2 Rešerše studií v oblasti homosexuality a homoparentality

Zaměříme se na rešerši a analýzu existujících výzkumů, které se věnují tématům homosexuality a homoparentality. Vytvoříme přehled zjištěných výsledků relevantních studií, a to s cílem identifikovat klíčové oblasti, kterými jsou: heteronormativa, homosexuální identita, surrogátní mateřství ve vztahu k LGBT komunitě, sociální bariéry a vnímání stereotypů a předsudků v rámci LGBT osob.

Článek od Hany Haškové a Zdeňka Slobody (2018) „**Vyjednávání přístupu k asistovaným reprodukčním technologiím v post-socialistickém heteronormativním kontextu**“⁴ se zabývá složitými interakcemi mezi heteronormativními společenskými strukturami a přístupem k asistovaným reprodukčním technologiím (ART) v České republice. Zdůrazňuje potíže, kterým čelí ne-heterosexuální jedinci, zejména komunity LGBTQ+, při přístupu k ART kvůli systémovým bariérám a diskriminačním politikám vyplývajícím z hluboce zakořeněných heteronormativních hodnot.

Studie se zaměřuje na to, jak tyto bariéry ovlivňují rodičovské touhy a praktiky osob LGBTQ+. Popisuje legislativní výzvy, jako je odepření manželství a rodičovských práv v rámci registrovaného partnerství a povinné chirurgické odstranění reprodukčních funkcí u trans jedinců, kteří chtějí právně změnit své pohlaví. Článek diskutuje, jak tyto legislativní rámce odrážejí a upevňují heteronormativitu v rámci zdravotnického systému, zejména v praxi klinik ART, které často vyžadují, aby se jedinci LGBTQ+ přizpůsobili heterosexuálním normám pro přístup k službám.

Dále článek kriticky zkoumá legislativní změny zaměřené na snižování diskriminace, jako je zrušení zákazů adopce pro osoby v registrovaném partnerství a návrhy na genderově neutrální manželství zahrnující rodičovská práva. Přestože došlo k těmto pokrokům, autoři tvrdí, že rámcování veřejných debat a diskusí o politice týkající se přístupu k ART stále často posiluje genderové stereotypy a heteronormativní předpoklady.

Tento výzkum je klíčový pro pochopení křížovatky sexuality, genderu a reprodukčních práv v post-socialistickém kontextu, ilustruje, jak heteronormativní politiky nadále marginalizuje rodiny LGBTQ+. Nejenže osvětluje konkrétní výzvy, kterým Česká republika čelí, ale také odráží širší problémy, které jsou běžné v mnoha post-socialistických společnostech

Analýza zjištění této studie:

1. **Legislativní bariéry a diskriminace:** Studie identifikuje klíčové legislativní překážky, které brání osobám LGBTQ+ v přístupu k asistovaným reprodukčním technologiím (ART) a plnohodnotnému rodičovství. Zmíněny jsou specifické zákazy, jako je nemožnost manželství pro stejnopohlavní páry a zakázání step-child adopce v rámci registrovaného partnerství. „...*stejnopohlavní páry v Česku ještě nemohou uzavřít manželství a místo toho byla pro ně zavedena nová právní instituce,*

---

⁴ V originále: Negotiating Access to Assisted Reproduction Technologies in a Negotiating Access to Assisted Reproduction Technologies in a Post-Socialist Heteronormative Context Post-Socialist Heteronormative Context.

registrované partnerství, které jim výslovně zakazuje tvořit rodičovské dvojice.“ (Hašková a Sloboda, 2018, s. 53)

2. **Heteronormativní praxe klinik ART:** Kliniky ART často fungují podle heteronormativních předpokladů, což znamená, že poskytují služby především heterosexuálním párům nebo vyžadují, aby se ne-heterosexuální klienti přizpůsobili heterosexuálním normám pro získání služeb. „*Tvrdíme, že heteronormativita také strukturuje praktiky asistované reprodukce klinik, které umožňují lesbickým párům přístup k postupům asistované reprodukce, ale pouze jako součást fiktivních heteropárů*“ (tamtéž, s. 53) a dále „*Pro gaye a páry je ART s pomocí náhradní matky možností, ale pouze mimo Česko. V Česku je rodina Vaničkových známá vydáváním svého vlogu Dva tátové ("Dva tátové")⁵ a dokumentují jejich rodinný život od začátku roku 2017. V jednotlivých epizodách vysvětlili, jak byly jejich děti počaty a narozeny v USA, co znamená náhradní mateřství, a jak je to sociálně a právně řešeno v USA.*“ (tamtéž, s. 59)
3. **Právní a politické změny:** Autoři poukazují na změny v legislativě, které mají za cíl snížit diskriminaci osob LGBTQ+, včetně zrušení zákazů adopce osobami v registrovaném partnerství a návrhů na genderově neutrální manželství zahrnující rodičovská práva. „*Nicméně adopce v páru, pěstounská péče o dítě v páru a adopce nevlastního dítěte nikdy nebylo možné mimo manželství v Česku. Legislativní návrh o genderově neutrálním manželství, který zahrnuje úplná rodičovská práva, byl poprvé projednán v parlamentu teprve v roce 2018.*“ (tamtéž, s. 55)
4. **Framing⁶ a diskurz:** Studie analyzuje, jak jsou debaty o rozšíření přístupu k ART rámcovány ve veřejném diskurzu. Ukazuje, že i když jsou některé framings zaměřené na snížení diskriminace, často stále reprodukuje genderové stereotypy a heteronormativní předpoklady. „*...framings umožňují přístup ne-heterosexuálním osobám k ART, ale současně reprodukuje genderové stereotypy...*“ (tamtéž, s. 53)
5. **Dopad na LGBTQ+ rodiny:** Zjištění ukazují, že přestože došlo k nějakému pokroku ve snižování diskriminace, heteronormativní struktury v politice a praxi stále

---

⁵ DVA TÁTOVÉ, 2018. *Kdo jsme | Dva tátové | Jiná rodina: Michal, David, Maruška, Adélka* [online]. [cit. 2024-04-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UC6WCzX3br4KXNDkeF1kiDWg>

⁶ Framing neboli **rámování informací či událostí** se soustředí na selekci informací o určitém tématu a specifické interpretaci. Média mají moc interpretovat a rámovat dění k obrazu svému. Různá média či politici na základě selekce informací snaží rámovat události k vlastnímu prospěchu (TECHNIKA RÁMOVÁNÍ A FRAMINGU UDÁLOSTÍ I INFORMACÍ, ©2024)

marginalizují LGBTQ+ rodiny, což má reálné důsledky pro jejich každodenní životy a rodičovské zkušenosti. „...*takové politiky (a související praxe) marginalizují identity, vztahy a rodinné modely, které se odchyľují od této dominantní normy.*“ (tamtéž, s. 54)

Zdeněk Sloboda ve své práci „**Registrované partnerství a homoparentalita v Česku**“ zkoumá různé aspekty registrovaného partnerství (RP) v České republice, se zvláštním zaměřením na genderové rozdíly a vliv heteronormativity. Jeho analýza ukazuje, že i když je veřejná podpora RP vysoká, ostatní data naznačují, že společnost je spíše tolerantní než plně akceptující. Sloboda diskutuje, jak sociální a právní uznání pro LGBT+ lidi po roce 1989 postupně vedlo k zavedení RP v roce 2006, které bylo značně odlišné od manželství a nezahrnovalo například vdovské jistoty nebo možnost adopce.

Sloboda uvádí, že zatímco partnerství mužů jsou stabilnější a věkově homogennější, partnerství žen mají tendenci zanikat častěji, obzvláště ve druhém a šestém roce trvání. Toto je překvapivé vzhledem k tradičním představám o mužské homosexualitě, které očekávají méně stabilní vztahy a větší ochotu k rozchodu. Sloboda také poukazuje na to, že míra "rozvodovosti" RP je nižší ve srovnání s manželstvími, ale zároveň upozorňuje, že data neumožňují zjistit přesné příčiny rozpadu těchto partnerství.

V kontextu heteronormativity Sloboda (2021) objasňuje, že sociální očekávání a normy stále silně ovlivňují chápání intimních vztahů a rodičovství. Homonormativita, která může tolerovat homosexuální chování, pokud splňuje heteronormativní očekávání, je diskutována jako částečné sociální uznání, které může vytvářet nové formy nerovnosti.

Studie od Zdeňka Slobody (2021) již svým názvem „**Registrované partnerství a homoparentalita v Česku**“ vypovídá o oblasti zkoumání. Obsahuje komplexní sociologickou analýzu, která kombinuje různé datové zdroje a metodologické přístupy. Důraz je kladen na heteronormativní rámování a prozkoumány jsou dvě hlavní témata: gender a LGBT rodičovství. Studie poukazuje na postupný nárůst zájmu o registrovaná partnerství, zejména mezi ženami, přestože se tyto partnerství stále jeví jako vysoce selektivní a relativně nepopulární. Sloboda rovněž zmiňuje, že vztah registrovaných partnerství k rodičovství není jednoznačný, což ovlivňuje životy LGBT osob v oblasti rodičovství a poskytuje jim určité symbolické zabezpečení pro jejich stávající rodinné uspořádání. Výzkum tak odhaluje složitou dynamiku mezi sociálními normami, legislativními změnami a osobními životy

jednotlivců, zasazenou do kontextu české společnosti po roce 1989, kdy došlo k zásadním změnám v právním uznání LGBT osob a jejich partnerství.

Tento přehled zjištění naznačuje, že i přes postupný posun ve vnímání a právním uznání homosexuálních partnerství v české společnosti stále existují významné výzvy, zejména co se týče rodičovství a sociálního uznání. Studie zdůrazňuje potřebu dalšího výzkumu a zlepšení právních a sociálních podmínek pro LGBT+ občany v ČR.

Výzkum zahrnutý ve studii poskytuje komplexní pohled na registrovaná partnerství a homoparentalitu v České republice. Důležitými body analýzy jsou následující zjištění:

1. Registrovaná partnerství (RP)

Podpora vs. Tolerance: I přes vysokou obecnou podporu RP, hlubší sociální přijetí stále chybí, s ambivalentními údaji naznačujícími spíše toleranci než skutečnou akceptaci. *„Zatímco podpora RP je vysoká, ostatní údaje jsou ambivalentnější a indikují spíše toleranci (nikoliv akceptaci) nebo ignoraci (nikoliv inkluzi) gayů a leseb, resp. homo párů ze strany většinové populace.“* (Sloboda, 2021, s. 146).

Stabilita a demografie RP: Mužská partnerství jsou stabilnější a homogennější ve věku, zatímco ženská partnerství mají vyšší pravděpodobnost rozchodu, zejména ve druhém a šestém roce (tamtéž, s. 152, 155).

Právní vs. hodnotová rovnost: Právní rovnost byla někdy upřednostněna před hodnotovou rovností, což odráží kompromisy v rámci heteronormativní společnosti. *„Obdobně argumentoval Cyril, jenž sice viděl RP spíše negativně, ale zdůraznil nutnost okamžitě vyřešit situaci dětí v RP i za cenu toho, že zůstane pro homopartnerství jiný název. U těchto dvou, ale i několika dalších byla instrumentalita právní rovnosti nadřazena rovnosti hodnotové, což je projevem souhlasu s heteronormativitou.“* (tamtéž, s. 149-150).

2. Homoparentalita

Bariéry v rodičovství: Vedle ekonomických a pracovních podmínek jsou důležitými bariérami v rodičovství gayů a leseb aspekty související s heteronormativním prostředím, které komplikují realizaci rodičovských rolí. *„...v tomto výzkumu ukázalo, že vedle běžných a očekávaných aspektů, jako jsou ekonomické či pracovní podmínky pro realizaci rodičovství, jsou významnou bariérou v rodičovství aspekty související s heteronormativitou prostředí.“* (tamtéž, s. 161).

Větší přijetí homoparentality: V posledních letech dochází k zvýšení společenské podpory pro homoparentalitu, zvláště mezi ženami, které mají větší pravděpodobnost plánování dětí přímo do lesbických vztahů (tamtéž, s. 161).

3. Sociální a právní uznání

Sociální přijetí: Ačkoliv je RP sociálně podporováno, skutečné uznání v běžné populaci může být stále omezené, což se projevuje ve vnímání RP jako institutu nižšího řádu ve srovnání s manželstvím (tamtéž, s. 147).

Právní uznání a jeho limity: Přestože bylo právní uznání RP v ČR krokem vpřed, zahrnuje významné právní a symbolické omezení ve srovnání s manželstvím, což může vést k vnímání RP jako méně legitimního nebo kompletního institutu (tamtéž, s. 147).

Změny v právním uznání: V posledních letech došlo k určitým legislativním změnám, které umožňují například individuální adopci osobami v RP, což může zvýšit sociální a právní legitimitu tohoto institutu (tamtéž, s. 147). „...*absence institutu, který by právní vztah mezi dětmi a sociálními rodiči vytvořil, tak jako je to v manželství a jako by to mohlo platit pro přiosvojení v RP, vnímána jako důležitá a je netrpělivě očekávána.*“ (tamtéž, s. 163)

V dokumentu se diskutuje o vlivu heteronormativity, která předpokládá heterosexuální jako normu, na sociální a legislativní nerovnost. Tato normativita ovlivňuje právní a sociální postavení homosexuálních mužů, často ve smyslu menšího uznání nebo diskriminace.

V rámci studie „**Sešívání rodiny: nový život zevnitř i zvenku**“ (Kutálková, 2018) je klíčovým tématem zkoumání zkušeností dětí a mladých dospělých z rekonstruovaných rodin, kde alespoň jeden z rodičů je gay, lesba nebo transgender osoba. Tyto rodiny čelí specifickým výzvám a mohou být vystaveny sociálnímu vyloučení kvůli homofobním postojům ve společnosti.

Závěry studie ukazují, že ne tak sexuální orientace rodičů, ale spíše homofobní a heteronormativní klima ve společnosti představují problémy pro děti. Tyto faktory mohou ztěžovat sociální integraci a přijetí těchto rodin, což může mít negativní dopady na duševní zdraví a pohodu dětí.

Další klíčová témata zahrnují nedostatečnou viditelnost homoparentálních rodin ve veřejném prostoru a ve vzdělávacích materiálech, což může přispět k pocitu izolace a neviditelnosti. Výzkum také zdůrazňuje nedostatek specifických podpůrných služeb pro tyto rodiny.

Například, zkušenosti jednotlivých dětí a mladých dospělých se liší, ale mnohé z nich uvádějí, že by ocenily více podpory a lepší informovanost veřejnosti a institucí o specifikách jejich rodinných situací. Mnozí z nich cítí potřebu většího sociálního uznání a akceptace jejich rodinných uspořádání.

Z toho vyplývá, že zlepšení legislativního rámce, zvýšení veřejné informovanosti a rozvoj cílených podpůrných služeb by mohly významně přispět k lepší integraci a blahu těchto rodin. Tyto změny by mohly pomoci snižovat stigmatizaci a zlepšovat celkové sociální a psychologické klima pro děti vyrůstající v homoparentálních rodinách.

6.3 Interpretace analyzovaných dat a zodpovězení výzkumných otázek

Interpretací poskytujeme komplexní pohled na to, jak společenské vnímání homosexuality ovlivňuje formování, fungování a vnímání rodinného života gay rodičů. Z dat vyplývají klíčové aspekty, které jsou úzce propojeny se sociálními normami, předsudky a heteronormativními očekáváními. Tyto aspekty vztahujeme k výzkumným otázkám.

Hlavní výzkumná otázka:

Jaký je vliv společenského vnímání homosexuality na formování, fungování a vnímání rodinného života gay rodičů a jejich dětí?

Vliv společenského vnímání na formování rodiny

Gay rodiče čelí při formování svých rodin značným výzvám, které jsou přímo ovlivněny společenským vnímáním homosexuality. Předsudky a stereotypy ovlivňují možnosti těchto rodičů v oblastech jako je adopce, asistovaná reprodukce a sociální přijetí jejich rodinného uspořádání. Touha stát se rodičem je omezena nejen společenským vnímáním ale i právními normami.

Právní a sociální bariéry:

„Ať už ba to byla adopce, nebo svěřeni do péče, nebo já nevím, co všechno tam prostě bylo za možnosti, nebo využití kliniky asistované reprodukce, /.../ kdybychom byli registrovaní, tak všechno tady toto by padlo, a nebylo by to možné.“ (Rozhovor, řádek 361-356).

„...stejnopohlavní páry v Česku ještě nemohou uzavřít manželství a místo toho byla pro ně zavedena nová právní instituce, registrované partnerství, které jim výslovně zakazuje tvořit rodičovské dvojice.“ (Hašková a Sloboda, 2018, s. 53)

To potvrzuje i studie Haškové a Slobody (2018, s. 53), ve které autoři jmenují registrované partnerství jako bariéru právě při rozhodování, zda se stanou či nestanou rodiči. Vliv společenského vnímání na formování spočívá především v neumožnění vytvořit takovou instituci, aby byly děti právně pod ochranou.

„Takže mně stačí jenom, aby to bylo právně ošetřené. Abychom podepsali nějaké papíry a kluci byli zajištěni“ (Rozhovor, řádek 1296-1300)

„...registrované partnerství nám nepřišlo, že by přinášelo něco podstatného...“ (Rozhovor, řádek 335-359)

Vliv na fungování rodiny

Fungování rodin gay rodičů je rovněž výrazně ovlivněno společenským vnímáním. Rodiče se musí orientovat v sociálním prostředí, kde se snaží vyvážit svou potřebu otevřenosti a autenticity s nutností ochrany svých dětí před negativními sociálními interakcemi. Rodiče často přijímají strategie, jako je předem plánované vysvětlování jejich rodinné situace pedagogům a institucím, aby předešli konfliktům a nedorozuměním.

„...když nastupovali kluci do školky, tak jsme měli schůzku s učitelkou, říkali jsme, že to máme trochu jinak, že to máme takhle. ...ten personál je dobrý, když se s tím seznámí a taky očekáváme i že v té první třídě budou vědět, že to tak je a jakmile se objeví také téma šikana a podobně...“ (Rozhovor, řádek 661-666) – Otec1

„...když jsem byl na úřadu a řešil jsem mateřskou a rodičovskou, tak byť se to řešilo v [město, protože jsme z [město], tak na té sociálce s tím vůbec neměli zkušenosti a museli si tam přes různé oddělení zjišťovat, jak to vlastně je, když přijde ten tatínek, který chce být na té rodičovské nebo který chce pobírat tu mateřskou. My jsme samozřejmě dopředu věděli, jak to je, takže jsme je v tom trošičku navigovali a tak podobně.“ (Rozhovor, řádek 1215-1219)

– Otec2

„Pro děti není v praxi problémem sama skutečnost, že je jeden z rodičů gay nebo lesba, ale heteronormativní, homohostilní a v některých případech i homofobní klima v jejich sociálním okolí i ve společnosti.“ (Kutálková, 2018, s. 32)

Vliv na vnímání rodinného života

Vnímání rodinného života gay rodičů a jejich dětí je zásadně formováno společenským vnímáním homosexuality. Jak rodiče, tak děti mohou čelit otázkám identity a příslušnosti, které jsou modulovány vnějšími reakcemi na jejich rodinnou situaci.

„Tak si do dneška pamatuju na ten pocit, když jsem zjistil, že já už jsem ten úplně normální člověk, já už jsem ten táta a my už máme tu rodinu. My jsme jako fakt normální pár, akorát, že jsme dva kluci, ale my jsme normální rodina jako všichni ostatní.“ (Rozhovor, řádek 941-948)

„Zatímco podpora RP je vysoká, ostatní údaje jsou ambivalentnější a indikují spíše toleranci (nikoliv akceptaci) nebo ignoraci (nikoli inkluzi) gayů a leseb, resp. homo párů ze strany většinové populace.“ (Sloboda, 2021, s. 146)

Závěr:

Sociální vnímání homosexuality ovlivňuje celé spektrum života gay rodičů a jejich dětí, od právních omezení po sociální interakce a osobní vnímání rodinného života. Přístupy společnosti k homosexualitě mají přímý dopad na možnosti a zkušenosti gay rodičů a formují jejich osobní životy.

Vedlejší výzkumné otázky:

Jak gay rodiče integrují svou sexuální identitu s rodičovskou identitou a jak to ovlivňuje jejich interakce ve společnosti?

Integrace sexuální a rodičovské identity je pro gay rodiče složitý proces, který vyžaduje vyjednávání mezi jejich vnitřním sebepojetím a vnějšími očekáváními společnosti. Tento proces často ovlivňuje jejich interakce ve společnosti, kde se snaží najít rovnováhu mezi otevřeností a ochranou své rodiny před negativními společenskými reakcemi.

Vyjednávání mezi vnitřním a vnějším světem:

Gay rodiče se musí vyrovnávat s vnitřními a vnějšími aspekty své identity.

„Doktorka občas má hloupé teď už ne ale dřív měla dětská doktorka hloupé otázky. Teď naposledy se nás zeptala: 'Chodíte k tomu psychologovi?' Říkám: 'K jakému psychologovi?' Řeší spíš své nějaké... že má prostě problémy s deseti rodinami kde rodiče bojují mezi sebou a o děti tak preventivně nás chce někam poslat a dostat na nějaké místo jenom aby byla s obliga kdyby se u nás něco stalo. Že my bychom to měli třeba ještě víc komplikovanější. Tak to mi třeba vadí, že to řeší.“ (Rozhovor, řádek 1199-1204)

Normalizace různorodosti rodinných uspořádání:

„Veřejná prezentace různorodosti rodin (jeden rodič, stejnopohlavní pár, rekonstruovaná rodina apod.) by podle dětí, které se účastnily výzkumu, jejich rodičů i pracovníků OSPODu normalizovala různorodost rodinných uspořádání a učinila ji tak běžnou součástí společnosti.“ (Kutálková, 2018, s. 32)

Inkluzivní a otevřené prostředí:

„Explicitní deklarace otevřenosti k diverzitě, ale i inkluzivní (neheteronormativní) jazyk při prezentaci a poskytování služeb jsou cestami, jak vytvářet prostředí a služby otevřené různorodosti i v oblasti sexuální a genderové.“ (Kutálková, 2018, s. 33)

Závěr:

Integrace sexuální a rodičovské identity u gay rodičů je komplexní proces, který vyžaduje vyvážení mezi osobním sebezpřijetím a společenským očekáváním. Tento proces významně ovlivňuje jejich sociální interakce, kdy musí gay rodiče zvažovat svou otevřenost sexuální orientace kvůli možné diskriminaci či negativní reakci.

Jaké jsou hlavní výzvy a bariéry, kterým čelí gay rodiče při formování a fungování svých rodin?

Mezi hlavní výzvy patří společenské nepřijetí, právní bariéry v oblasti adopce a asistované reprodukce, a nedostatek specifických zdrojů pro gay rodiče. Tyto bariéry mohou výrazně ovlivnit jejich schopnost založit a udržet stabilní rodinné prostředí.

Právní bariéry:

V oblasti adopce a asistované reprodukce existují významné právní překážky. V České republice gay páry nemohou využívat asistovanou reprodukci stejným způsobem jako páry

heterosexuální. Musí často vyhledávat alternativní možnosti v zahraničí, což je spojeno s vysokými finančními a logistickými nároky, pokud se nechtějí ocitnout v tzv. šedé zóně.

„Tak pojďme si rovnou říct, že v náhradním mateřství se pohybujeme v šedé zóně. Způsob, jakým my jsme k dětem přišli, je takový, že legálně k nim člověk nemůže přijít, protože aby náhradní matka se vůbec mohla stát náhradní matkou s jedním z nás, tak to znamená, že když přijdeme na IVF kliniku, tak musíme říct, že to je partnerka. Nemůžeme tam přijít a říct, my jsme dva tátové a tady tohle je naše náhradní matka, a proto chceme prostě dárkyni, která nám dá vajíčka a proto to celé je. Samozřejmě ta klinika o tom věděla, protože to bylo dobré pro všechny zúčastněné, aby ten proces a všechno proběhlo v pohodě. Vajíčka a všechno se prostě ujalo tak, jak mělo a bylo to v pohodě. Ale už jenom tady tahle část je taková, že vlastně z pohledu dnešního práva není možná. Dostali jsme se do šedé zóny. Takže by bylo fajn už jenom, kdyby tady tahle část byla vyřešená v rámci manželství a mohly i gay páry a lesbické páry využívat náhradní mateřství a IVF klinik. Nemyslím si, že se to nějakým způsobem hromadně najednou s nimi roztrhne pytel a vezmou kliniky útokem.“ (Rozhovor, řádek 1314-1325).

Heteronormativní bariéra:

Omezené možnosti využití IVF kliniky vede gay páry toužící stát se rodičem zamlčet svou sexuální identitu, jen aby naplnily legislativní rámeček. Gay páry se tímto, jak jsme již zmínili, dostávají do šedé zóny nebo při využití služeb ART na IVF klinice se mohou dostat do finančních potíží, nedisponují-li dostatkem financí.

„Tvrdíme, že heteronormativita také strukturuje praktiky asistované reprodukce klinik, které umožňují lesbickým párům přístup k postupům asistované reprodukce, ale pouze jako součást fiktivních heteropárů“ (Hašková a Sloboda, s. 53) a dále „Pro gaye a páry je ART s pomocí náhradní matky možností, ale pouze mimo Česko. V Česku je rodina Vaničkových známá vydáváním svého vlogu Dva tátové ("Dva tátové")⁷ a dokumentují jejich rodinný život od začátku roku 2017. V jednotlivých epizodách vysvětlili, jak byly jejich děti počaty a narozeny v USA, co znamená náhradní mateřství, a jak je to sociálně a právně řešeno v USA.“ (tamtéž, s. 59), „...framings umožňují přístup ne-heterosexuálním osobám k ART, ale současně reprodukují genderové stereotypy...“ (Hašková a Sloboda, 2018, s. 53)

Závěr:

---

⁷ DVA TÁTOVÉ, 2018. *Kdo jsme | Dva tátové | Jiná rodina: Michal, David, Maruška, Adélka* [online]. [cit. 2024-04-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UC6WCzX3br4KXNDkeF1kiDWg>

Tyto výzvy a bariéry výrazně ovlivňují nejen schopnost gay rodičů založit svou vlastní rodinu, ale udržet i stabilní rodinné prostředí. Překonávání těchto překážek vyžaduje značné úsilí a často závisí na ekonomické situaci i individuální odolnosti a podpoře komunity.

Jaký vliv mají sociální normy a stereotypy na životy a zkušenosti gay rodičů?

Sociální normy a stereotypy mají výrazný vliv na životy a zkušenosti gay rodičů. Normy a stereotypy formují nejen veřejné vnímání gay rodičovství, ale také osobní zkušenosti těchto rodičů s coming outem, sociální interakcí a rodičovstvím. Významně ovlivňují jejich psychologickou pohodu a sociální integraci, často je stavějí do situací, kde musí vyvíjet dodatečné úsilí k zajištění ochrany a akceptace pro sebe a své rodiny.

Sociální vnímání registrovaného partnerství:

„Představte si, že ještě do nedávna se lidi si vůbec neptali, ani vnitřně, jak to máme. Protože všichni říkají: 'Počkej, vy nejste registrovaní?' Říkám: 'Nám je to k ničemu.' ... 'Počkej, a jak to teda máte s kluky?... A já říkám: "No ale my, když se registrujeme, tak to s kluky nemá nic společného..." ... 'Aha, já jsem myslela...' A to si vemte, že to mi řekla kamarádka, která dělá na úřadu, městském, kde oddává, ...všechno ví, jak funguje, a najednou mi řekne: '...počkej, to já jsem myslela, že už je to dávno vyřešené...!'. Spousta lidí si myslí, že už je to vyřešené, ale to není. Takže to je další věc.“ (Rozhovor, řádek 1506-1512)

Diskriminace v právním rámci:

„Stávající úprava svazku osob stejného pohlaví (registrovaného partnerství) je považována některými diskutujícími jako za diskriminační.“ (Kutálková, 2018, s. 30)

Heteronormativa a právní nerovnost:

„Obdobně argumentoval Cyril, jenž sice viděl RP spíše negativně, ale zdůraznil nutnost okamžitě vyřešit situaci dětí v RP i za cenu toho, že zůstane pro homopartnerství jiný název. U těch dvou, ale i několika dalších byla instrumentalista právní rovnosti nadřazena rovnosti hodnotové, což je projevem souhlasu s heteronormativitou.“ (Sloboda, 2021, s. 149-150)

Závěr:

Sociální normy a stereotypy výrazně ovlivňují každodenní životy a zkušenosti gay rodičů. Sociální a právní vnímání gay rodičovství, která jsou založena na heteronormativních

předpokladech, představují významné bariéry pro sociální a právní uznání a inkluzi gay rodičů do společnosti.

Jaký vliv mají sociální interakce a institucionální podpora na procesy formování rodiny?

Sociální interakce a institucionální podpora mají významný vliv na procesy formování rodiny, zejména v kontextu gay rodičů. Tyto aspekty jsou důležité pro orientaci v sociálních a právních výzvách, kterým tito rodiče čelí, a vytvářejí podmínky pro podporu a uznání jejich rodinných struktur. Sociální interakce (například sdílené zkušenosti a podpora během formování rodiny) a institucionální podpora (spolupráce OSPODu s neziskovými organizacemi) přispívají k pozitivnímu vnímání nejen samotného procesu formování rodičovství, ale i demytizace institucí, které z důvodu institucionálních předsudků a stereotypů vnímaly gay pár jako nepřátelské.

“...to byla strašně velká náhoda, že vůbec jsme se do toho dostali. Já si myslím, že to jediné nás odštělo strašně daleko, protože jsme prošli úplně vším jak plánováním, jak existenci tím, že už takové děti existují, jak fungují, mezi sebou, jak si půjčují děti, nepůjčují, jak se střídají, nestřídají, jak doma žijí, co dělat, co nedělat, pak ty právníci nás varovali, co je průsér, co vlastně není průsér, to, že někdo hledá náhradní matku, že to je nereálné, že všude se ty inzeráty mažou, že bychom si měli dát nějakou soupisku, co všechno ta dotyčná by měla mít, nemít, a pak jsme si prošli vlastně tím Brejlovem, kdy jsme si to vyloženě zažili, pak tam samozřejmě byly i páry, které plánovaly do dneška, víme, že mají děti taky, už se teda moc nevidáme s klukama.” (Rozhovor, řádek 465-473)

Demytizace:

„V rámci těchto sezení tam byli přesně i lidi z OSPODu nebo z nějakých podobných odborů. A dozvěděli jsme se, že se nemáme úplně čeho bát.” (Rozhovor, řádek 498-499)

„V rámci práce s rodinou a podpory dětí OSPOD spolupracuje kromě psychologů a psychologek s dalšími aktéry – mateřská škola, základní škola, dětská lékařka, poskytovatelé sociálních služeb, další nevládní organizace apod.” (Kutálková, 2018, s. 29)

Závěr:

Sociální interakce a institucionální podpora jsou důležité ve formování homoparentálních gay rodin a hrají klíčovou roli. Nejen, že pomáhají gay rodičům zvládnout sociální a právní

výzvy, ale též formují podmínky pro uznání a podporu jejich rodinných struktur. Díky sdílení zkušeností a podpoře od institucí a komunit, jako je OSPOD nebo nezisková organizace mohou gay rodiče lépe čelit výzvám a integrovat se do společnosti. Tyto interakce a podpora demytizují předsudky a stereotypy, které mohly gay rodiče demotivovat od založení rodiny. Podpora a pomoc ze stran institucí pomáhá pozitivnímu vnímání institucí.

Jaký vliv mají společenské stereotypy a předsudky na osobní a veřejné coming outy gay-rodičů?

Společenské stereotypy a předsudky mají silně negativní vliv na coming out gay rodičů jak na osobní, tak na veřejné úrovni. Tyto stereotypy a předsudky omezují svobodu vyjadřování jejich skutečné identity a často vyvolávají strach z odmítnutí, izolace a diskriminace. Gay rodiče procházejí často náročnými procesy plánování rodiny, čelí právním a sociálním bariérám a potřebují získat hodně informací v oblasti právní a sociální, aby mohli žít otevřeně a v souladu s jejich sexuální orientací a identitou rodiče.

„...to bylo vlastně všechno v rámci toho semináře Ten seminář probíhal tím stylem, že byl třeba jako na 8 týdnů nebo možná na 12 týdnů a každý týden tam byl někdo jiný jiné téma a právě jako jeden týden to bylo třeba právní a byl tam LGBT právník, který vás seznamoval s tím, co se všeho tady tohohle týče pak tam byl právě ten psycholog pak tam byl určitě ... nějaký medik nebo doktor, byly tam určitě LGBT rodiče, se kterými jste se o tom mohli pobavit, byl tam někdo ze sociálky a z OSPODu... teď už si nevzpomenu, co dalšího... Ale určitě tam bylo X dalších lidí, odborníků, kteří vás tady s tímhle seznámili a provedli. Vlastně bych řekl, že to byly všechny okruhy otázek, které my jsme měli, ...tak vším tady tímhle jsme si tam prošli.“ (Rozhovor, řádek 1399-1407)

„Potřeba sdílet své (specifické) zkušenosti a mít prostor položit otázky se ukázala mezi dětmi, které se účastnily výzkumu, jako významná. Děti popsaly své zkušenosti nejen s coming- outem rodičů, ale i své strategie, jak bezpečně sdílet informace o své rodině mezi vrstevníky a v dalších sociálních skupinách.“ (Kutálková, 2018, s. 32)

Tak tohle byla strašně velká změna a byla to obrovská změna i v mém vnímání homosexuality mojí nebo bisexuality, protože v tu chvíli se to u mě přeplo, a já jsem věděl, že vlastně, když se někdo zeptá, takže se vůbec nemusím stydět nebo v sobě potlačovat nějaký ten pocit a že můžu klidně říct, co jsem, kdo jsem, protože já jsem prostě normální rodič, jako každý jiný v této republice, akorát prostě žiju s partnerem.“ (Rozhovor, řádek 941-948)

Závěr:

Společenské stereotypy a předsudky významně ovlivňují život gay rodičů a mají přímý dopad na jejich schopnost otevřeně a bez strachu z odmítnutí vystupovat i vůči vnějšímu prostředí. Vytváření inkluzivního prostředí pomáhá gay rodičům otevřeně vyjadřovat svou identitu.

6.4 Presentace závěrů a diskuze

Výzkum, který se zaměřil na zkoumání vlivu společenského vnímání homosexuality na rodinný život gay rodičů, přináší několik klíčových poznatků. Je zřejmé, že společenské vnímání homosexuality má zásadní vliv na všechny aspekty rodinného života gay rodičů, od právních překážek při adopci a asistované reprodukci až po sociální přijetí ve společnosti. Tyto faktory komplikují nejen právní aspekty rodičovství, jako jsou adopce a asistovaná reprodukce, ale i sociální dynamiku, jak potvrzuje i studie Maříkové a Vohlídalové (2019). Tato studie zdůrazňuje, že homosexuální muži čelí významným výzvám v důsledku právních omezení a sociálního stigma, které mohou výrazně ovlivnit jejich rozhodnutí stát se rodiči. Předsudky a stereotypy, které jsou ve společnosti přítomné, formují nejen možnosti, ale i každodenní zkušenosti těchto rodin.

Studie Haškové a spol. (2021) zdůrazňuje, že legislativní bariéry a nedostatečná sociální podpora pro gay muže v České republice značně komplikují jejich rozhodnutí stát se rodiči a formovat rodinné životy, a to i navzdory rostoucí společenské podpoře a mediálnímu zobrazení gay rodičů.

Náš výzkum rovněž ukazuje, že integrace sexuální a rodičovské identity je komplexní a náročný proces, který ovlivňuje jednak osobní seberejítí, tak i vnější interakce s okolím. Gay rodiče se přitom snaží najít rovnováhu mezi otevřeností a ochranou svých rodin před potenciální diskriminací a negativními reakcemi. Maříková (2023) uvádí sociální podporu jako jeden z faktorů, který ovlivňuje rozhodování mužů obecně, zda zůstanou bezdětní či nikoliv.

Legislativní omezení, ztížený přístup k asistované reprodukci a adopci, a sociální stigma jsou jen některé z výzev, které významně ovlivňují schopnost gay rodičů formovat a udržet stabilní rodinné prostředí. Tyto faktory jsou důležité pro pochopení komplexních podmínek, ve kterých gay rodiče vychovávají své děti. Ačkoliv legislativní kroky, jako je zrušení

zákazu adopcí pro osoby v registrovaném partnerství, naznačují určitý posun, stále existují významné překážky omezující plný rozvoj rodinného života gay mužů. Je důležité zdůraznit, že sociální normy a legislativa by měly být přehodnoceny a upraveny tak, aby odrážely realitu a potřeby všech občanů, nejen heterosexuální většiny (Sloboda, 2021). Dále dle zjištění Slobody (2021) muži vnímají procesy adopce a vstup do registrovaného partnerství jako výzvy z důvodu heteronormativního uspořádání společnosti, která často neuznává jejich rodiny jako legitimní. Tento stav vede nejen k právním komplikacím, ale také ovlivňuje sociální přijetí a bezpečnost jejich rodinného života.

Sociální normy a stereotypy hluboce ovlivňují veřejné vnímání gay rodičovství a mají přímý dopad na každodenní interakce a zkušenosti gay rodičů. Předsudky a heteronormativní očekávání komplikují jejich sociální a rodinný život, což podtrhuje význam sociální podpory a inkluzivních postupů. Studie Maříkové a Vohlídalové (2019) dodává, že právní bariéry a nedostatek sociální podpory zhoršují tyto výzvy a přispívají k sociální izolaci gay rodin.

Podpora ze strany sociálních institucí, jako jsou školy, zdravotnická zařízení a sociální služby, je klíčová pro zvládání výzev spojených s gay rodičovstvím. Spolupráce a inkluzivní postupy ze stran těchto institucí významně napomáhají formování stabilních a fungujících rodin. Kutálková (2018) ukazuje, že děti vychovávané v homoparentálních rodinách mohou čelit specifickým výzvám spojeným s negativním společenským vnímáním a nedostatkem viditelnosti těchto rodin ve společnosti, což může vést k jejich sociální izolaci a psychosociálním problémům.

Společenské stereotypy a předsudky mají výrazný negativní dopad na procesy coming outu gay rodičů jak na osobní, tak na veřejné úrovni. Strach z odmítnutí, izolace a diskriminace je významnou překážkou pro otevřené vyjádření jejich pravé identity ve společnosti. Tento výzkum jasně ukazuje, jak důležité je adresovat tyto problémy, aby se podpořilo lepší porozumění a akceptace gay rodičovství v širší společnosti.

Studie Maříkové a Vohlídalové (2019) a Slobody (2021) se více soustředí na sociální a legislativní překážky a jejich vliv na gay rodiče, Maříková (2023) zkoumá širší sociokulturní a historické faktory, které formují mužskou bezdětnost. Hašková et al. (2022) a Sloboda (2021) přispívají specifickým pohledem na legislativní a sociální bariéry v českém kontextu. Tyto studie společně poskytují komplexní pohled na výzvy spojené s gay rodičovstvím v současné společnosti a ukazují na potřebu dalšího výzkumu a změn v politikách pro podporu inkluze a rovnosti.

6.5 Doporučení pro praxi

Na základě zjištění výzkumu, který se zabýval vlivem společenského vnímání homosexuality na rodinný život gay rodičů, je možné navrhnout několik doporučení pro praxi v oblasti sociální pedagogiky. Tato doporučení cílí na podporu inkluzivního prostředí, lepší porozumění a efektivní intervence, které by mohly zlepšit situaci gay rodičů a jejich rodin. Doporučení dělíme na konkrétní a obecná.

Konkrétní:

Pedagogický slovník

Námi navrhovaná změna pojmu „rodina“ v pedagogickém slovníku spočívá ve vypuštění označení dyadického páru (...muž – žena.) a ponechat definici bez této specifikace, tedy: „*Společně žijící malá skupina lidí spojená manželstvím (partnerstvím), pokrevními svazky a úzkými citovými vazbami. Institucionalizovaný sociální útvar nejméně tří osob, mezi nimiž existují rodičovské, příbuzenské, manželské nebo partnerské vztahy. Společenský subsystém, který zabezpečuje primárně individuální a celospolečenské zájmy a potřeby, jehož základem je dyadický pár —muž a žena.*“. Tato změna má důsledek na práci sociálního pedagoga, který by touto definicí nebyl omezován pouze na heteropáry, současně by tato změna reflektovala požadavek na odstranění heteronormativity a poukázala by na posílení požadavku na akceptaci diverzity společnosti.

Vzdělávání a školení

Je důležité, aby odborníci v oblasti sociální pedagogiky, včetně učitelů, sociálních pracovníků a pedagogů, procházeli pravidelným školením zaměřeným na problematiku LGBTQ+. Tato školení by měla zahrnovat informace o výzvách, kterým čelí homosexuálně orientovaní rodiče, a nabízet strategie pro podporu diverzity a inkluzivity v různých sociálních a vzdělávacích prostředích.

Podpora ve školách

Školy by měly být vybaveny nástroji a zdroji k efektivnímu zahrnutí témat spojených s různorodostí rodinných struktur do výukových plánů. Je klíčové, aby se děti učily o rozmanitosti rodin od raného věku, což může pomoci snižovat předsudky a podporovat otevřenost a toleranci.

Komunitní podpora a spolupráce

Zvýšení spolupráce mezi školami, sociálními službami a LGBTQ+ organizacemi může zlepšit podporu pro gay rodiče a jejich děti. Společné projekty a programy by mohly pomoci překonávat sociální izolaci a zvyšovat povědomí o specifických potřebách těchto rodin.

Výzkum a evaluace

Je potřeba provádět další výzkum zaměřený na specifické potřeby a zkušenosti gay rodičů v různých sociálních kontextech. Data z těchto výzkumů by mohla být využita pro evaluaci vykonaných intervencí.

Obecná:

Inkluzivní politiky

Instituce by měly vyvíjet a prosazovat politiky, které explicitně chrání a podporují LGBTQ+ rodiny. To zahrnuje zajištění, že všechny rodiny jsou rovnocenně respektovány a mají stejný přístup k sociálním službám, podpoře a zdrojům.

Advokacie a zastupování

Odborníci v oblasti sociální pedagogiky by měli aktivně podporovat zastupování zájmů gay rodičů na politické úrovni, aby došlo k změnám legislativy směřujících k větší rovnosti a ochraně práv LGBTQ+ osob a jejich rodin.

Implementace těchto doporučení by mohla významně přispět ke zlepšení situace gay rodičů a podpořit rozvoj otevřenější a inkluzivnější společnosti.

6.6 Limity studie

Limity studie odrážejí faktory, které mají vliv na zpracování. Podle Chrastiny (2019, s. 238) limity zahrnují „*jakékoliv vlivy, prvky, faktory a aspekty, které ovlivnily, ovlivňují, ovlivní anebo vůbec mohly ovlivnit samotnou studii, tzn. její průběh, data, zjištění, závěry a interpretace*“. Limity studie by měly odrážet čtyři úrovně: limity na straně výzkumníka, limity na straně případu nebo případů, limity na straně metodologického rámce a limity na straně zkoumané, studované nebo vědecké reality.

Limity na straně výzkumníka

Výzkum, který jsme provedli, má určité limity spojené z výzkumníkem. Jedná se o naši první zkušenost s realizací kvalitativního výzkumu a zároveň o první použití metody případové

studie. Dalším limitem reflektujeme naši snahu dbát na to, abychom nijak nenarušili běžný chod domácnosti, zejména s ohledem na časová omezení spojená s péčí o děti.

Limity na straně případu

Výzkum byl prováděn s využitím online prostředí, a to z důvodu ochrany soukromí účastníků. Studie se zaměřila na případ surogátního mateřství, který spadá do takzvané „šedé zóny“. Tento případ sice nepředstavoval porušení zákona, avšak pohyboval se na jeho hranici. Dalším omezujícím faktorem bylo komplikované hledání společného termínu pro setkání, což bylo způsobeno zdravotními komplikacemi zkoumaných osob a potřebou vyhledat čas, který by nijak nezasahoval do péče o děti.

Limity na straně užitého metodologického rámce

Jako omezující faktor naší studie vnímáme komplexní sociální prostředí zkoumaného případu, zejména náročnou situaci účastníků výzkumu. Tato složitost nám nedovolila provést triangulaci prostřednictvím rozhovorů s členy rodiny (například sourozenci nebo matkami zkoumaných osob). Pokus o takovou triangulaci by mohl narušit jejich postavení v rodinném kontextu.

Limity studie na straně zkoumané

Jako značně ovlivňující faktor vnímáme probíhající projednávání zákona „Manželství pro všechny“ a jeho přesun s pozměňovacími návrhy do Senátu České republiky. Dalším komplikujícím faktorem byl nedostatek předchozích studií ve zkoumané oblasti. Existující výzkumy často používaly obecnou kategorii „homoparentální rodičovství“ bez specifikace na lesbické nebo gay páry. Více detailně zpracované studie pocházely převážně z Latinské Ameriky nebo Španělska, a vycházely tedy z odlišných sociálních kontextů.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zaměřila na prozkoumání výzev, předsudků a diskriminace, se kterými se denně potýká homoparentální gay pár ve své životní realitě. Vzhledem k obtížnosti získat ke spolupráci výzkumnou jednotku byl náš výzkum realizován jako jednopřípadová studie. Pro analýzu dat jsme využili metodu tematické analýzy, což nám umožnilo detailně prozkoumat zkušenosti účastníků a identifikovat klíčová témata spojená s jejich každodenním životem.

Výzkum byl proveden s důrazem na etické aspekty, které jsou spojeny s tímto citlivým tématem. Ve svých zjištěních jsme se opírali o řadu studií, aby bylo možné hluboce proniknout do kontextu, který formuje životní zkušenosti homoparentálních gay rodičů. Participanti v naší studii často hovořili o důležitosti plánování, přípravy a odpovědnosti, což byly motivy, které rezonovaly napříč všemi diskutovanými tématy. Jejich přístup k rodičovství je možné vnímat jako inspirativní, zejména vzhledem k jejich schopnosti vyvinout "ptačí péči" jako unikátní metodu střídavé péče o děti, přizpůsobenou právním omezením České republiky.

Byli jsme si vědomi limitů našeho výzkumu, kterým jsme věnovali samostatnou podkapitolu. Diskutovali jsme omezení spojená s použitím jednopřípadové studie a tematické analýzy, stejně jako možné vlivy těchto metodologických rozhodnutí na naše zjištění.

Legislativní změny, jako je návrh zákona "Manželství pro všechny", ačkoli přinesly naději, ve své konečné formě stále nedokážou plně řešit specifické potřeby těchto rodin. Právní rámec v České republice dosud nedokáže adekvátně reagovat na specifika života homosexuálně orientovaných osob ve vztahu k rodinnému životu, což podtrhuje potřebu dalších výzkumů a legislativních změn.

V teoretické části jsme prozkoumali koncept rodiny a jeho vliv na formování dětí, přičemž jsme rozebrali i biologické a sociální aspekty homosexuality. Praktická část byla realizována prostřednictvím kvalitativního výzkumu a tematické teorie, která nám umožnila detailně analyzovat získaná data a odpovědět na výzkumné otázky.

V závěru práce jsme formulovali doporučení jak na konkrétní, tak na obecné úrovni. Zásadním aspektem zůstává nutnost revize definice rodiny v pedagogickém slovníku, aby reflektovala současnou diverzitu rodinných struktur a nabídla podporu pro rodiny vznikající v netradičních kontextech.

Naše závěry a doporučení jsou krokem k širšímu pochopení a integraci homoparentálních rodin v české společnosti, přičemž zdůrazňujeme potřebu kontinuálního dialogu mezi výzkumníky, legislativci a veřejností, aby bylo možné lépe adresovat a podporovat rovnost a spravedlnost pro všechny formy rodin.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- AARDWEG, G. J. M. van den, 2003. *Terapie homosexuality: rádce pro postižené a poradce*. Praha: Pro občanské sdružení Exodus vydalo Hnutí Pro život ČR. ISBN 80-239-1403-0.
- ALTMAN, Andrew, ZALTA, Edward N., ed., 2020. "Discrimination", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* [online]. Stanford (USA): Metaphysics Research Lab, Stanford University, 2020 [cit. 2024-02-27]. ISSN 1095-5054. Dostupné z: <https://plato.stanford.edu/archives/win2020/entries/discrimination/>.
- BARTÁK, Alexandr, 2006. *Antikoncepce*. 1. Praha: Grada. ISBN 80-247-1351-9.
- BERGER, Peter L., 2007. *Pozvání do sociologie: humanistická perspektiva*. 3. vyd. Brno. ISBN 978-80-87029-10-7.
- BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, 1992. *Třetí pohlaví?* Praha: Scientia Medica. ISBN 80-85526-03-4.
- BUREŠOVÁ, Kateřina, 2020. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 978-80-7330-371-6.
- ČEPICKÝ, Pavel, ed., 2018. *Kapitoly z diferenciální diagnostiky v gynekologii a porodnictví*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5604-2.
- FUČÍK, Petr, 2013. *Rozvod a změny reprodukčních strategií* [online]. Brno: Masarykova univerzita [cit. 2024-01-21]. ISBN 978-80-210-6093-7. Dostupné z: doi:10.5817/CZ.MUNI.M210-6093-2013
- GAGNON, John H. a William SIMON, 2017. *Sexual Conduct* [online]. Routledge [cit. 2024-02-06]. ISBN 9781315129242. Dostupné z: doi:10.4324/9781315129242
- GUASTI, Petra a Lenka BUSTIKOVA, 2020. In Europe's Closet: the rights of sexual minorities in the Czech Republic and Slovakia. *East European Politics* [online]. **36**(2), 226-246 [cit. 2024-03-23]. ISSN 2159-9165. Dostupné z: doi:10.1080/21599165.2019.1705282
- HARARI, Yuval N., 2021a. *21 lekcí pro 21. století*. V nakladatelství Leda vydání druhé. Přeložil Zdena GUBALOVÁ. Voznice: Leda. ISBN 978-80-7335-766-5.
- HARARI, Yuval N., 2021b. *Homo deus: stručné dějiny zítřka*. V nakladatelství Leda vydání druhé. Přeložil Alexander TOMSKÝ, přeložil Anna PILÁTOVÁ. Voznice: Leda. ISBN 978-80-7335-765-8.

HAŠKOVÁ, Hana and Zdeněk SLOBODA, 2018. Negotiating Access to Assisted Reproduction Technologies in a Post-Socialist Heteronormative Context. *Journal of International Women's Studies*, 20(1), 53-67. Dostupné z: <https://vc.bridgew.edu/jiws/vol20/iss1/5>

HAŠKOVÁ, Hana et al., 2022. Childlessness and Barriers to Gay Parenthood in Czechia. *Social Inclusion* [online]. 10(3) [cit. 2024-04-09]. ISSN 2183-2803. Dostupné z: doi:10.17645/si.v10i3.5246

CHRASTINA, Jan, 2019. *Případová studie - metoda kvalitativní výzkumné strategie a designování výzkumu* [online]. Křížkovského 8, 771 47 Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci [cit. 2024-01-28]. ISBN 978-80-244-5373-6. Dostupné z: doi:10.5507/pdf.19.24453736

INICIATIVA JSME FÉR, 2017. *Důvody a odpovědi* [online]. 07.03.2024 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/duvody_a_odpovedi

JANDOUREK, Jan, 2001. *Sociologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-535-0.

JANOŠOVÁ, Pavlína, 2008. *Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2284-9.

JEDLIČKA, Richard, Jaroslav KOŤA a Jan SLAVÍK, 2018. *Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-271-0586-1.

KADLECOVÁ, Tereza a Bohdana RAMBOUSKOVÁ, 2023. *ON a ON plánují rodinu aneb jak jít štěstí naproti*. Praha: Prague Pride. ISBN 978-80-908914-1-8.

KLUCKÝ, Jakub, 2021. *Sexuální identifikace jako součást výuky výchovy ke zdraví na střední škole*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogiky. Vedoucí práce Kovaříková, Miroslava.

KOLÁŘ, Zdeněk, 2012. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3710-2.

KOUČKÁ, Pavla, 2021. *Odolné dítě: výchova k psychické odolnosti, samostatnosti a vytrvalosti*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1842-5.

KUTÁLKOVÁ, Petra, 2018. *Sešívání rodiny: nový život zevnitř i zvenku : přípravná studie mapující rizika a kroky k řešení sociálního vyloučení dětí, adolescentů a mladých dospělých,*

kteří vyrůstají v rekonstruovaných rodinách stejnopohlavních párů, či jejichž jeden z rodičů je gay/lesba či transgender osoba. Praha: Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu z.s. ISBN 978-80-88175-09-4. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:295cc8ca-3b90-433e-88c6-24c5a63208eb>

MAŘÍKOVÁ, Hana a Marta VOHLÍDALOVÁ, 2022. To Be or Not to Be a Parent? Parenting Aspiration of Men with Non-Normative Sexual Identities in Czechia. *LGBTQ+ Family: An Interdisciplinary Journal* [online]. **18**(2), 101-118 [cit. 2024-03-23]. ISSN 2770-3371. Dostupné z: doi:10.1080/27703371.2022.2039888

MAŘÍKOVÁ, Hana, 2023. Men's Explanations for Being Childless; a dynamic perspective. *Sociological Research Online* [online]. **28**(1), 228-243 [cit. 2024-04-09]. ISSN 1360-7804. Dostupné z: doi:10.1177/13607804211040094

MĚŘINSKÁ, Simona, 2022. *Statistika a My* [online]. Praha: Český statistický úřad, 12(06) [cit. 2024-01-21]. ISSN 1804-7149. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/wp-content/uploads/20022/06/18042206.pdf>

MIND THE GRAPH, 2023. *Umění interpretace: Cesta tematickou analýzou* [online]. 20.09.2023 [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://mindthegraph.com/blog/cs/tematicka-analyza/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, [2000]. *Formy náhradní rodinné péče* [online]. 1.2.2023 [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/formy-nahradni-rodinne-pece>

POGGE, Thomas, 2008. *World Poverty and Human Rights*. 2. Cambridge: Polity Press. ISBN 978-0-7456-4143-0.

POLÁŠKOVÁ, Eva, 2009. *Plánovaná lesbická rodina: klíčové aspekty přechodu k rodičovství*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5013-6.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ, 2003. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-772-8.

RUBIN, Herbert J. a Irene RUBIN, c2005. *Qualitative interviewing: the art of hearing data*. 2nd ed. Thousand Oaks: SAGE Publications. ISBN 0761920757.

SALOMÃO, Angélica, 2023. *Umění interpretace: Cesta tematickou analýzou*. Mind the Graph. [online] 20. září 2023. Dostupné z: <https://mindthegraph.com/blog/cs/tematicka-analyza/>

SHORTER, Edward, 1977. *The Making of Modern Family*. Glasgow: Fontana. ISBN 0-465-09722-7.

SLOBODA, Zdeněk, 2016. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta. ISBN 9788088163091

SLOBODA, Zdeněk, 2021. Registered Partnerships and LGBT Parenting in the Czech Republic. *Gender a výzkum / Gender and Research* [online]. **22**(2), 139-169 [cit. 2024-04-06]. ISSN 25706578. Dostupné z: doi:10.13060/gav.2021.02

SOBOTKOVÁ, Irena, 2007. *Psychologie rodiny. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-250-8.

SOKOLOVÁ, Věra, 2009. Father, Father, and Child: Gay Men and Parenthood in the Czech Republic. *Czech Sociological Review* [online]. **45**(1), 115-146 [cit. 2024-03-08]. ISSN 00380288. Dostupné z: doi:10.13060/00380288.2009.45.1.06

STEHLÍKOVÁ, Džamila et al., 1995. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha]: Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO) v České republice. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:761efb50-2f83-11e3-b62e-005056825209>

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ, 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0.

TURE, Kwame a Charles V. HAMILTON, 1992. *Black Power: The Politics of Liberation*. 2. New York: Vintage Books. ISBN 0679743138.

VÁGNEROVÁ, Marie, 2005. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-0956-0.

WANG, Yilun a Michal KOSINSKI, 2018. Deep neural networks are more accurate than humans at detecting sexual orientation from facial images. *Journal of Personality and Social Psychology* [online]. **114**(2), 246-257 [cit. 2024-03-23]. ISSN 1939-1315. Dostupné z: doi:10.1037/pspa0000098

Legislativa

ČESKO. Část 3 Hlava 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění - znění od 1. 1. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 7. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-187#cast3-hlava1>

ČESKO. Část 3 Hlava 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře - znění od 1. 2. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 7. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-117#cast3-hlava5>

ČESKO. Část 4 Hlava 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění - znění od 1. 3. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 7. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-155#cast4-hlava1>

ČESKO. Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů - znění od 2. 8. 2021. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 4. 3. 2024]. Dostupné z: [115/2006 Sb. Zákon o registrovaném partnerství \(zakonyprolidi.cz\)](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/115/2006)

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník - znění od 1. 1. 2024. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 4. 3. 2024]. Dostupné z: [89/2012 Sb. Občanský zákoník \(nový\) \(zakonyprolidi.cz\)](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/89/2012)

Internetové zdroje

TECHNIKA RÁMOVÁNÍ A FRAMINGU UDÁLOSTÍ I INFORMACÍ, ©2024. *Politický slovník* [online]. [cit. 2024-04-06]. Dostupné z: <https://www.politicky-slovník.cz/politicke-mysleni/technika-ramovani-neboli-framingu/#:~:text=Framing%20neboli%20r%C3%A1mov%C3%A1n%C3%AD%20informac%C3%AD%20%C4%8Di%20ud%C3%A1lost%C3%AD%20se%20soust%C5%99ed%C3%AD,selekce%20informac%C3%AD%20sna%C5%BE%C3%AD%20r%C3%A1movat%20ud%C3%A1losti%20k%20vlastn%C3%ADmu%20prosp%C4%9Bchu>.

DVA TÁTOVÉ, 2018. *Kdo jsme | Dva tátové | Jiná rodina: Michal, David, Maruška, Adélka* [online]. [cit. 2024-04-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UC6WCzX3br4KXNDkeF1kiDWg>

Nahrávka

Rozhovor s Otec1 a Otec2 ze dne 10. 2. 2024, online. Vedl: Jan Nábělek

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod.	a podobně
ART	Assisted Reproductive Technology (Asistovaná reprodukční technologie) - Toto je obecný termín pro lékařské postupy používané k pomoci v oblasti reprodukce, včetně takových technik jako je umělé oplodnění, IVF a podobně.
č.	číslo
ČR	Česká republika
EU	European Union, Evropská Unie
GDPR	General Data Protection Regulation, evropské nařízení o ochraně osobních údajů
IVF	In Vitro Fertilization, což je metoda asistované reprodukce
LGBT	Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender (Lesbické, Gay, Bisexuální a Transgender) - Tento termín se používá pro popis komunity osob s různou sexuální orientací a genderovou identitou.
LGBTQ+	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer/Questioning and others (Lesbické, Gay, Bisexuální, Transgender, Queer/Nejasné a další) - Toto rozšíření zahrnuje queer a questioning osoby, plus symbol "+" zastupuje další pohlaví, sexuální orientace a genderové identity, které nejsou explicitně zahrnuty v základní zkratce.
např.	například
odst.	Odstavec
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
RP	registrované partnerství
s.	strana
Sb.	Sbírka
vs.	versus
Zn.	Značka

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - <i>Srovnávací tabulka „symbolických“ či pocitových rozdílů</i>	28
Obrázek 2 - <i>Srovnávací tabulka praktických rozdílů</i>	28
Obrázek 3 - <i>Rozdíly ve vztahu k dětem</i>	29
Obrázek 4 – <i>Grafické schéma tematické analýzy</i>	42

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Transkripce rozhovoru (s barevným rozlišeným tematických částí)

Příloha PII: Seznam kódů a hledání témat

Příloha PIII: Ukázka otevřeného kódování a značení tematických částí

PŘÍLOHA P I: TRANSKRIPCE ROZHOVORU

1 **Rozhovor 1/2**

2 [Výzkumník]

3 **Dobrý den, jmenuji se Jan Nábělek, jsem studentem Univerzity Tomáše Bati a studuji**
4 **obor sociální pedagogika. Rád bych vás tímto požádal o svolení GDPR, tedy vašeho**
5 **souhlasu k tomu, že mohu tenhle rozhovor nahrávat a přepsat.**

6 **Souhlasíte s tím?**

7

8 [Otec1, Otec2]

9 Souhlasím.

10

11

12

13

14

15

16

17

18 [Výzkumník]

19 **Děkuji.**

20 **Mohli byste popsat vaše uvědomění si homosexuality a důvod a dopady coming outu tak,**
21 **jak jste ho vnímali a prožívali?**

22

23 [Otec1]

24 Mé jméno je [REDAKCE]. Všichni mi říkají [REDAKCE]. Já jsem čistě gay. Uvědomoval jsem si to
25 někde mezi desátým a jedenáctým rokem. Už jsem, dejme tomu na sto procent, věděl, že se mi
26 líbí kluci. Ale ověřil jsem si to až někdy ve čtrnácti, v patnácti, když jsem měl nějaký bližší
27 tělesný kontakt s holkou, ale nic sexuálního. Tam jsem si v podstatě myslel, že je to dané,
28 stoprocentní. Nikdy jsem nekoukal na ženy, na holky, na kamarádky s nějakým sexuálním
29 podtextem. Nikdy jsem to tak nevnímal. Ale vnímal jsem takhle všechny kluky. A někdy v
30 jednadvaceti jsem začal sexuálně žít. A v tu chvíli začal můj sexuální život. To je taková široká
31 otázka.

32

33 Nevím, jaký téma ještě co otevřít. V rodině jsem to nikdy neřekl do svých jednadvaceti let.
34 Bratři to vycítili někdy v mých osmnácti letech.

35

36 Mám o rok staršího bratra, pak ještě jednoho o deset let. A ještě starší sestru. Jsem za čtyř dětí,
37 stejně jako [REDAKCE]. Jsem poslední.

38

39 **Všichni z rodiny jsou heterosexuální. Myslím si, že nejsou ani bisexuální. Myslím, že jsou čistě**
40 **heterosexuální.**

41

42 A v rodině, tím, že nemám tátu, táta se to nikdy nedozvěděl, zemřel před více jak deseti lety...
43 Takže ten se to nikdy nedozvěděl. A máma se to dozvěděla nějak od rodiny. Nikdy jsem neměl
44 coming out, že bych šel za mámou, řekl jí to. Samozřejmě prošel jsem si tím, bavil jsem se s ní
45 o tom, ale nikdy to nebylo tak, že bych jí to na první dobrou oznámil. Dozvěděla se to z
46 okolností, od rodiny, od přátel. Komu jsem to určeně řekl, byla moje sestra. ...v restauraci, kam
47 jsem jí pozval a představil jsem jí svého přítele na fotce. A ta to trošku vzala špatně, zeptala se,
48 jestli jsem s tím byl u doktora. Takže to byla spíš taková úsměvná situace.

49

50 Ale po nějaké době to pochopila a nedokázala to tak nějak.... Když se mě ptala, tak se ujišťovala,
51 jestli to vím stoprocentně, že jsem gay... Takže jsem jí musel na příkladech říkat, jak vím, že to
52 vím stoprocentně, že to tak je.

53
54 A do dneška používám hlášku, že můžu být ve sprše s holkami, umýt jim záda, prsa, všechno a
55 nic to se mnou neudělá, ale projde kolem muž v boxerkách... A vím, že jsem prostě na kluky.
56 Takže já to mám takhle striktně nastavené. Samozřejmě jsem si v sobě nastavil v době, když
57 jsem byl mladý a tutlal jsem to v sobě, jak mám reagovat, jak se mám chovat. Proto možná
58 nejsem asi tak zženštilý. A na první dobrou to na mě nikdo nepoznává ani z klientů, ani z
59 kamarádu. Většinou jsou z toho překvapení. Takže možná i rodina z toho byla překvapená.
60 Nevím. ... Úplně první, s kým jsem to začal komunikovat, byla moje sestřenice, která je asi o
61 5-7 let mladší. A v době, kdy jsem jí to řekl, mi bylo 18, 19, možná 20, nevím, tak jsme spolu
62 vedli na Skypeu, ICQ nebo co to tenkrát bylo, nějaké dlouhé debaty a začali jsme spolu víc
63 komunikovat. A teta zjistila, že spolu nějak víc komunikujeme a nevěděla proč, co a jak. A
64 myslela si, že spolu něco máme. Tenkrát jsem tam jel a vysvětloval jsem jí, že mám přítele, že
65 to jenom spolu hodně konzultujeme. Ta mi řekla, v pohodě, ale potřebuji, aby se [redacted] učila, a
66 abyste nebyli v denním kontaktu. Ta je teď učitelka, dětská pedagožka nebo má nějaké vzdělání,
67 ale v té době ještě asi nevěděla, co z ní bude, ale dost to řešila. Nevím, co ještě říct.

68
69 [Výzkumník]

70 **Dám doplňující otázku. Myslíte si, že jí to nějak obohatilo v její praxi? Bavili jste se o tom**
71 **někdy?**

72

73 [Otec]

74 Později jsme se samozřejmě bavili, ona hodně řešila to plánování našich dětí, se mnou to
75 konzultovala. Měli jsme dvě schůzky. Měla z toho strašně moc obav. Protože je strašně moc
76 věcí, které se říká, že by se mělo, nemělo, jak by se měly vychovávat děti. Spíš taková zažitá
77 dogma. Někdo hází brambory do vroucí vody, někdo je dává do studené a prostě to není jinak.
78 A zkoušela mě přesvědčovat, jestli bychom to neměli udělat tak, jestli bychom si neměli
79 adoptovat dítě. Spousta lidí právě říká: "Proč si neadoptujete dítě?" Je to z neznalosti. Ví, že
80 jeden z klientů, když jsem mu oznámil, že plánujeme děti, i když nás znal s [redacted], tak pro
81 něj to bylo nepřekonatelné. A skoro jsme se pohádali.

82

83 A v momentě, kdy byli kluci a vraceli jsme se zpátky, tak říkám: "Ježiš, já jsem tak hloupý."
84 "Já když si vybavím, že by si dva chlapi měli osvojit nebo vychovávat dítě nebo mít dítě, tak si
85 vybavím tu diskotéku plnou chlapů, jak tam po sobě lezou. A v tu chvíli si řeknu, tak tihle lidé
86 by měli vychovávat děti? ...ale já vás neznám. Teď vás znám jako kamarády, obchodní partnery.
87 vidáme se a vím, že takoví nejste." (reakce klienta) A já říkám: "Ale tak to si můžeš říct i o
88 normálním člověku, o heterákovi, který chodí na diskotéky a obležá tam kdeco a řekne si,
89 tak tenhle člověk by měl vychovávat děti?" A na to řekl: "Jo, ale prostě to nikdy nevíš, co v
90 těch hlavičkách lidem se hned vyšaší a co si představují a co všechno dělají." A teď zpětně
91 právě říká: "Hele já jsem vlastně hloupý a jsem asi starý, ale já vidím, že kluky máte rádi, jsou
92 vychovávaný v super domácnosti a přístup a všechno. Takže vidím fotky kluků, jak rostou, jak
93 se mají, jak se smějí. Tohle prostě v tu chvíli nevidíš, když to někdo řekne. To vidíš to nejhorší,
94 nebo nemáš s tím zkušenost, představu." Takže u [redacted] se moc nestýkáme, už má teď taky tři
95 děti.

96

97 Nevím, jak jí teď na to má nadhled, ale myslím si, že to je jenom v dospělých lidech nějaké
98 obavy.

99

100 [Otec2]
101 Nebo zaběhlé koleje.
102
103 [Výzkumník]
104 **Takže, [REDACTED], jestli to mohu shrnout. Ve 14 nebo v 15 jste měl nějaký tělesný kontakt s**
105 **holkou a nějak jste začal koketovat s tou, nebo začínal jste si připouštět, že to není tak, že**
106 **nejste heterosexuál...**
107
108 [Otec1]
109 On to byl kontakt takový, že brácha mě chtěl seznámit s dcerou od kamaráda, jí bylo 15, mě
110 bylo, dejme tomu, 14. A vím, že jsme byli blbli u nich doma v pokoji a lezli jsme po sobě, ale
111 k ničemu nedošlo. Ani mě v životě to nenapadlo, ale pak zpětně mi to došlo, že normálně,
112 kdybych byl heterák, tak bych pravděpodobně ji začal osahávat, svlékat a podobně. Možná
113 bychom se líbali a podobně, ale k ničemu taky mu nedošlo. A já si myslím, že ona asi očekávala,
114 že se něco takového stane, že byla i starší, ale pořád to byla jenom nějaká hra, kdy jsme se rvali
115 na gauči nebo na posteli. Pak zpětně, když jsem nad tím přemýšlel, tak jsem si říkal, hele sakra,
116 kdybych byl heterák, tak bych asi po ní nějakým způsobem vyjel, sáhnul bych si, ona by si
117 sáhla, ale k ničemu právě vůbec nedošlo, ani z její strany, takže jsem si říkal, hele to asi bylo
118 dobré, že k tomu došlo, protože jsem si uvnitř uvědomil, že to je jinak. Takže tak, no.
119
120 [Výzkumník]
121 **Takže, jestli to chápu správně, v 21. jste začal plnohodnotně vést sexuální život, už v**
122 **kontextu své orientace.**
123
124 [Otec2]
125 Ano.
126
127 [Výzkumník]
128 **Porozuměl jsem správně, že coming out doma neproběhl typu „vážení rodiče, já jsem**
129 **gay“, ale čekal jste v podstatě na to, až budete takzvaně odhalen?**
130
131 [Otec1]
132 Já jsem to pořád tajil a tajil. Tím, že jsem tam chodil občas na návštěvu s [REDACTED], tak tu mámu
133 to nějak napadlo, že to tak je. Nikdy jsme se o tom nebavili. Prostě to tak bylo a nikdy jsem
134 neřekl mámě v tu dobu,... to je můj přítel. Věděli to všichni moji sourozenci, kamarádi... Ale
135 mámě jsem to nikdy neoznámil... Protože jsem to bral za samozřejmost. ...že to tak je. ...a pak
136 si s odstupem času, asi po roce jsme se o tom bavili, ...[REDACTED] je můj přítel, jak bydlíme, jak
137 žijeme... Ale nikdy nedošlo k tomu, že bych přišel za mámou a řekl mámě, ...do dneška: "Mami
138 jsem teplej, jsem na kluky..." I když máme děti, bydlíme spolu... **Nikdy k tomu jako takhle**
139 **oficiálně nedošlo. Prostě to tak je.** ...jakože vám někdo urve ruku, vy ji máte uřízlou a nikdo
140 neřekne: "hele, ty máš uřízlou ruku? ...a ty řekneš... ano mami, já mám uřízlou ruku." Prostě to
141 tak všichni mají a nebaví se o tom.
142
143 [Výzkumník]
144 **A co okolí? Jak o vás mluví? To je totiž další otázka coming outu...**
145
146 [Otec1]
147 To byl možná největší problém... Máma když se to dozvěděla, tak jí to ani tak nevadilo...
148 ...možná to ani nevadilo **Mámě spíš vadilo, že to bude muset říct okolí, nebo že okolí uvidí, že**
149 **tam nechodím se slečnou, ale s přítelem...** Což máma nechtěla vůbec akceptovat, I do teď třeba

150 ■■■■■ máma, když jí posílám fotky kluků, tak řekne, jestli tam nemám jenom fotky kluků.
151 Tak mi z toho dochází, že se chce pochlubit s vnučaty, ale nechce se zrovna chlubit s tím...
152 Jsou situace nebo známí, kamarádi, kam nemůžu poslat úplně všechny fotky I to teď taky
153 vnímám, že to tak je a i to chápu, dokážu to respektovat. Taky neukazují klientům všechny
154 fotky. Takže ze začátku to byl velký problém, ale... ..v momentě, kdy se objevili kluci tak se
155 to trochu přesměrovalo... ..protože... ..když se najednou objevily ty děti, tak všichni to vnímají,
156 že tam ta máma musí být... Že to není samozřejmost... Najednou ti zmatení sousedi byli ještě
157 víc zmatení, protože říkali: "On tam chodí s dětma, tak tam nějaká holka musí být... On asi není
158 ... teplej..." ... A máma teď ráda říká: "Byl tu syn s vnučaty". Občas se někdo zeptá... ..nebo
159 když je ta trapná situace, stojí tam ta sousedka, tak ona sama řekne ta sousedka: "Jo, já jsem
160 vás tu viděla s tím přítelem..." ...a v tu chvíli odbourá celou tu situaci a máma najednou zjistí,
161 že je to najednou v pohodě, ...z 99,9 % je to vždycky v pohodě. Nikdy není žádný konflikt,
162 problém, ...nikdy jsem nezaznamenal, ...ani máma, nikdo.... ..jsou tam spíš z větší části jenom
163 ty předsudky. Takže ano, byl tam ten problém, co řeknou sousedi, protože s nimi máma žije,
164 nežije se mnou, ona žije s těmi sousedy... Ty bude vidat, uvidí mě s ■■■■■ na návštěvě, teď
165 se to začne řešit... Ano, to byl nějaký problém.

166

167 [Otec2]

168 Takže to bylo tak, že jsem to měl předpokládat. Já To mám úplně jinak, protože já jsem
169 bisexuální, a vždycky jsem takový byl i v rámci puberty a celkově, ale s odstupem času jsem
170 zjistil, že jsem hlavně na kluky. Jenom jsem chtěl říct jednu věc, že my oba dva s ■■■■■ jsme
171 stará generace..., ..když se to tak vezme..., která vyrůstala ještě za komunismu. A tím pádem v
172 té době k tomu byl úplně jiný přístup. Jednak samozřejmě jako nebyly zdroje informací a
173 podobně, ...bylo to v té době zakázané... Takže se o tom jako moc nikde nemluvilo. A z toho
174 vyplývá, i z jakých rodin jsme. Rodiče nebyli zvyklí se s námi bavit o sexu nebo o něčem
175 podobném. To byly prostě TABU, které se neřešily. Já jsem si to začal... ..nebo už asi v rámci
176 puberty... ..jsem to tak prostě bral, že jsem asi na obojí a bylo mi to celkem jedno. A nikdy
177 jsem se tím nijakým způsobem nezaobíral, protože jsem věděl, že jsem na holky... takže je to
178 všechno úplně normální, ...a k tomu že jsem na kluky... Takže to vlastně jako... asi tam něco
179 takového jako je. Vlastně jako vůbec nevádí. Takový jako první vztah s holkou jsem měl v 18.
180 ...a do toho se prolínaly nějaké sexuální zkušenosti s kluky a myslím si, že někdy zhruba v těch
181 18,19 tak tam jsem se úplně o holky přestal zajímat a začal jsem chodit jenom s kluky, protože
182 to bylo něco jako úplně přirozeného, co šlo samo, ...asi si myslím, že jako že když je člověk
183 heterák a je na holky, tak balit holky mu jde daleko mnohem líp, než kdyby se snažil balit kluky.
184 Tak nějak jsem to měl postavené já, že... ..sbalit kluka... ..bylo mnohem jednodušší. ... Bylo
185 to u mně prostě to samé jako u ■■■■■... ..nikdy jsem nikomu neřekl: "Jsem na kluky..." ...první
186 to zjistila moje..., ani kamarádům a podobně. ...ale bylo to hodně z toho důvodu, že já jsem
187 původně z ■■■■■... Hlavně z důvodu orientace... .., myslím,... jsem hnedka v 18 po maturitě
188 odešel z domova do ■■■■■. Bylo to proto, že jsem do ■■■■■ vždycky chtěl jít, protože jsem ji
189 kdysi viděl a říkal jsem jo, tak tam prostě chci žít, a druhá věc byla ta, že v té době zrovna
190 vrcholila nějaká krize v 97... Nebylo moc volných pracovních míst a tak podobně, a v ■■■■■ to
191 bylo přece jen mnohem jednodušší. No a pak samozřejmě další věc byla moje orientace. První
192 to zjistila moje starší sestra, protože našla někde nějaký starý leták z nějakého gay-clubu nebo
193 něco takového. Ta to řekla mojí ještě starší sestře... já jsem to nevěděl vůbec, že ony to ví...
194 Prostě se to jako časem nějak časem provalilo. Ony to potom nějakým způsobem řekly i
195 bráchovi. A teď když si to tak nějak vybavuju... jak vlastně, pravda,... že jednou za mnou přišel
196 brácha nebo jsme spolu telefonovali nebo něco takového, a... vlastně z něho vypadlo něco v
197 tom smyslu, jestli mu nechci něco říct... že jak to vlastně doma mám. To už jsem v té době byl
198 možná s ■■■■■, ...jo, asi určitě jsem byl v té době s ■■■■■. ...a tak to byl vlastně jakoby
199 jediný člověk z rodiny, kterému jsem to řekl, kde jsme si to vlastně řekli: "...ano, jsem na

200 kluky..." ...a žiju s [REDACTED]. A s rodiči to bylo takhle, že vlastně oni věděli, že... před [REDACTED]
201 jsem měl nějakého jiného přítele,... takže toho už znali, ale jen věděli, že už s ním bydlím...
202 ...pak jsme se rozešli, dal jsem se dohromady s [REDACTED],... ..a s tím ... jsem bydlel... dlouhodobě,
203 oni občas k nám i přijeli na návštěvu... Nikdy se to neřešilo, vždycky, ..ano, bydlíme sice v
204 garsonce, ale... ..mám tam spolubydličího, aby ten nájem nebyl tak hrozný... Oni samozřejmě
205 asi tušili nebo věděli, a tím,... ..jak se tady takové otázky vůbec nikdy u nás neotevíraly... Tak
206 ani oni sami nevěděli, jak by se mě na to zeptali. ...protože byli takhle vychovávaní.

207

208 [Otec1]

209 Takže [REDACTED] rodiče do dneška nevědí, že je teplej a že se mnou žije.

210

211 [Otec2]

212 Ano. (smích)

213

214 [Otec1]

215 Máme krásný vztah, máme se rádi a máme spolu děti.

216

217 [Otec2]

218 Ale pravda je, že ona to kdysi zabila moje sestra. Protože když si ji máma, to mě mohlo být
219 třeba, já nevím, 15, 16, 17, něco takového... ..zeptala, jestli náhodou nejsem na kluky... ..že
220 jako žádná holka se u nás nevyskytuje... ..byť tam jako furt zvonily nějaké kamarádky. Tak se
221 sestra jí na to řekla: "...ne, určitě není." ...takže vlastně do dneška mi takhle zablokovala cestu...
222 (smích)

223

224 [Výzkumník]

225 **Co na to tátové obou dvou? Protože tady jsem nezaslechl ani jednou slovo táta...**

226

227 [Otec1]

228 No, mě táta bohužel, když... ..máma se rozvedla, když já jsem byl malý. A můj táta byl těžký
229 alkoholik, takže my jsme s tím starším bráchou vždycky dojížděli k tátovi na návštěvu, na
230 víkendy. A v té době nebyl ve mě důvod, ne že by se to ve mě pralo, ale mě strašně dlouho
231 trvalo, než jsem vůbec začal řešit, že bych měl mít nějaký vztah. Říkám, že mě to trvalo strašně
232 dlouho. Až v práci jsem si jednoho dne řekl, že si musím někoho najít. A v té době ještě táta
233 byl. Táta byl, i když jsme spolu chodili s [REDACTED]. Ale táta pak těžce onemocněl a umřel. A
234 nikdy se to nedozvěděl. Pamatuji si, že jsem u něj zapomněl nějakou pornokazetu v přehrávači
235 a chudáci bratrové, když tam přišli na návštěvu, to tam našli. A chudáci si mysleli, že táta
236 experimentuje nebo že si půjčil špatný film a s odstupem času... ..a to mi řekli třeba 8, 10 let
237 zpátky... ..jsem se o tom bavili. Říkali, tyjo, tak to byla tvoje kazeta. A já říkám, jojojo, já jsem
238 ji tam omylem nechal... a ...my jsme mysleli, že táta chudák...jen jsme mu to neřekli, vrátili
239 jsme ji tam zpátky... jojo, já jsem ji tam našel... a takže to byl takový fór. Takže to je jediný, jak
240 se to táta nikdy nedozvěděl.

241

242 [Výzkumník]

243 **Jak na to reagovali strýcové? ...zaslechl jsem sourozence... bratry...**

244

245 [Otec2]

246 Tam ani u mě žádná taková reakce vůbec nebyla i z toho důvodu, že díky tomu, že jsem odešel
247 do [REDACTED] a naši se s postupem času přestěhovali do [REDACTED], takže taky do Čech, tak tam
248 vlastně vůbec nejezdím, protože k tomu není žádný důvod, protože tím, že oni už tam nejsou
249 tak už tam není důvod proč tam pravidelně nějakým způsobem jezdit. A tím pádem se velmi

250 málo často vidíme, a vlastně si myslím, že nějaká část rodiny to možná ani neví nebo jim to
251 možná řekli rodiče, ale nevím, jakým způsobem, protože my se prostě o tady tomhle moc
252 nebavíme, protože ani nějak nevíme, jak začít nebo není... .. třeba k tomu úplně důvod to řešit.
253 Vím, že z nějakých situací, které v minulosti byly, nebo jsou to prostě takové střípky, tak přesně
254 jak říkal ■■■, se mi vybavuje, že asi někteří příbuzní to vůbec ani nevěděli a třeba se to
255 dozvěděli až v momentě, kdy byl pohřeb babičky nebo něco takového a já jsem se tam třeba o
256 tom zmínil, protože když na přímou otázku se nedá vždycky... ..jako odpovědět nepřímo a
257 člověk to prostě řekl a najednou viděl z těch reakcí, že vlastně o tom asi nikdo moc nevěděl.
258 Takže jako nemám žádnou takovou reakci od mužského vzoru a rodiče, když se to asi jednoho
259 dne dozvěděli, tak tím, že prostě jako něco takového dlouho tušili, takže... ..já vlastně ani
260 nevím, kdy se to dozvěděli, protože asi jim to někdy potvrdil někdo z mých sourozenců, nebo
261 se to prostě jako vlastně nikdy neřešilo, a prostě najednou jako to plynulo pořád dál, až to bylo
262 jasné, ale vlastně jako už nebylo co řešit, protože se to jenom jako vyjasnilo, ale nebylo to
263 nějakou přímou, nějakým přímým zjištěním, nebo jako něčím, co by člověk řekl. Jo, pravda
264 byla... ..my, když jsme se s ■■■ stěhovali, protože teďka bydlíme na vesnici, kde jsme
265 koupili domek, před tím jsme bydleli v ■■■ v bytě, tak v momentě, kdy jsme se stěhovali do
266 domu, tak se naši ptali: "...a co ■■■?" a já jsem říkal, no, bude se stěhovat se mnou, a... no a
267 dál si myslím, že už na to nebyl žádný... ..neřešilo se to prostě.

268
269 [Otec1]
270 Vím, že máma měla občas otázky, jestli platím taky nájem, jestli... Že jsme bydleli v garsonce,
271 kde byla jedna obří postel, kterou ještě koupili oni.

272
273 [Otec2]
274 Byl to rozkládací gauč, který máme do dneška.

275
276 [Otec1]
277 A já jsem říkal, ježiš, nemůžou být přeci tak blbí, aby jim to nedošlo, že bydlíme v garsonce, v
278 jedné posteli, oni přijeli třeba na dovolenou, že u nás...

279
280 [Otec2]
281 Jenom, aby bylo jasné to období, bavíme se, a my jsme s ■■■ spolu 20 let, takže tady tohle
282 probíhalo třeba jako před 18, 19 lety, tady tohle.

283
284 [Otec1]
285 Jo, a máma furt se ptala, a platí ten ■■■, to bylo ještě, ještě měli říkali ■■■, ■■■ ten
286 nájem a pomáhá ti a tohle, a...

287
288 [Otec2]
289 Jenže to takhle se to nedá brát, že by to bylo zaměřené na homosexuální otázky, protože moje
290 máma je prostě taková, jakože i se, když se neváže, tak na to, jak to má s penězi, s manželem,
291 nebo s přítelem, jestli ji pomáhá s platbou nájmu a tak podobně. Takže nemuselo to být zrovna
292 jako takhle zaměřené.

293
294 [Otec1]
295 Jinak ke mně ještě ty mužské vzory, já v podstatě, moje máma je ze sedmi dětí, takže já mám
296 hromadu tet a strýců a všeho možného, a bratranců a sourozenců, ale vlastně já jsem v jakýkoliv
297 komunikaci vždycky tíhnul jako k ženě, takže i když jdeme na návštěvu, kde je ženská s
298 chlapem, tak já dokážu víc mluvit s ženskou, než s tím chlapem, takže jsem nikdy neměl tu
299 možnost si třeba na chalupě nebo někde popovídat se strýcem o tom, že jsem teplý, nebo by mě

300 to ani nikde nenapadlo. A když oni to zjistili, tak jsem ani v té domácnosti u nich nebyl, kde se
301 oni o tom bavili, nebo mi měli šanci cokoliv říct na to nějaký svůj názor. Ale spíš si myslím, že
302 chlapi to berou tak, jako že to taky je, že to asi nějak neohrožuje, že to asi neřeší, nevím. Ale
303 podezřívám dva strýce, nebo minimálně jedno, že si vnitřně říkám, že byl minimálně bisexuál,
304 i když má dvě dcery..., ale v té době, v té společnosti se to asi nehodilo, takže si myslím, že má
305 dcery asi proto, že... ..já říkám, že bych nemohl zplodit děti normální cestou, nevím, jak bych
306 to udělal. Nevím, jak bych to udělal, nevím.

307

308 [Výzkumník]

309 Mohli byste popsat váš vztah, jak dlouho trvá, jak jste se dali dohromady a hlavně, jakou
310 jste dali tomu právní formu. Jestli jste dali tomu právní formu...

311

312 [Otec1]

313 Tak, začnu koncem... právní formu to nemá. [REDACTED]

314 [REDACTED]

315 [REDACTED]

316 [REDACTED]

317 [REDACTED]

318 [REDACTED]

319 [REDACTED]

320 [REDACTED]

321 [REDACTED]

322 [REDACTED]

323 [REDACTED]

324 [REDACTED]

325 [REDACTED]

326 [REDACTED]

327 [REDACTED]

328 [REDACTED]

329 [REDACTED]

330 [REDACTED]

331 [REDACTED]

332 [REDACTED]

333 [REDACTED]

334 [REDACTED]

335 [REDACTED]

336 [REDACTED]

337 [REDACTED]

338 [REDACTED]

339 [REDACTED]

340 [REDACTED]

341 [REDACTED]

342 [REDACTED]

343 [REDACTED]

344 [Výzkumník]

345 ...počítám-li správně, jste spolu asi 20 let...

346

347 [Otec2]

348 Ano, je to 20 let od toho, co jsme se dali dohromady.

349

350 [Výzkumník]
351 **Vy jste, teda, jestli jsem pochopil správně, nedali tomu vztahu žádnou právní formu jako**
352 **registrované partnerství...**

353
354 [Otec2]
355 Mělo to jeden hlavní důvod, a to byl ten, že v momentě, kdyby jsme byli registrovaní, ...kromě
356 toho, že teda jako registrované partnerství nám nepřišlo, že by přinášelo něco podstatného, tak
357 jeden z důvodů, proč jsme do toho nešli, byl ten, že kdybychom chtěli děti a chtěli bychom to
358 řešit v Česku vlastně jakoukoliv formou, tak v momentě, kdyby jsme byli registrovaní, tak by
359 to nešlo.

360
361 Ať už by to byla adopce, nebo svěření do péče, nebo já nevím, co všechno tam prostě bylo za
362 možnosti, nebo využití kliniky asistované reprodukce a náhradní matky, což byl ve finále ten
363 způsob, kterým jsme si kluky pořídili, ale k tomu se dostaneme..., tak v momentě, kdybychom
364 byli registrovaní, tak všechno tady to by padlo, a nebylo by to možné. A je pravda, že v té
365 době byla ta doba ještě jiná. Dneska už bych to neřešil, dneska už bych to bral tak, jako že i
366 když bychom se registrovali, tak bychom se odregistrovali a ti sociální pracovníci by tady to
367 vůbec neřešili, protože je vidět i na některých párech, které jsou..., spolu žijí..., a jsou v té
368 domácnosti, co jsme se bavili v rámci různých kurzů a podobných věcí, tak vlastně ti sociální
369 pracovníci to vůbec neřešili a jednomu člověku dítě svěřit mohli bez problému, byť věděli, že
370 žije v domácnosti s druhým mužem.

371
372 [Výzkumník]
373 **Mluvili jste o rodině, o dítěti vlastně, od kdy?**

374
375 [Otec2]
376 Hned od začátku. Od začátku. Já bych možná doplnil, že my jsme si vždycky říkali, že jsme
377 úplně normální pár, jako kdyby jsme byli heteropár, že žijeme úplně normální život, jako žijí
378 heteropáry a že chceme i ty děti, že vlastně jediné, co je jinak, tak je, že jsme dva kluci proti
379 standardnímu heteropáru.

380
381 [Otec1]
382 Je teda pravda, že jsme od jakživa mluvili o tom, že budeme mít děti, třeba jsme byli v kavárně
383 a běhalo tam nějaké dítě, tak automaticky jsme říkali: "Tak tohle naše děti dělat teda rozhodně
384 nebudou..." Ale v tu chvíli neřešíte, že nemáte kde ty děti vzít nebo jak je udělat, v tu chvíli to
385 neřešíte, ale mluvíte o tom všeobecně, že tak takhle ne. ...nebo jste v hotelu a vidíte, jak na
386 snídání všichni čumí do tabletu, tak automaticky říkáte: "Tohle naše děti teda rozhodně dělat
387 nebudou!" Ale už jako neřešíte, ani nemáš děti, kde je vezmeš a je to dlouhá doba, ale tak jsme
388 o tom prostě mluvili.

389
390 [Otec2]
391 Já jsem to teda měl rovnou dané tak, protože ještě před [redacted] mi jeden můj kamarád pustil
392 film, který byl z americké produkce, dokonce možná těch filmů měl více, a tam jsem se právě
393 dozvěděl, že vůbec je něco takového možného, že dva kluci si adoptují dítě a nebo, že dva kluci
394 si mohou přes náhradní matku pořídít dítě. Takže já hned od začátku jsem počítal s tím, že to
395 budeme řešit ve státech. A věděl jsem, že tam ta možnost je, a tím pádem nešlo ani o to, jak se
396 k těm dětem dostaneme, ale spíš to byla jen otázka času. ...že to ve finále dopadlo jinak, tak k
397 tomu se dostaneme... (úsměv)

398
399 [Výzkumník]

400 Zajímalo by mě, jakým způsobem jste se dozvěděli o možnostech, ...nebo jste věděli?
401 Mluvili jste doma o tom, zvažovali jste to? Co vám přitom probíhalo hlavou? Zvažovali
402 jste i možné, řekněme, společenské dopady?

403

404 [Otec2]

405 Všechno tohle jsme zvažovali. V době, kdy mě začali tiktat biologické hodiny, to znamená, že
406 se mi blížil 40. rok Ale spíš to myslím tak, že jsem říkal, že nechci mít děti, aby jim bylo 20 a
407 mě bylo 70, nebo jim bylo 20 a mě bylo 60, protože můj táta mě měl taky ve 40. Tak už jsem
408 říkal, musíme do toho jít. Vůbec jsem se necítil, nebo jsme se necítili tak, že bychom vlastně ty
409 děti chtěli, že zrovna teď je ten správný čas, abychom se stali otci, to ne, ale prostě bylo to o
410 tom, že už musíme! A zrovna v té době jsem si všimnul, že v rámci Prideu byla rodičovská
411 příprava, nebo nějak tak se to jmenovalo. To znamená, že oni pořádali seminář pro budoucí
412 LGBT rodiče. Já jsem nás do něho přihlásil a splňovalo to a dávalo nám to odpovědi na všechno
413 to, co jsme měli za otázky doma, to znamená jednak právní věci, pak dopady na to dítě, lékařské
414 věci, jak k tomu dítěti v "příjít" a tak podobně. Tohle všechno jsme se tam dozvěděli, setkali
415 jsme se tam s dalšími páry, které to řešili samozřejmě, ale my s [redacted] jsme od začátku věděli,
416 protože v minulosti už jsme se s někým setkali, kdo třeba byly dva páry, jeden lesbický a jeden
417 gay a pořídili si společně dítě a u nich to dokonce bylo tak, že si pořídili dvojčata. Nikdy jsem
418 do toho úplně nezabředával, jak to vlastně mělo být. Jedno dítě mělo zůstat u toho gay páru,
419 jedno u toho lesbického.

420

421 Bohužel jedno z těch dětí umřelo, takže pak se to nějakým způsobem změnilo celé. A do toho
422 jsem věděl, že někdo měl dítě a mezi sebou si ho střídali jako v klasické "střídavé péči". Ten
423 gay a ten lesbický pár.

424

425 My jsme od začátku věděli, že tak to nechceme, že chceme mít dítě na plný úvazek a aby bylo
426 jenom naše. Ještě předtím, než jsme do toho šli, tak i jedna kamarádka, které tiktaly biologické
427 hodiny, se úplně nevyjádřila, ale bylo z dialogu poznat, že uvažuje nad tím, jestli bychom
428 nechtěli dítě s ní. Ale tam jsme si říkali, to ne, to by dopadlo tak, že to dítě by u nás bylo vždy,
429 když ona by potřebovala hlídání a tak podobně a to nechceme. Takže v rámci té přípravy jsme
430 se setkali s páry, které jo, co bylo vlastně super, protože my jsme se dostali na seminář zrovna
431 ve chvíli, kdy Pride pořádá zároveň i setkání pro LGBT rodiče ...a protože v rámci toho sezení
432 zjistili, že opravdu to řešíme intenzivně a opravdu do toho chceme jít, tak nám bylo nabídnuto,
433 ať se vydáme na Břejlův na první setkání LGBT rodičů a že když nás přijmou do té komunity,
434 tak ať tam prostě zůstaneme na ten prodloužený víkend a můžeme se dozvědět další věci. A
435 musím poznat, že i tohle bylo super, protože my jsme se dostali mezi rodiny, které už vlastně
436 byly, někdo to řešil přes surogátní mateřství ve státech, někdo to řešil přes sdílené rodičovství,
437 mám pocit, že tam někdo byl, kdo plánoval adopci, nebo pěstounskou péči a že to byl jako jeden
438 z prvních párů, kterým se to povedlo v Česku. A pak tam bylo, a to nás hodně zaujalo a to bylo
439 surogátní mateřství řešené v Česku. My jsme si do té chvíli mysleli, že něco takového vůbec
440 neexistuje. No, na základě tady toho, jsme začali v Česku hledat náhradní matku přes internet,
441 což se nám dlouhou dobu nedařilo, takže jsme říkali, tak na to kašlem a vrátíme se prostě k
442 americké cestě, pořídíme si děti v Americe. A protože jsme se dostali zase na nějaké tady
443 tohle sezení nebo seminář od Prideu, na kterém byli Vaničkovci, ti měli holky relativně
444 čerstvě, a vylezlo z nich to, co jsme před tím nikde neslyšeli, že náhradní mateřství v Americe,
445 super, stálo to teda o něco víc, než jsme čekali, ale nebylo to tak, že by to byl trojnásobek, ale
446 co bylo zásadní, že nám řekli, že i tam surogátní mateřství trvalo vyřídít tři roky. A já, protože
447 už mě bylo, možná že 38 v té době, tak jsem říkal, hele, tak to ne, to se zase posouváme o tři
448 roky dál. A znova jsme si dali inzerát na náhradní matku v Česku a ozvala se nám holčina, která

449 byla úplně přesně podle našich představ. Nebylo to o tom, že by to dělala kvůli penězům, ale
450 dělala to, protože chtěla někomu pomoci.

451

452 Byla už na to nějakým způsobem nastavená a od začátku to bylo nastavené tak, že my chceme
453 dárkyni, anonymní dárkyni na vajíčka, aby náhradní matka nebyla zároveň i biologickou
454 matkou. A tímhle způsobem to u nás proběhlo. Jinak jsem chtěl říct, že v rámci těch sezení bylo
455 super, že tam bylo sezení s právníkem, s psychologem, s doktorem, nebo s nějakým doktorem.
456 Myslím si, že byl možná s IVF kliniky nebo něco takového. A přesně nám to zodpovědělo úplně
457 všechny dotazy, které jsme k tomu měli. Psycholog tam byl, já nevím, jestli je to psycholog
458 nebo psychiatr, ale každopádně byl tam pan, tuším, že Martin, jako dětský psycholog. Ten nám
459 víceméně pomohl s veškerým strachem, co jsme měli, aby se na těch dětech tohle nepodepsalo
460 nějakým způsobem a nebyly potom byty a šikanované a tak podobně, tak tomu se podařilo
461 všechno tohle u nás vyvrátit a přestali jsme se bát celkově toho, že by ty děti mohly být nějakým
462 způsobem utlačované nebo znevýhodněné.

463

464 [Otec1]

465 Pokud to můžu doplnit, tak to vlastně byla strašně velká náhoda, že vůbec jsme se do toho
466 dostali. Já si myslím, že to jediné nás odstřelilo strašně daleko, protože jsme prošli úplně vším
467 jak plánováním, jak existenci tím, že už takové děti existují, jak fungují, mezi sebou, jak si
468 půjčují děti, nepůjčují, jak se střídají, nestřídají, jak doma žijí, co dělat, co nedělat, pak ty
469 právníci nás varovali, co je průsēr, co vlastně není průsēr, to, že někdo hledá náhradní matku,
470 že to je nereálné, že všude se ty inzeráty mažou, že bychom si měli dát nějakou soupisku, co
471 všechno ta dotyčná by měla mít, nemít, a pak jsme si prošli vlastně tím Brejlovem, kdy jsme si
472 to vyložené zažili, pak tam samozřejmě byly i páry, které plánovaly do dneška, víme, že mají
473 děti taky, už se teda moc nevidáme s klukama.

474

475 [Otec2]

476 ale je to hlavně z toho důvodu, že oba dva máme firmy, do toho máme dvojčata a nemáme moc
477 čas celkově se někde setkávat a tak podobně, a nikdy v minulosti jsme nebyli takoví, že bychom
478 trávili hodně času s kamarády, ale spíš jsme to nějakým způsobem rozdělovali mezi sebe, práci,
479 rodinu a tak

480

481 [Otec1]

482 No a právě díky tomuhle vznikla ta možnost dát si ten inzerát, na který se ozvala ta holčička, a
483 v tom jsme měli docela velké štěstí, protože co slyším, kdo jak hledá, nehledá, tak my jsme
484 měli třeba 30 bodů, co musí splnit a jestli splnila jich třeba 6, jo... Ale jela na stejné notě, je ve
485 stejném věku, padla nám do oka. Tím, že jsme do dneška kamarádi, jsme v kontaktu a výhoda
486 je to, že, co jsem chtěl říct, ale jsem zapomněl pointu, možná si vzpomenu... No ale výhoda
487 byla v tom, že ti všichni lidi, OSPOD, ze sociálky, všichni, co nám říkali, jak to chodí, jak to
488 funguje, že čeho se máme bát, nemáme bát, tak jsme zjistili, nebo jsme si prošli i filmy, různé
489 příběhy, jak nejhorší příběhy, co se může stát, že někdo umře, neumře, že je hromada variant,
490 co se může stát. Nám se taky stala jedna varianta, že se narodili dva místo jednoho, což jsem za
491 to strašně rád. Ale já v tu dobu, kdy my jsme to začali plánovat, když se objevil tady ten kurz,
492 tak já jsem se v podstatě vezl na jedné velké vlně a říkal jsem si, ježiš, to není možný, to prostě
493 takhle jede, běží všechno jak má. A ani jsem proto nic moc extra nemusel dělat. A najednou
494 umělé v oplodnění a najednou jsme koukali, jestli plod je v pořádku a najednou nám říkali, že
495 jsou tam dva plody a pak jestli jsou tam pindíci, nejsou tam pindíci. A to bylo strašně reální.

496

497 [Otec2]

498 V rámci těchto sezení tam byli přesně i lidi z OSPODu nebo z nějakých podobných odborů. A
499 dozvěděli jsme se, že se nemáme úplně čeho bát. Že i tam to není o tom, jak se nějaká ženská
500 vyspí, ale že v momentě, kdy s ní nebudeme spokojeni, tak ji úplně legálně můžeme změnit za
501 nějakou jinou, nikdo se na nás nebude dívat skrz prsty, protože je to o tom, že ti lidé si nemusí
502 sednout a že vždycky je to o právech dítěte a o tom, aby to dítě se mělo dobře. V té době jsme
503 řešili to, co by se stalo v momentě, kdyby ten biologický otec třeba umřel, a co by se s tím
504 dítětem stalo. A i tam nás ubezpečili, že by se nestalo vůbec nic, že to dítě primárně nechají v
505 té rodině, ve které vyrůstá. A je úplně jedno, kdo se o něho stará a že se to řeší až potom
506 následně, aby se učilo, kde bude dobře, aby to dítě vyrůstalo a že nic neběží tak, že by ho
507 okamžitě ten den odvezla policie se sociálkou, dali ho do dětského domova a pak se čekalo na
508 nějaké soudy, jak to vlastně celé dopadne.

509

[Otec1]

510 Jo, v tom to bylo... Když si děláme srandu, tak říkáme, že přijde sociálka nebo někdo z
511 OSPODu, jo. A že to je jako jednoduchý říct, jo.

512

513

514 Co by na to řekla sociálka a když děti jsou nešťastné, tak zavolejte na nás sociálku a podobně.
515 Ale vtipné je, že když vám zaklepe na dveře sociálka, tak jim můžete říct nezlobte se, nám se
516 to dneska nehodí, jo. Přijďte jindy.

517

518 A oni prostě přijdou jindy. Ohlásí se, ještě řeknou kdy, a pak teprve přijdou. Takže...

519

520 A nebo jim řeknete nezlobte se, ale v červeném kabátu to k nám nemůžete. My vás vyměníme.
521 My si s toho děláme srandu, ale my jsme v globále v pohodě, protože mně přijde, že to je taková
522 jako přirozená cesta, že?

523

[Otec2]

525 Ale celé to bylo jenom o tom, že zrovna jako v tu chvíli se všechno tady tohle spustilo. Různé
526 ty kurzy asi v rámci Prideu a podobných skupin. Nevím, jak to je v dnešní době, protože ono to
527 v té době, byly třeba jako dva, tři roky po sobě, kdy LGBT rodičovství se v rámci Prague Prideu
528 hodně omílalo a hodně tam fungovaly ty semináře. Ale nevím, jestli dnes ještě jsou nebo nejsou.
529 Ale strašně moc nám to pomohlo.

530

[Otec2]

531 Já jsem si vzpomněl ještě na jednu věc. Já jsem si prošel coming outem až v momentě, kdy byli
532 kluci. A v tu chvíli se to všechno změnilo.

533

534

535 Protože najednou pro mě to byl vlastně coming out. Ale tím, že v momentě, kdy se narodili, tak
536 jsem se stal tátou a stal jsem se opravdu tím klasickým rodičem. Jenom mám partnera a nemám
537 partnerku. V tu dobu už jsem neměl problém s coming outem, že když by se mě na to někdo
538 zeptal, tak bych mu to řekl. To je jedna věc. Ale hlavně s postupem času jsem některým lidem
539 i obchodním partnerům neměl problém říct, že nemám manželku, ale že mám partnera. Někdy
540 to ze situace vyplývalo a přišlo mi zbytečně před těmi lidmi něco tajit, když už jsem byl úplně
541 normální.

542

[Otec1]

543 No mě tohle, pardon, mě to teď připomnělo, já jsem měl jednání se zákazníkem a on věděl, že
544 tam mám děti a on říkal: "Jé, to je hezké, že se o ně staráte." A seděla tam asistentka, která
545 zrovna přinesla kávu a jak se otevřely dveře, tak přišel [redacted] a říká: "Tak já to řeknu tátovi
546 [redacted], jo?" A já říkám: "Jo, jo, tak mu to řekneš doma." A [redacted] odešel a když odešel

547

548 klient, tak jsem se o tom bavil s asistentkou a říkám hele vůbec nevím, co ten klient, jestli mu
549 to vůbec došlo, když věděl, že tam mám děti a podvědomě si říká, že někde mám manželku,
550 která buď je nemocná nebo něco řeší a já hlídám děti, ale ten syn říká "...tak já to ukážu tátovi
551 [REDACTED]", ...jestli jim to jako dochází. A on se nezeptal, tak jsem si říkal zpětně, jestli mu to
552 bude vrtat v hlavě, a to jsou takové jako vtipné situace, že ti lidi jsou docela v takové divné
553 situaci a říkají si: "Sakra, řekl táta, ...tak je to jeho dítě, není to jeho dítě..." Takže z toho máme
554 takovou větší srandu...

555

556 [Výzkumník]

557 **Potkal jsem se s páry, které si nepožizují dítě jenom proto, že nejsou schopni řešit, jak jim**
558 **ty děti budou nebo mají říkat a musím říct, že jsem se setkal s tím, že řeknou, než abychom**
559 **tohle řešili, tak radši děti nechceme. Takže se vás teďka bych rád zeptal, jak vás děti**
560 **vlastně rozlišují?**

561

562 [Otec2]

563 My jsme to měli dané hned od začátku a docela nás překvapilo, že spousta těch rodičů, se
564 kterými jsme se setkali, to neměli tímhle způsobem dané, protože tam to bylo tak, že jednomu
565 říkali taťka, druhému říkali tatínek nebo taťulda a podobně. A my jsme hned od začátku věděli,
566 že to budeme vést tak, že jeden bude táta [REDACTED] a druhý bude táta [REDACTED]. Čímž si myslím, že
567 ty děti to mají úplně na stejno a nějakým způsobem se nerozdělují v rámci oslovení, ale je to
568 stejná pozice. Protože samozřejmě vždycky jeden z těch rodičů je biologický, zatímco ten druhý
569 je nebiologický. A tím, že bychom se nazývali jinak, tak by mi to tam tady tohle házelo. Ale v
570 momentě, kdy se oslovujeme jako táta [REDACTED], táta [REDACTED], tak mě to přijde, že jsme, zase jenom
571 oba dva stejní tatínkové

572

573 [Otec1]

574 Než byly kluci, všichni se nás ptali, jak nám budou říkat. My jsme říkali, my nevíme, to je na
575 nich, jak si to sami řeknou. A v jiných rodinách jsme věděli, že jim buď říkají: "Mámo, mamko",
576 ...že říkají. "Mami, přečteš mi pohádku?" "Jo, přečtu." "...ne, já myslím, mámu." Jo, takže si
577 opravdu říkají máma a mamka, nebo táta, taťka, ale u nás je to táta [REDACTED], táta [REDACTED], s tím, že
578 tak, jak se přefekneme s jménem u nich, tak oni se přefeknou u nás. Že mi říkají táto [REDACTED] a
579 já na ně koukám a po chvíli se na mě a podívají, "...táto [REDACTED]." Tak se opraví. Jako máma
580 nerozezná dvojčata, syny, tak je to stejné... Všichni se nás na to ptali, jak nám budou říkat, ale
581 ty děti si to vymyslí sami podle sebe a říkají nám teda táto [REDACTED], tato [REDACTED]. Nebo když
582 jsme, ...já jsem sám doma, tak mi říkají tatí. Nebo táto, protože tam není ten druhej. Tak je
583 zbytečné to doplňovat. A pak ještě vtipný, že, co jsem ještě chtěl?

584

585 [Otec2]

586 Já jsem každopádně chtěl říct, že vznikají potom vtipné situace, kdy jeden z nich sedí na
587 záchodě a volá táto a volá tati. A my se na sebe díváme, smějeme se. (smích) Protože se nám
588 tam nikomu nechce. A on to musí teda doplnit, jako kterého tam vlastně chce.

589

590 [Otec1]

591 A vždycky říkáme...: "No a co? ...který?" "Táto, táto, táto [REDACTED]." Takže, je to vtipné, no. A
592 ještě něco k těm tátům. My jsme měli nedávno ve školce, je to tak rok zpátky, kdy, když přišli
593 rodiče do školky maminky, ...tak těch tatínků tam moc není, ale to třeba 10%, 20% vůči
594 maminkám..., tak kluci najednou začali těm ostatním maminkám říkat "mámo". A já, když jsem
595 to slyšel, ...nebo "mami"..., a když jsem to slyšel poprvé, tak mě to vyděsilo, protože všichni
596 nám vtlokali do hlavy, že klukům bude chybět ta máma. Že ten ženský podmět, to oni, že je
597 prostě potřebují, a že máma je ta první, do koho se zamilují, jako do ženy. A to jsem slyšel furt

598 a na seminářích a nějaké feministky a všechny to tam tvrdily a to mě vyděsilo, že jim říkají
599 "mámo". No a když se to stalo asi počtvrté, tak já jsem zjistil, že ty děti je oslovují "mámo,
600 nebo mami". Podrž mi ten. A oni si mysleli, že "máma" je jméno. A já jsem jim musel vysvětlit,
601 že máma je protiklad od táty. A tu chvíli mi to došlo, že oni používali oslovení těch dětí a
602 neřekli jim toto Míšo, vy jdete te domů, oni říkali mámo a já říkám: "...to je máma, ale to je
603 její máma". "Pro tebe je to teta Míša, nebo kamarádka, nebo známa, nebo je to maminka Míša."
604 To máma je protiklad táty, takže oni tím, že neslyšeli doma táto mámo, táto mámo, mámo,
605 mámo, táto, tak oni vlastně do nedávna vůbec nevěděli, že máma je protiklad ke slovu táta a
606 mysleli si, že to je jako Monika, takže se všichni jmenují prostě máma. Takže jsme jim to
607 vysvětlili, že je mají oslovovat ne "mámo", že nám neřikají táto, ale taky říkají táto [REDACTED]
608 táto [REDACTED]. Takže ona se jmenuje máma Míša, máma Monika.

609
610 Tak v tu chvíli jim to došlo a přestali to říkat a mně se hodně ulevilo, protože to směřovalo
611 někam..., a zjišťovali ty domněnky dospělého, že co si myslí dospělí a ono to vlastně není...,
612 ...tak to bylo jenom tak, jako když jsme u těch tátů a mám.

613
614 [Výzkumník]

615 **Asi tušíte, že moje další otázka mě automaticky mě směřuje k tomu se zeptat: Neptali se**
616 **na mámu?**

617
618 [Otec]

619 No, výhoda je v tom, že oni se vidají s náhradní matkou, ona nám tady visí na stěně, ví, kdo to
620 je, vědí, že se narodili z bříška, že je to teta, která je porodila, že jim dala ten život. Nevědí tak,
621 že jsou jako ze zkumavky, to nevědí, to ještě jsme neřešili, jak vznikají děti. Takže jim máma
622 nechybí, ani to, že ve školce jsou mámy a tátové, a u nás jsou dva, takže oni v podstatě ví, že
623 mají dva táty a nemáme mámu, bavíme se o tom. Občas je tak zkouším, a teď, když jdou do
624 školy, tak jim občas říkám, nebo je testuji, nebo si z nich dělám srandu a u večere říkám: "[REDACTED],
625 a ty půjdeš teď do školy. a paní učitelka se tě bude ptát na různé věci, jaké barvy a tužky", ...a
626 také vedu rozhovor s nimi, jako víc dospělácký, a ptám se jich: "...a jak se jmenují tví rodiče?"
627 A on říká: "...táta [REDACTED], táta [REDACTED]". A říkám: "...a maminka jak se jmenuje?" Dostáváme je
628 do těchto situací, a oni automaticky říkají: "...my nemáme přece maminku..." Oni ví, jak to je,
629 jak je to dané, ví, jak je to v jiných domácnostech, ví, že jinde mají třeba dvě maminky, nebo
630 jenom jednu maminku, nebo jednoho tatínka, nebo tatínka a dědečka, což je dobré, že jsme i
631 předtím řešili s psychologem, on nám vysvětloval: "Hele, ve spoustě lidí řeší, že vychovávajíte
632 ve stejnopohlavní domácnosti dětí, ale ono se může stát, že při porodu zemře matka a bude jí
633 vychovávat otec s dědou, protože babička už třeba není." A tak je to domácnost o čtyřech
634 klucích a samozřejmě není tam ten sexuální podtext, táta s dědou si třeba dají pusy, k svátku, k
635 narozeninám, není to dennodenní, ale je to vlastně úplně stejné, jako teď to máme my. ...
636 Normálně kluci ví, jak to mají. Řešili jsme teď ve školce, jak to vnímají ostatní děti, že u nás
637 jsou dva tátové a došli jsme k tomu závěru, že děti to mají tak zažité, že to tak to je a oni nemají
638 žádné souvislosti, jako do hloubky, jako rodiny, jak to je dané ve statistikách, jak by to mělo
639 být. Takže oni se na to neptají, oni to berou jako standard a nepřijde jim to divné, žádným
640 dětem, do doby, než jejich rodič přijde a řekne: "Hele, zase jsem v šatně potkal ty dvě buzny a
641 to jejich dítě", a když to slyší doma, tak na to nějak musí reagovat. Buď si to přitáhne do školky,
642 do školy a tam to nějak začne ventilovat, řešit, že je něco jinak špatně, divně, ale pokud ten
643 kolektiv je takto, jak je to u nás nastavené v pořádku, tak ty děti to neřeší, nemají důvod to řešit.
644 Pak třeba může zasáhnout nějaká učitelka, o které víme, že se něco dělo u jiných rodin, že třeba
645 byl den matek a paní učitelka řekla: "...tak a ty malovat nebudeš, protože ty nemáš maminku."
646 Někteří lidé, učitelky, jsou zlé. Ale taky jsme řešili, jak kluci řešili den matek. Paní učitelka
647 říká: "...no dostali jste srdíčka, protože jste tam měli napsáno "Táta [REDACTED] a táta [REDACTED]". Prostě

648 to přešli. I my jsme školku obohacovali o knížky s LGBT tematikou, kdy řešili rodinu a
649 podobně, kdy děti nosili fotky rodiny. Do dneška visíme na nástěnce, jako dva tátové. Máme
650 tam dvě fotky. A nikdo to vlastně neřeší. Prostě to tak je.

651

652 Takže vlastně všechno v pohodě, no.

653

654 **Rozhovor 2/2**

655

656 **[Výzkumník]**

657 **My jsme skončili u toho, kde jsme si říkali o tom, jak vás oslovují, a jak jste řešili vlastně**
658 **onu, nechci říct nehodu, ale situaci, která vás překvapila...**

659

660 [Otec1]

661 My před jakýmkoliv nástupem, školkou, akcí, kurzy, čímkoliv, tak my oslovujeme toho
662 ředitele, tu doktorku, a říkáme jim, jak to máme. A třeba i pediatričku jsme žádali, jestli si nás
663 vezme, že jsme dva tátové, a taky to řešila nějak v sobě, jestli nás chce nebo nechce. A když
664 nastupovali kluci do školky, tak jsme měli schůzku s ředitelkou, říkali jsme, že to máme trochu
665 jinak, že to máme takhle, ...ten personál je dobrý, když se s tím seznámí, a taky očekáváme i
666 že v té první třídě budou vědět, že to tak je, a jakmile se objeví takové téma, šikana a podobně...

667 Takhle, šikana... Tak jak já to mám vysvětlené a nastavené. Šikanovat bude kdokoliv, i kvůli
668 hloupému penálu, batohu, dlouhým vlasům, krátkým prstům, dlouhému tělu, čemukoliv, co si
669 najde, takže když někdo chce šikanovat, tak si ten důvod najde. Důležité je, že to okolí a ta
670 komunita ho v tom nenechá páchat cokoliv.

671

672 **[Výzkumník]**

673 **Jakou výchovnou strategii jste zvolili tady? Psycholog vám určité kroky řekl, co máte**
674 **splnit v určitých etapách. Je to tak? Porozuměl jsem to správně, že jste byli připravení?**

675

676 [Otec1]

677 Ano, vlastně i ze zkušeností lidí. Já vždycky říkám, musíte si s tím projít sami, pak můžete
678 doporučovat a je na každém, jestli si z toho něco vezme nebo ne, ale tak, jak nám jiné rodiče
679 říkali, buďte obezřetní, i ve školce dokáže učitelka být nenávidná a ošklivá. Připravte se na
680 cokoliv. My jsme měli vždycky super lidi kolem sebe i jakýkoliv personál lidí a všeho. Ale ten
681 psycholog říkal, že pro tu školu je dobře, aby věděli..., cokoliv jim neřeknete nebo jim zatajíte,
682 nebo řeknete jim jinak, tak oni se to buď stejně dozví, anebo na to přijdou sami. Takže
683 vychovávejte je v pravdě, tak, jak to je, nic jim neříkejte. Nevymýšlejte. Tak, jak mi moje sestra
684 říkala, nikdy si na děti nevymýšlejte jakýkoliv chujákoviny. Já jsem si vymyslela, že Vánoční
685 stromček nosí ježíšek a prostě sedm let se ho rvala z balkónu ozdobený přes ty dveře, já kráva,
686 kdybych to věděla... Tak nevymýšlejte si na ně prostě nic. Ať je to cokoliv.

687

688 Takže kluci vědí, jak to je a zatím nepřichází s otázkami, že nemají mámu, že jim chybí máma.
689 Všichni nám říkají, všichni mají strach o tom, že nemají mámu, ale děti mají kolem sebe
690 takových tet, sousedek, známých, kamarádek. Ten ženský podtext tady je.

691

692 Vždycky, když se tady objeví nějaká prsatá teta a podobně, tak když byli kluci ještě menší jsme
693 vždycky dělali srandu a říkali: "Kluci, sáhněte si, doma to nemáte." A dělali si srandu, a pak se
694 rozjelo období, kdy osahávali všechny prsa, tak jsme to pak museli nějak utnout. A o nic jsme
695 nepřišli... Ano, neví, jaké to je být kojenný, ale já to taky nevím, protože si to nepamatuju. ...a
696 byl jsem kojenný. Takže ať mi někdo říká, že chudáci děti o to byli ochuzení. Říkáme klukům
697 pravdu, tak jak to je.

698

699 **[Výzkumník]**

700 **Určitě jste vyplňovali nějaké formuláře. Jsou tam rodiče... Jak to řešíte?**

701

702 **[Otec1]**

703 **Ano.** Jakékoliv vedení, kam zapisujete děti, potřebují oba dva rodiče, že jsou zapsaní v rodném
704 listě. To jsme nemohli ošulit, to tak prostě je. Náhradní matka je zapsaná v rodném listě jako
705 matka, protože zákon říká, že tam nějaká matka musí být. A je to ta, která to dítě porodí. Takže
706 i oni to požadují tabulkově, protože to ve formulářích je, není možné, pokud ta matka existuje,
707 aby tam nebyla zapsaná, takže normálně se zapisuje a je vedena i u lékaře normálně, je tam na
708 ní telefonní číslo, akorát tím, že není zdejší, tak nikdy prostě nepřijde. Ale teoreticky vždycky
709 existuje ta možnost, že zatuká na dveře a třeba si vyzvedne děti ze školky. To asi nikdo nikdy
710 nezakáže.

711

712 Takže tohle je teď nastavené, máma existuje, je zapsaná papírově, ale kdyby ji teď momentálně
713 někdo chtěl dohledat, tak ji nikdo nedohledá.

714

715 **[Výzkumník]**

716 **Jakou strategii sdělování toho, jak je to s jejich příchodem na svět, jste zvolili?**

717

718 **[Otec2]**

719 Podle jejich věku se jim to snažíme postupně vysvětlovat a tímhle způsobem budeme
720 postupovat i dál, takže jednoho dne se dozví, že byla nějaká anonymní dárkyně vajíček, které
721 se vpravily do jejich náhradní matky, surrogátní matky, a jednoho dne to budou vědět tady to
722 celé a taky jim jednoho dne řekneme, že pokud chtějí vědět, kdo byla ta dárkyně, tak jim
723 nezbyvá nic jiného, než vystudovat medicínu a jít pracovat na tu IVF kliniku, kde k tomu
724 celému došlo.

725

726 **[Otec1]**

727 Jediná možnost jak zjistit, kdo je jejich biologická matka.

728

729 **[Otec2]**

730 Otázka je, jak dlouho to tak bude, protože si myslím, že jednoho dne to dojde k tomu, že oni
731 budou mít právo na tyto informace, že jednoho dne to nějaký zákon prolomí a řekne, že není
732 možné to před dětmi tajit a tu informaci musejí mít.

733

734 **[Výzkumník]**

735 **Jak se je snažíte vychovávat? K jakým hodnotám je vedete?**

736

737 **[Otec1]**

738 My je asi k ničemu nevedeme, oni asi vedle nás vyrůstají.

739

740 **[Otec2]**

741 Nebo předpokládám, že myslíš asi, co by z nich mělo vyrůst a tak podobně, na co jsme my
742 zvyklí v rámci rodiny. Já jsem si vždycky zakládal a měl jsem dědu, který mě v tom i
743 vychovával, který žil za první republiky, takže pro něho byl velkým vzorem Masaryk a Baťa a
744 tak podobně. Takže i on mě vedl k řadě jednání a podobným věcem, a to chceme i aplikovat na
745 kluky, aby z nich vyrostly slušní lidé, kteří si budou vážit ostatních lidí kolem sebe a budou
746 zdravě sebevědomí a tak podobně.

747

748 [Výzkumník]
749 Vy jste řekli, že jste šli k pediatričce, vysvětlili jste jí situaci, jak je to s matkou. Ted' je
750 možná trochu nefér otázka, ale musí zazníť, kdo z vás je napsaný v papíru jako biologický
751 otec. Neptám se, kdo je biologický otec.
752
753 [Otec2]
754 Je tam zapsaný biologický otec. A je to z toho důvodu, že ne, že by to nebylo možné, ale tím,
755 že jsou kluci dvojčata, tak jako biologický otec je jenom jeden z nás dvou. Je pravda, že tehdy
756 to bylo možné udělat to tak, jako že by každé dítě bylo od jednoho, ale v rámci toho, že jsme
757 chtěli, aby to mělo všechno, co nejhladší průběh z medicinského hlediska, tak jsme k tomu
758 nepřistoupili. Prostě jeden z nás to je, a jeden z nás je napsaný v rodném listě.
759
760 [Výzkumník]
761 Jaké jsou pocity toho, který vlastně není napsaný? Nechci, abyste specifikovali, kdo to je.
762 To není meritum věci. Jenom jestli jste spolu o tom diskutovali předem a stanovili jste si
763 strategii...
764
765 [Otec2]
766 Já myslím, že jsme tady tohle nikdy neřešili. Že to tak jako nějak vyplynulo všechno samovolně.
767 A tak jak to je, až asi nebylo potřeba to vůbec řešit.
768
769 [Otec1]
770 Víím, že když jsme plánovali děti, tak jsme řešili, že kdo z nás bude první, kdo bude druhý.
771 Kdo, jestli bude holka nebo kluk, co by jsme chtěli, nechtěli. Víím, že jsme říkali, kdo je starší
772 kdo je mladší, kdo bude první, kdo nebude první.
773
774 Jak to vlastně bude... Pak jsme taky řešili jména, protože nemáme stejné jméno. A vlastně jsme
775 to nechali úplně volně, tak jak to je.
776
777
778 [Otec2]
779 No, myslím si, že ■■■ to třeba neřeší. Já to řeším daleko víc, tady tohle. Ale to se dostává jako
780 k otázce, která tady nezazněla a nevím, jestli vůbec zazní. A to je vlastně jako současná
781 legislativa a tak podobně. A vlastně nějakým způsobem narovnání veškerých vztahů k dětem a
782 manželství a podobných věcí. Protože všechno tady tohle je nějakým způsobem nevyřešené. A
783 furt to zůstává tak, jak to bylo na začátku. Vlastně jako náhradní matka je pořád v rodném listě
784 jako náhradní matka, v případě, že by umřela například, tak naši kluci mají nárok na dědictví,
785 což je naprosto nesmysl. A spousta dalších věcí. Tak nevím, jestli se o tom budeme potom bavit
786 nebo nebudeme. Protože to si myslím, že je samostatná stránka. A na to navazuje i to, že já
787 třeba v rámci toho, aby jsme vlastně narovnali všechny vztahy. To znamená, že aby kluci byli
788 nás obou, aby jsme byli v rodných listech my, tak jedna z variant byla i ta, že by jsme vůbec
789 opustili Českou republiku, emigrovali do nějakého státu buď v rámci Evropské unie, anebo
790 světa, kde je to možné, a požádali by jsme tam o občanství a nějakým způsobem by jsme se
791 přemigrovali do jiného státu, jenom z důvodu toho, aby to bylo nějakým způsobem
792 zlegalizované a všechno dotažené do konce tak, aby my jsme byli oba dva jejich rodiče.
793
794 [Otec1]
795 Ale jinak na otázku, která byla položena, já v sobě nemám zafixovaný, že bych potřebral
796 geneticky svoje dítě mít vedle sebe. To nemám. Kdyby mě řekli na klinice, že mám vadné
797 spermie, šel bych klidně do dárcce, vždycky jsem říkal, že nejsme hezčí v rodině, že asi

798 nepotřebujeme pokračovat. (smích) Ale tím, že je nás hodně sourozenců, tak já to uvnitř nějak
799 nevnímám tak, že bych 100% nutně potřeboval mít svoje genetické dítě.

800

801 [Otec2]

802 A pravda je, že hned na začátku jsme se bavili o tom, že první dítě bude od jednoho, druhý dítě
803 bude od druhého, ale tím, že se narodila dvojčata, tak ta nám sebraly poměrně hodně energie a
804 možnosti. A tím pádem o třetím dítěti jsme od té doby neuvažovali a nebavili jsme se o něm.

805

806 [Otec1]

807 Čili my jsme plánovali jedno s tím, že za dva roky třeba další. Já jsem se strašně modlil, aby to
808 byl kluk, ale modlil jsem se asi nějak strašně moc. (úsměv) A byli z toho dva kluci (smích
809 obou), protože na klinice řešili nějaké procenta, co se povede, nepovede. A ve finále jsme
810 zjistili, že jsme všichni zdraví, od lidí, přes materiál a všechno, až se prostě povedlo všechno.

811

812 [Výzkumník]

813 **Jak vás začala vnímat rodina, škola, instituce a jaké bylo vysvětlování okolností?**

814

815 [Otec1]

816 My jsme hodně plánovali, ...kluky jsme plánovali skoro tři roky, možná čtyři, tři, než se vlastně
817 všechno povedlo a kluci přišli na svět, respektive se počalo s dětmi. Měli jsme jasně dané, jak
818 budeme nakládat s náhradní matkou, jaký budeme mít vztah, jak to bude probíhat, kde bude
819 bydlet, jak ji budeme vídat. My jsme s ní byli po celou dobu.

820

821 Viděli jsme veškeré vyšetření, prošli jsme si veškeré ultrazvuky.

822

823 [Otec2]

824 V kontaktu..., ne že bychom společně bydleli celou dobu...

825

826 [Otec1]

827 Jo, bydleli jsme spolu až poslední dobu. Takže my víme všechny návštěvy doktorů, úplně
828 všechno, i když nejsme z blízka. Což bylo milé i pro naši náhradní matku. I zažít ty situace,
829 kdy ty maminky v těch ordinacích jsou samy a ona tam chodí se dvěma tatínky. Ale všechno
830 bylo vtípné v tom, že nás vnímal veškerý personál strašně pozitivně. A k tomu my jsme si i
831 naplánovali, jak oznámíme rodině, že jsou kluci, protože jsme věděli, že všichni do toho budou
832 chtít něco říct. Všichni budou řešit, kdo je máma, kdo je táta, co to je zač, kde jsme k ní přišli,
833 co za to bude chtít, jestli za to vůbec něco bude chtít, jak se stravuje, kde bydlí, s kým je a jestli
834 nefetuje. A v tomto jsme chtěli udělat velké tabu, že do toho lidem nic není, že tím jsme si už
835 prošli my. A my jsme se rozhodli oznámit to rodině až ve fázi, kdy náhradní matka bude v
836 pátém měsíci, protože by byl velký trapas, kdyby se to nepovedlo, a došlo by k nějakému
837 velkému zklamání. Takže když klukům bylo pět měsíců, tak...

838

839 [Otec2]

840 Bylo to po těch velkých screeningách...

841

842 [Otec1]

843 Věděli jsme, že jsou zdraví, tak jsme obeslali moji rodinu i [redacted] s velkým dopisem, který
844 jsme psali rodičům, [redacted] rodičům a mé mámě. A naplánovali na den po štědrém dni
845 protože...

846

847 [Otec2]

848 ...aby jsme na sebe nestrhli pozornost na štědrý den.

849

850 [Otec1]

851 Poslali jsme jim obří kytku a byl tam dopis asi 3 A4-ky, ručně psaný, o našem vztahu, jak to
852 máme, jak to bylo, jak se to vyvíjelo, že se máme dobře a co teď. A že od jak živa jsme plánovali
853 děti a že pro ně máme dobrou zprávu.

854

855 A to, že jsme v očekávání a že čekáme dítě. A měli jsem pro ně velké překvapení, protože tam
856 bylo naplánované, že se s nimi ten den potom ještě uvidíme. No a dostali samozřejmě v tom
857 dopise obálku, kde byla fotka plodu. Nebo dvě fotky. Možná jedna fotka. Možná jedna fotka či
858 druhou fotku jsme měli sebou.

859

860 No to je jedno. Byla tam fotka plodu a bylo tam napsáno, že čekáme [redacted] a že máme pro ně
861 dobrou zprávu, že se uvidíme další den. No ale samozřejmě rodiče to nevydrželi. Bylo tam
862 napsáno, ať nám nevolají, ať to neřeší, ať nevyzvídají a ať to nechají na druhý den. Proč jsme
863 to sepsali?

864

865 Protože jsme chtěli předejit těm hloupým otázkám a těm hloupým odpovědím, že jim odpovíme
866 něco narychlo a špatně a pak si to budeme vyčítat, že jsme měli říct něco jiného. Takže jsme
867 vlastně chtěli, aby si to jako promysleli, aby neměli na nás hrrr nějaké hloupé otázky a pak jim
868 to bylo líto, aby si měli čas to promyslet, co nám řeknou, na co se nás zeptají. Tak z [redacted]
869 strany to bylo, že volali hned, co a jak, proč jsme se zbláznili a blablabla. No a když jsme se
870 teda viděli druhý den, tak jsme jim ukázali dvě fotky, nebo jednu fotku, teď už já nevím. A na
871 jedné fotce bylo napsáno plod A a na druhé fotce bylo napsáno plod B. A našim to došlo, že to
872 jsou dva plody, a že to teda budou dvojčata, což už jako bylo úplně šílené, že to nezvládneme.
873 Rodiče nás primárně viděli jako chlapy, že nejsme schopni se postarat o děti. Takže [redacted]
874 máma se k nám chtěla okamžitě nastěhovat, že se bude starat o děti, pečovat, vychovávat, ale
875 my jsme striktně řekli ne, nechceme a vysvětlili jsme jim, že jsme prošli nějakým školením,
876 prošli jsme s koučkou, dětskou, prošli jsme první pomocí, prošli jsme snad úplně vším, čím
877 jsme mohli, tak jsme prošli. Takže pro ně to byl takový velký vstup do neznáma. že to je pro
878 nás nepředstavitelné, že budeme bez chůvy, že máme oba dva firmu, jak to uděláme, jak budeme
879 fungovat, jak budeme žít a co dětský pokojíček, to všechno už tady bylo zařízené. Moje máma
880 to nesla možná asi víc těžce, jako byla natěšená. Moje máma kluky nechtěla vidět strašně
881 dlouho, že nepřišla ani do porodnice, v šestinedělí, klukům byl snad rok a teprve máma je
882 viděla. Moje máma je spíš "vyhořelá babička".

883

884 [Otec2]

885 Ale nemyslím si, že to bylo proto, že jsme dva kluci, kteří mají kluky. Myslím si, že to je vztah
886 tvůj mámy k vnoučatům.

887

888 [Otec1]

889 Jo, jako globálně.

890

891 Babičky nehlídají vůbec. Měli jsme takovou mladou holčinu na hlídání, takové narázovky, že
892 tady s námi byla, když jsme potřebovali řešit nějaké schůzky. A jednak my jsme se na to
893 připravili v rámci firem, takže jsme tady byli opravdu 6 týdnů, nebo jak dlouho spolu. Firma
894 byla úplně upozaděná, kluci měli klid. Tím, že měli umělou stravu, tak přesně na hodinu danou,
895 tak byli naprosto v pohodě, zdraví, všechno bylo v pořádku. Doktorka nás vlastně za celou dobu
896 neviděla. Takže tohle bylo v klidu a občas rodiče přijeli na návštěvu, nebo my za nimi, takže to
897 bylo parádní. Ale bylo to striktně dané, naplánované, a nenechali jsme si vůbec do toho

898 vstupovat. I když naše maminky měly tendenci, kdo to je, proč to je, co se stane, jak to bude
899 papírově, kdo je matka, kdo je otec, jak se budou jmenovat.

900

901 To všechno strašně moc řešily a my jsme je drželi v klidu. Neřešte to, všechno je to vyřešené.

902

903 [Otec2]

904 A zase se dostáváme k té generaci, kdy naši vyrůstali, takže mě se nikdy rodiče nezeptali na to,
905 jestli budu mít děti nebo jestli bych chtěl děti vůbec, nebo jako něco takového, ale dozvěděli se
906 to přes moji ségru. Se kterou se prostě o tom bavili a ona jim kdysi řekla, že ano, že plánujeme,
907 že jednoho dne budeme chtít mít děti. Takže zase není to takové, že oni by vůbec o tom netušili,
908 mí rodiče, že něco takového může nastat, akorát nevěděli, kdy to nastane. Ale nikdy se o tom
909 nebavili se mnou. A na druhou stranu jsem věděl o tom, že ta moje ségra se s nimi tom bavila,
910 takže jsem věděl, že pro ně to není neznámá, že najednou se tady objeví dvě děti a oni vlastně
911 nebudou vůbec jako chápat, jak se něco takového mohlo stát a vůbec nebudou očekávat, že
912 něco takového mohlo nastat. Takže tohle tam bylo.

913

914 [Výzkumník]

915 **Jaký je váš život? Jaký to mělo důsledek? Předpokládám, že se něco změnilo. Co se
916 změnilo a co to přineslo ať už dobrého nebo špatného?**

917

918 [Otec2]

919 My jsme v tomhle ne úplně správný vzorek, protože oba dva máme firmy, a tím pádem jsme
920 schopni si přizpůsobit svůj čas pracovník tak, aby jsme se mohli věnovat dětem. Takže by to
921 takhle fungovalo jako stoprocentně. Ale vlastně my původně jsme říkali, že si pořídíme chůvu
922 a vlastně chůva se bude starat o děti. Ale ještě předtím, než jsme do toho šli, tak už mezi tím
923 jsme se rozhodli a řekli jsme, že je nám skoro 40 a s tou firmou už nic moc velkého neuděláme
924 a pojdme se věnovat těm dětem. Pojdme si to užít, protože to bude jen jednou. Což bylo to
925 nejlepší rozhodnutí, jaké jsme mohli udělat. A pominu to, jak to začínalo všechno, ale ve finále
926 to dopadlo tak, že jsme se v péči o děti střídali. Kromě toho, že jsme si pomáhali, tak jsme se
927 střídali. Bylo to tak, že jeden den byl doma jeden, druhý den byl doma druhý, jeden den byl v
928 práci jeden a druhý den byl v práci ten druhý. Co bylo skvělé, my jsme si museli všechno
929 domlouvat dopředu, ať to byla klinika, ať to byla porodnice, prostě všechno. To znamená, že v
930 porodnici počítali s tím, že my tam musíme být s dětmi hned od narození, že musíme mít
931 společný pokoj, protože náhradní matka ta se o ně vůbec neměla starat, už jen z toho důvodu,
932 aby k nim zbytečně nezískávala nějaké city navíc, což jsme nechtěli, ale zároveň, aby my jsme
933 se o ně hned od začátku starali, protože jsou naši. Hned jsme říkali, že tohle byla skvělá
934 zkušenost, že každý otec by měl jít do porodnice společně s tou matkou a vlastně starat se o ty
935 děti hned od začátku, aby věděl, jaký to je, protože si myslím, že tohle byla naprosto skvělá
936 zkušenost a to navázání se s těmi dětmi. Já si do dneška pamatuju ten pocit, když nás vyhodili
937 z porodnice s tím, že teď tam nejsme potřeba, protože děti zůstávaly ještě v rámci péče sester
938 poporodní a říkali, že tak můžete přijít zítra. A my jsme říkali, že ne, oni už tady jsou, tak my
939 už tady normálně přespíme. Ale šli jsme něco zařídit do města, nakoupili jsme jim tam nějaké
940 balony, aby to tam čekalo na tu náhradní matku, až ji pustí z té JIPky a přijde k nám na ten
941 pokoj. Tak si do dneška pamatuju na ten pocit, když jsem zjistil, že já už jsem ten úplně
942 normální člověk, já už jsem ten táta a my už máme tu rodinu. My jsme jako fakt normální pár,
943 akorát, že jsme dva kluci, ale my jsme normální rodina, jako všichni ostatní. Tak tohle byla
944 strašně velká změna a byla to obrovská změna i v mém vnímání homosexuality mojí nebo
945 bisexuality, protože v tu chvíli se to u mě přeplo, a já jsem věděl, že vlastně, když se někdo
946 zeptá, takže se vůbec nemusím stydět nebo v sobě potlačovat nějaký ten pocit a že můžu klidně
947 říct, co jsem, kdo jsem, protože já jsem prostě normální rodič, jako každý jiný v této republice.

948 akorát prostě žiju s partnerem. Tak tohle byla taková hodně velká změna v rámci mého vnímání.
949 A jinak nás to samozřejmě naprosto změnilo, protože jsme se přizpůsobili dětem a začali jsme
950 se o ně starat a práce a spousta věcí šly prostě do pozadí a užíváme si toho rodičovství, protože
951 víme, že to je jenom jednou tady toho.

952

953 [Otec1]

954 No, my jsme se hodně změnili, protože my jsme furt byli jako kluci a najednou jsme
955 zřofotvatěli, jak se říká, že po dětech člověk ztloustne, a tak je to fakt. Ale mně to všechno
956 přišlo jako samozřejmost, že to tak má být, že se to odvíjí správně a vlastně neměl jsem obavy,
957 strach, co bude, tím, že jsme měli dost pevný vztah s [REDACTED], tak vůbec nepřicházely otázky,
958 co se stane, co se bude dít. Jsem se nikdy nic na něco takového neptal. Říkám, že to běželo na
959 takové vlně a najednou se kluci objevili a jsou tady s námi. A je to strašně fajn.

960

961 A tím, že jsem měl vždycky dobrý vztah s dětma, s jakýmkoliv, v jakýmkoliv kolektivu jsme
962 byli a objevili se tam děti, tak já jsem je měl na klíně, takže já jsem nikdy neměl problém s
963 dětma. Spíš mám takový dobrý cit na lidi kolem. Třeba když nám sestra přivezla děti do
964 ordinace, tak jsem věděl, že to je ta ošklivá sestra.

965

966 Ta sestra, co nám je nechce dát, co tam stojí a drží furt to madlo a nechce odejít a koukáte na
967 ní a říkáte, jo, tak děkujeme, tak už běžte. A ona prostě stále koukala na tu naši náhradní matku,
968 která ležela v posteli, která tam byla obklopená ovocem a vším možným a byla ráda, že to má
969 všechno za sebou, že dýchá, protože vypadala, jak velryba, když čekala kluky. A byla vlastně
970 ráda, že se jich zbavila a furt si klepala na břicho a říkala, už běžte, už běžte kluci, já prasknu.
971 Takže vzít si kluky do ruky a mít je u sebe bylo naprosto štěstí, štěstí, radost. A myslím si, že
972 to je vlastně v době, kdy jsme plánovali kluky, tak jsem si říkal, co teď jako budeme dělat? Teď
973 jako budeme chodit jenom do práce a výlety a ne, ty děti prostě musí přijít.

974

975 Je to prostě nějaký zlom v tom těle, v tý mysli, musíme něco předávat a dál. A to jsou právě ty
976 děti. Ty děti opravdu obohacují, protože pokud nejsou v tom vztahu dětí, tak to je strašně
977 prázdné.

978

979 [Otec2]

980 Ale samozřejmě člověku to normálně nepřijde, protože nějak prostě žil, měl vyplněný čas
981 předtím a teď ho má akorát zase vyplněný trošku jinak. (úsměv)

982

983 [Otec1]

984 Ale teda skvělý, že všichni zákazníci, které já říkám, hele, já nemůžu, já jsem s dětmi, já to
985 slyšel kdejaký klient ode mě, že nemůžu, nebo hlídám děti, nebo jsem doma, nebo... A oni
986 všichni mi říkali, většinou to jsou chlapi, tak většinou říkají, hele, já vám strašně závidím. Moje
987 děti vyrostly takhle. (lusknutí prstu) Já jsem je neviděl chodit, já jsem je neviděl mluvit. Já
988 nevím, kdy namalovali první obrázek, já nevím, kdy poprvé upadly.

989

990 Já vlastně, já nevím.

991

992 [Otec2]

993 To souhlasím. A byla tam i mezi těma spousta chlapů, kteří vlastně jako na první dobrou řekli
994 ...no, to já jsem se o takové věci vůbec nemusel starat. Já už mám děti, mi vyrostly samy, už
995 jsou na výšce, ale z druhého pohledu člověk na nich viděl, jak jim to tam šrotuje. A teď si říkají,
996 to je ale vlastně jako docela škoda, a tady tenhle člověk to má daleko líp zařízený a ten se jako

997 má, že si to užije. A oni si to třeba užijí až u těch vnoučat, což my si to prostě užíváme už
998 rovnou tady.

999

1000 [Otec1]

1001 No a samozřejmě s kluky přišlo hned ze začátku... My jsme nikdy se s [redacted] nehárali a hned
1002 během vlastně 14 dnů vzniknul nějaký problém, kdo to dělá líp, od přebalování, kojení nebo
1003 krmení. Tak vím, že najednou, jak jsme řešili něco stejného spolu, rutinu běžnou, tak vím, že
1004 to bylo snad 14 dní, tak jsme měli nějaký první problém. A vždycky říkám, že když jsou
1005 problémy v rodině, tak jsou primárně buď peníze anebo děti. A rodiče můžou mít jakýkoliv
1006 vztah dlouhodobý a tohle opravdu narušuje nějaký standard žití. Nejednou vám to rozbije spaní,
1007 pracování, komunikaci, samozřejmě nějaký váš vztah, sex, naprosto úplně všechno to rozbije a
1008 je potřeba jenom o tom mluvit. Nás pak z toho dostalo tady okolí, výlet do okolí, kdy tady
1009 pořádal někdo narozeniny a nás pozval a tak jsme jezdili s kočářem a vím, že to nějak povolilo,
1010 že jsme o tom mluvili.

1011

1012 [Otec2]

1013 Bylo to jako pár dní po porodu, já nevím, 8 dní nebo něco takového po porodu a musím uznat,
1014 že to hrozně pomohlo a do toho jsem chtěl říct, že naše pediatřička nás připravila, byť jako ze
1015 začátku nebyla z nás bůhví jak nadšena a musela si to v sobě prostě strávit, protože ona je, a
1016 myslím si, že jako dodneška asi nebude úplně zastáncem LGBT rodičovství, ale nicméně prostě
1017 si to v sobě strávila a tam bylo super, že ona v jednu chvíli řekla počítejte s tím, že v momentě,
1018 kdy jsou děti, tak v každém jakémkoliv páru vždycky začnou bouchat dveře. (smích)

1019

1020 [Výzkumník]

1021 A bouchaly?

1022

1023 [Otec2]

1024 Jasně. Nebyly to doslova zrovna dveře, ale prostě ano, vždycky tam došlo k něčemu nebo k
1025 nějaké hádce a podobně nebo v nějakém narušení takovému.

1026

1027 [Otec1]

1028 Ale spíš to bylo jako pod tlakem, protože na jednou jako kluk máte velkou zodpovědnost za
1029 dvě malé stvoření, kterým se teoreticky nemá co stát, pokud myslíte úplně na všechno. Ale já
1030 jsem se třeba celou dobu těšil na to, až kluci budou s námi ležet v posteli. Jak to bude skvělý je
1031 mít u sebe, že na vás budou večer dýchat. A pak najednou vy vlastně ani tohle nechcete. Chcete,
1032 aby spali v klidu a měli klid, byli v pohodě. A pak najednou, když začnou růst, si říkají, jo, to
1033 bude super. Najednou ony trochu vyrostou, nebo najednou vám začnou list do postela. To je
1034 mazec, to nechcete. Takže to jsou přesně ty momenty, kdy si tohle musíte zažít sám, kdy vám
1035 to říkají ostatní.

1036

1037 [Otec2]

1038 Ale do toho my jsme si vlastně to rodičovství úplně nemohli užít, tak, jak bychom si ho užili,
1039 kdybychom měli jen jedno dítě. Protože samozřejmě tím, že jsou dva, tak vyžadují daleko víc
1040 energie a všeho. Takže ano, když by do té postele vlezlo jedno dítě, tak je to v pohodě, ale v
1041 momentě, kdy tam vlezou dvě, tak už je to prostě mazec. A takhle je to se vším. Ale samozřejmě
1042 je to skvělý mít dvojčata, jenom se člověk nemůže jim věnovat tak, jako když má jenom to
1043 jedno dítě a užít si to tak, protože má prostě dvě a vyžaduje to úplně jinou dávku energie a
1044 všeho.

1045

1046 [Otec1]

1047 Ale zas je výhoda, že si spolu hrajou a nepotřebují toho oponenta jako rodiče. Takže teď mi
1048 třeba přijde, že se furt hádají, že furt něco řeší. Ale to jsou takový ty standardní vztahy a
1049 problémy.

1050

1051 Takže změnilo nás to.

1052

1053 [Otec2]

1054 A co je teda super věc... Díky dětem, tak jak člověk stárne, tak jsou některé věci, které už se
1055 určitě nedají vrátit. Ale díky dětem to prožíváte znovu. Ať už jsou to prostě situace, které oni
1056 prožívají, nebo to, že se s někým skamarádí, časem to bude to, že se s někým seznámí, první
1057 lásky, já nevím, první něco, tak k tomu už my se nikdy nedostaneme. Ale díky tomu, že je
1058 máme, tak se nám to vlastně všechno vrací. A řekl bych, že člověk s nimi zase zpátky omládne,
1059 minimálně psychicky.

1060

1061 [Výzkumník]

1062 Co bylo pro vás úplně největší výzvou?

1063

1064 [Otec2]

1065 Tak já do dneška nechápu to, jak to fungovalo tak, že jsme se vlastně střídali ob den. A to bylo
1066 tak, že ke klukům se vstávalo, mám pocit, že co tři hodiny na krmením. A bylo to tak, že ten,
1067 který vstával ve čtyři hodiny ráno k nim, tak střídali jsme se, aby ten druhý se jako aspoň trochu
1068 vyspal vždycky. Tak ten, co vstával ve čtyři hodiny ráno, ten je nakrmil a hnedka potom jel do
1069 práce, aby samozřejmě jako dohnal tu práci za ty hodiny. A z té práce, protože v té době ještě
1070 to nebylo takové, jakože nás kluci tolik vnímali, takže jsme nemuseli být doma na večeři nebo
1071 po večeři, jako ještě než půjdou spát, tak z té práce jsme se vraceli třeba jako v osm, v devět, v
1072 deset. A já vlastně jako do dneška nechápu, jak jsme to dávali, že ve čtyři ráno jsme vstávali,
1073 začali jsme tenhle kolotoč a v deset večer jsme se vrátili třeba z práce. Ale hnedka jsme si
1074 museli vzít už tu směnu na to krmení o té půlnoci, protože ten druhý prostě kolem té desáté šel
1075 spát, takže tenhle kolotoč fakt nechápu, jak jsme dávali. (úsměv)

1076

1077 [Otec1]

1078 Jo, ale naučili jsme se to v pohodě. Mně to všechno přišlo přirozený, že to tak má být. Čeho
1079 jsem měl strach, obavy, bylo spíš okolí. Že řekne, že to nezvládneme, že to bude v pohodě,
1080 protože já jsem nějak neusiloval o to mít tu chuť, protože jsem říkal, že to je to nejhorší, co se
1081 může stát. Nakonec si vezmu chuť a okolí řekne, no tak oni si pořídili děti proto, aby měli
1082 chuť. Takže vlastně mají děti jen tak jako na oko, proto jsme ji vlastně nikdy neměli. A vlastně
1083 nikdy ani babičky, nikdo nehlídal, jsou si všichni, že budou hlídat, hlídat a vlastně nikdo nikdy
1084 nehlídal, takže jsme v tom byli opravdu sami a jsem za to strašně rád, že jsme...

1085

1086 [Otec2]

1087 Ale my jsme za nimi vlastně jako nepřišli s tím, že chceme, aby někdo hlídal a když náhodou
1088 něco, tak se vždycky prostě někdo našel, s kým se to dalo domluvit.

1089

1090 [Otec1]

1091 My jsme měli velkou výhodu, že nejsme jako ti klasičtí zaměstnanci, že musíme chodit do
1092 práce. To nám strašně ulehčilo práci. My jsme nemuseli chodit do práce. Dneska, když řeknu,
1093 že zítra nejdu, tak prostě nejdu. Ale to si nikdo z okolí jen tak říct nemůže, že jo?

1094

1095 [Otec2]

1096 A co to teda hodně změnilo? Co tomu hodně pomohlo, tak to byl covid. Protože jednak vlastně
1097 kluci se narodili v roce 2018, takže v době covidu měli zhruba dva roky. V tu dobu začali
1098 vyžadovat poměrně hodně pozornosti, ale co bylo dobré, že vlastně začaly home office a
1099 podobné věci a nejednou nebylo vůbec nic divného na tom, že člověk je doma a že třeba jako
1100 ten den zrovna nepracuje a bude pracovat až druhý den v kanceláři a tak podobně. Přestalo se
1101 vlastně tolik jezdit, začalo se více využívat videokonferenční zařízení a tak podobně. A myslím
1102 si, že v tomhle speciálně mě to hodně pomohlo a hodně uložilo.

1103

1104 [Otec1]

1105 A teď jsem se na to vlastně vzpomněl. Za covidu vlastně jsme nikam nechodili a klukům to
1106 vlastně ublížilo v tom, že nevědí, co to je chodit do restaurací, do kaváren, jak se tam chovat.
1107 A nakupovat. Takže to oni vůbec neznali. My jsme si z toho udělali srandu, že je vezmeme do
1108 krámu až jim bude třeba 12 a oni budou koukat na ty regály, ...samozřejmě to znají z filmu a ze
1109 všeho... Ale pak samozřejmě, když byli malí, tak tam s námi šli. Ale blbý bylo to, že nevěděli,
1110 jak se v těchto společnostech chovat. Takže mi přišlo, že máme úplně děti nerychovaný strašně.

1111

1112 A když jsem s rodinou pak byl někde na chalupě, v restauraci, tak se tam neuměli chovat. Že to
1113 byly takový neposedné děti. bylo těžké říct, tady budeš sedět a nazdar. Ale oni si chtěli hrát,
1114 běhat po chodbách. Z čeho jsem měl obavy, tak strach z toho, že se jim něco stane s někým
1115 cizím. Ve smyslu, když říkám, že si je rozbiju sám. My jsme tady taková tátové, kteří když je
1116 někde nějaký pád ze schodu, tak máme to natočený až do konce. Takže říkám, že když ten záběr
1117 končí uprostřed pádu, takže to točila matka. Ale když je to až do konce, tak to točí otec.

1118

1119 Takže to je jako všechno v pohodě. Pády, všechno, ale hlídání, představa, že je někde necháme,
1120 tak to doteď... ..ne, že by se mi stýskalo, měl jsem strach, brečel jsem. Ale spíš máme strach,
1121 co se stane. Ale o ně mám strach velký.

1122

1123 [Otec2]

1124 Já jsem si bral chůvu poměrně rychle po narození kluků, ale byla to příbuzná. Bral jsem si ji
1125 třeba na jeden nebo na dva dny v týdnu, ale fungovalo to vždycky tak, že já jsem byl s nimi
1126 doma a pracoval jsem a oni byli vedle, takže jsem celou dobu měl přehled o tom, co se děje.
1127 Ale pravda je, že v momentě, když šla s nimi ven, s kočárkem, tak to jsem věděl, že je prostě
1128 situace, kterou nemám pod kontrolou a nevím, co se může stát.

1129

1130 [Otec1]

1131 Když jsme se třeba viděli s náhradní matkou a její rodinou, potkali jsme se v nejmenovaném
1132 městě v parku, a ona se s nimi šla projít v kočárku, tak jsme měli tykadla vystrašený a říkali
1133 jsme si, sakra, kdy už se má vracet a tak, dělali jsme si z toho srandu a ona se vracela a říkala,
1134 je to úplně jasný, že jste mě tady pronásledovali a špehovali. Výhoda je, že naše náhradní matka
1135 má svou rodinu, svoje děti a takže to nám strašně přeje. My jsme s ním v kontaktu, ne
1136 dennodenním, ale díky těm technologiím, takže víme, že vidí fotky, všechno.

1137

1138 [Otec2]

1139 Ano, to je výhoda doby, která dneska je, že být se babičky třeba s dětmi neviděli, protože byl
1140 covid a tak podobně nebo protože jsou daleko, tak přes Whatsapp měli každodenní kontakt s
1141 nimi a viděly jejich fotky, videa a tak podobně. A protože máme anonymní účty nebo uzavřené
1142 účty na Instagramu, tak Instagram se prostě využívá k tomu, že tam dáváme fotky dětí a videa,
1143 aby všichni známi, kteří jinak by to chtěli vědět, měli tu možnost se na ně podívat.

1144

1145 [Otec1]

1146 Což je další věc, že tím, jak jsme takový neobvyklý pár, tak spousta lidí z našeho okolí chtělo
1147 vidět, jak to je, jak to plánujeme, jak se kluci narodili, jak se mají. Tak jsem uvolnil svůj
1148 Instagram k dennodenním fotkám. Když vám píše 70 lidí, jak se máš, co děláš, co kluci, tak
1149 ono je to spíš na obtíž. A nechcete jim neodpovídat, takže je směřujete na Instagram, který už
1150 teď je vlastně neaktivní, ale do těch 3 let věku bylo dennodenních 10 fotek, videí o všem
1151 možném a to lidi opravdu sledovali jako Vaníčkovce. Zrovna Vaníčkovci, nechci o nich mluvit,
1152 ale s kluky jsme se rozloučili, protože jsem říkal, že to už je tak strašně moc komerční. A oni
1153 řekli, my jsme se proto rozhodli, protože tohle... A nás jako v tomhle sledovalo strašně moc lidí
1154 a ono to bylo i dobře, protože jsem si říkal, že kdyby byl nějaký problém v budoucnu se
1155 sociálkou, tak je dobré mít kolem sebe obří kolektiv lidí, který může říci, že je všechno v
1156 pohodě.

1157

1158 [Otec2]

1159 Abych se vrátil ještě k jedné věci, a to, jak nás vnímá vlastně po porodu okolí, sousedi a
1160 podobně... My, byť žijeme na vesnici, tak jsme se nikdy tady úplně z nikým vyložené
1161 nepřátelili. Se sousedy jsme se pozdravili a tak... Je to i tím, že vlastně všichni byli starší než
1162 my, třeba až o generaci. Ale co bylo super, když se narodili kluci, tak sousedi si to mezi sebou
1163 řekli všechno. Takže už nás čekaly potom takové situace, že když nás potkali na ulici, tak jsme
1164 se báli vlastně toho, jak to oni budou vnímat a ve finále to bylo tak, že vlastně sousedi přišli a
1165 řekli: "No konečně vás vidíme, tak nám je ukažte". Takže nikdo z nich s tím neměl nějaký
1166 problém. A tak.

1167

1168 [Výzkumník]

1169 Vy jste říkali, že jste měli nějaké plány. Co jste si plánovali, co se změnilo? Nebo to vyšlo
1170 tak, jak jste si to představovali? Předpokládám, že tak, jak měli kluci problémy s
1171 nakupováním a restaurací, se objevovaly i v jiných oblastech...

1172

1173 [Otec1]

1174 Tak nástup do školky byl asi jeden z problémů, jestli tam budou, nebudou, jestli jsou na to zralí,
1175 nejsou na to zralí... Pak se to nějak srovnalo.

1176

1177 [Otec2]

1178 Ano, tohle byla vlastně jako celkově věc, která souvisela s COVIDem, protože my, když jsme
1179 dávali kluky do školky, tak to bylo poCOVIDové období. A my vlastně vlivem COVIDu jsme
1180 se skoro z nikým nesetkávali. Vůbec neexistovalo to, že bychom se s dalšími LGBT rodiči
1181 někde setkali, šli na kávu nebo do parku a tak podobně. Je pravda, že v tomhle nás ten COVID
1182 hodně odfízl. Protože člověk si najednou začal uvědomovat, že vlastně nemusí chodit tam a tam
1183 a zbytečně sbírat nějaké bacily a stal se trošku uzavřenější.

1184

1185 [Výzkumník]

1186 Setkali jste se s negací? Jaká byla ta negace? Jakého charakteru?

1187

1188 [Otec1]

1189 Potkali jsme jednu babičku, tohle vždycky vyprávím strašně rád, ...to teda není negace..., ale
1190 taková ti starší lidí, jak vám lezou do kočárku a říkají: "Jé, vy jste tady a tatínkové si udělali
1191 volno a šli s těmi dětmi. Tak to se nám stávalo jako pravidlem a já vždycky na to mám ošklivou
1192 odpověď: "...a kde máte maminku a ona určitě doma uklízí...", tak já jsem vždycky řekl: "...nám
1193 maminka umřela..." Protože tohle znamená stop veškerým debatám a je to konec veškeré
1194 konverzace a všeho. Protože to nikdo nikdy nechce řešit. Tak se to stalo standardem jako reakce
1195 a občas přihlízející lidi se tomu smějí, když pochopí, že žádnou maminku nemáme. Ale jinak

1196 žádnou negaci. Máme ve školce tatínka, který nechce zdravít, protože... ..nechce zdravít... Ale
1197 já takové lidi, já jsem totiž strašná drzka, já i takové lidi naučím zdravít. Spíš si myslím, že lidi
1198 mají úplně zbytečný ostych. ... .. Vlastně žádnou negaci... nevím, jestli jsme někdy zažili.
1199 Doktorka občas má hloupé, teď už ne, ale dřív měla dětská doktorka hloupé otázky. Teď
1200 naposledy se nás zeptala: "Chodíte k tomu psychologovi?" Říkám: "K jakému psychologovi?"
1201 Řeší spíš své nějaké..., že má prostě problémy s deseti rodinami, kde rodiče bojují mezi sebou
1202 a o děti, tak preventivně nás chce někam poslat a dostat na nějaké místo jenom aby byla s oblga,
1203 kdyby se u nás něco stalo. Že my bychom to měli třeba ještě víc komplikovanější. Tak to mi
1204 třeba vadí, že to řeší. Já na to teda nevážu.

1205

1206 [Otec2]

1207 Nevýhoda je, že ona nás pořád posílala k nějakým psychologům, což je nějaká skupina, se
1208 kterou ona spolupracuje a já jsem se bohužel dozvěděl asi před měsícem, že je to skupina
1209 psychologů, která podporuje Alianci pro rodinu a dělá pro ně nějaké sezení, připravuje a
1210 podobné věci, ale vlastně my nevíme ani jestli ta naše pediatrička si je toho vědoma, jaké oni
1211 zastávají postoje. Ale jinak vyloženě s negativními reakcemi, si taky nevybavuji, že bychom se
1212 setkali. Pravda je, že občas to bylo složitější na úřadech a tak podobně, ale asi jak je člověk na
1213 to připravený, tak některé věci neřeší. To znamená, že nechodíme na úřad jako tatínci, ale jde
1214 tam prostě jeden a nebude zdůrazňovat, že žijeme v rodině dva tatínci. Prostě je to jednodušší,
1215 protože ti lidi na tom úřadu nejsou připravení. Já třeba vím, že když jsem byl na úřadu a řešil
1216 jsem mateřskou a rodičovskou, tak byt' se to řešilo v [redacted], protože jsme z [redacted], tak na
1217 té sociálce s tím vůbec neměli zkušenosti a museli si tam přes různé oddělení zjišťovat, jak to
1218 vlastně je, když přijde ten tatínek, který chce být na té rodičovské nebo který chce pobírat tu
1219 mateřskou. My jsme samozřejmě dopředu věděli, jak to je, takže jsme je v tom trošičku
1220 navigovali a tak podobně. Ale není to tak, že my bychom byli ti aktivisti, kteří by za každou
1221 cenu museli ten úřad na něco upozorňovat a říkat mu, my jsme tady a my jsme tady ti dva
1222 tatínci. Protože si uvědomujeme, že tím bychom na sebe zbytečně upozornili a třeba přilákali
1223 nežádoucí pozornost.

1224

1225 [Otec1]

1226 Když se něco stane, tak jede s dítětem biologický otec. Protože oni po vás nechtějí nikdy
1227 občanku,... To se nám nikdy nestalo.

1228

1229 Ale může se to stát, a když máte v občance jiné jméno, tak je to pro ně divné nebo podnět k
1230 tomu, aby to začali řešit. A brát si nějakou plnou moc na úřad, do nemocnice, to je blbě. V tom
1231 nás to trochu omezuje. Ale zatím nenastala žádná velká situace, kdy by to nějak vadilo.

1232

1233 [Otec2]

1234 Ale je to zvláštní, že nikdy po tom rodiči nechtěli vidět občanku. Přijde mi to trochu selhání z
1235 určitého pohledu, protože když přijedu do nemocnice s dítětem na ambulanci, kde mě neznají,
1236 tak by si tohle měli ověřit, kdo tam s tím dítětem vlastně je.

1237

1238 [Otec1]

1239 Možná podprahově ověřují, možná občas to dítě samo řekne, to není táta. Nebo my na to možná
1240 spoléháme, že dítě řekne, že to je táta. Proto jsem přemýšlel, jak udělat to, že bych se jmenoval
1241 stejně, aniž bychom se museli vzít, jak se přejmenovat a podobně, protože pak v tu chvíli to
1242 máte snazší.

1243

1244 [Výzkumník]

1245 Uvažujete v tomhle smyslu o legalizaci, tedy i sloučit příjmení?

1246
1247 [Otec1]
1248 Já jsem uvažoval o tom, že změním příjmení, že budu mít dvě příjmení, že budu se budu
1249 jmenovat [REDACTED] a dál budu používat svoje [REDACTED], tak jak mě všichni znají, a na
1250 úřadech budu používat třeba Němec. A nikdo nemůže proti nic mít. Ale je to jenom pro ty účely,
1251 kdy se stane něco nahodilého, když ten biologický otec je někde strašně daleko a stane se úraz,
1252 tak jsem prostě strýc, nebo někdo...
1253
1254 [Výzkumník]
1255 **Přecházíme k legislativní části. A teď to bude zajímavé. Z legislativní části já vím, že nelze,**
1256 **protože ani jeden z vás není ženou, tak nejde dvoj příjmení. Jak si díváte na nový návrh**
1257 **zákona na manželství pro všechny?**
1258
1259 [Otec1]
1260 No bojujeme za ně.
1261
1262 [Otec2]
1263 My s ním počítáme. Když se kluci narodili, tak já v té době jsem řešil, jakým způsobem to
1264 udělat tak, aby jsme všechno zlegalizovali a dotáhli tak, aby jsme byli ta rodina. Protože
1265 nechceme z Česka odcházet, byť jsou chvíle, kdy vidíme naši současnou politickou scénu a to,
1266 jak vlastně v tom nechtějí politikové nic dělat. Myslím si, že to je přesně zákon, který nikomu
1267 neublíží jen nějaké skupině pomůže. Ale nevím, z jakého důvodu oni si to tak moc bojí, protože
1268 podle mě ani by ani nepřišli o své voliče jenom proto, že tady tenhle zákon posunuli dál. No,
1269 takže nechceme odcházet z Česka, ale jsou chvíle, když si člověk říká, že platí daně, a neplatí
1270 jich tady málo, a podporuje ten stát nějakým způsobem, a ten stát mu neustále říká, ale vy nejste
1271 pro nás ten občan jako ti ostatní. Vy jste prostě pro nás občan druhé kategorie. Tak samozřejmě
1272 jedna z variant je, že bychom z Česka odešli, ale pořád se nám to nechce řešit. Původně jsem si
1273 říkal, že bych byl rád, abychom odešli z Česka do 6 let věku kluků, aby kdyžtak už nastupovali
1274 do školy někdy v jiném státě. Teď se k tomu přikláním tak, že doufám, že jednoho dne to
1275 manželství projde.
1276
1277 [Otec1]
1278 Já to taky tak cítím, že to prostě jednoho dne projde a bude to vyřešeno.
1279
1280 [Výzkumník]
1281 **Manželství, partnerství. Jak vnímáte ten rozdíl? Co pro vás znamená ten rozdíl? Je tam**
1282 **rozdíl?**
1283
1284 [Otec1]
1285 Já to řeknu za sebe, protože nechci být jako nějaký bojovník za naše práva a úplně sjednocení.
1286 Mně osobně je to úplně jedno.
1287
1288 [Otec2]
1289 Mě jde jenom o ta práva, nejde mě o to, jak se to bude jmenovat. Ale pravda je, že když už se
1290 to řeší, tak proč by se to nemohlo vyřešit tak, že to partnerské bude pro všechny, ...i pro muže,
1291 i pro ženy, i pro heteropáry. A dobře, ať si tomu manželství říkají manželství jako církevní
1292 svazky. Že by to vlastně ničemu neublížilo.
1293
1294 [Otec1]

1295 Já třeba vůbec netoužím potom mít svatbu. Protože mám vizuálně zafixované, že svatba patří
1296 mezi holku a kluka. Takže mně stačí jenom, aby to bylo právně ošetřené. Abychom podepsali
1297 nějaké papíry a kluci byli zajištěni. Mně třeba vadí, že kdyby se cokoliv stalo s náhradní matkou,
1298 že kluci by najednou měli dědit. Přitom s ní nemají vůbec nic společného. A přijde mi divné,
1299 že pokud by se něco se mnou stalo, nepobírali sirotčí důchod, na který mají nárok. Nebo, že by
1300 nedědili po mně. Nebo, že by se to zkomplikovalo, kdyby se stalo..., no prostě ten zákon, tak
1301 jak je nastavený, by měl automaticky platit i pro nás. A netoužím po nějakém manželství a
1302 partnerství.

1303

1304 Je mi to úplně jedno, tam jde o to, aby ty zákony byly stejné pro všechny.

1305

1306 [Výzkumník]

1307 Co pro vás bylo největší složitostí? Čím jste se museli projít? Co by vám usnadnilo celou
1308 věc, a teď nemyslím zákon, ale i tu lidskou stráku...

1309

1310 [Otec1]

1311 My jsme na to asi měli velký štěstí.

1312

1313 [Otec2]

1314 Tak pojďme si rovnou říct, že v náhradním mateřství se pohybuje v šedé zóně. Způsob,
1315 jakým my jsme k dětem přišli, je takový, že legálně k nim člověk nemůže přijít, protože aby
1316 náhradní matka se vůbec mohla stát náhradní matkou s jedním z nás, tak to znamená, že když
1317 přijdeme na IVF kliniku, tak musíme říct, že to je partnerka. Nemůžeme tam přijít a říct, my
1318 jsme dva tátové a tady tohle je naše náhradní matka, a proto chceme prostě dárkyni, která nám
1319 dá vajíčka a proto to celé je. Samozřejmě ta klinika o tom věděla, protože to bylo dobré pro
1320 všechny zúčastněné, aby ten proces a všechno proběhlo v pohodě. Vajíčka a všechno se prostě
1321 ujalo tak, jak mělo a bylo to v pohodě. Ale už jenom tady tahle část je taková, že vlastně z
1322 pohledu dnešního práva není možná. Dostali jsme se do šedé zóny. Takže by bylo fajn už jenom,
1323 kdyby tady tahle část byla vyřešená v rámci manželství a mohly i gay páry a lesbické páry
1324 využívat náhradnímu mateřství a IVF klinik. Nemyslím si, že se to nějakým způsobem
1325 hromadně najednou s nimi roztrhne pytel a vezmou kliniku útokem.

1326

1327 [Otec1]

1328 Protože dnes, kdo chce dítě, tak tam prostě jde a to dítě si nechá udělat. A je úplně jedno, kdo
1329 to je.

1330

1331 Jim jenom stačí v podstatě, že tam přijde holčina s klukem a on řekne, my chceme dítě. A oni
1332 se ho zeptají, tak jí ho udělej... A on řekne, já nechci, já mám třeba rakovinu a mají dítě... A
1333 ona řekne, já nechci taky svoje, protože máme nějaké vady a dostanou jak náhradní vajíčko,
1334 dostanou sperma a oni jenom podepíší papír a mají dítě. Ale taky jsou v "šedé zóně". Nebo
1335 nejsou v šedé zóně..., nevím.. (vstupuje Otec2) ...ale prostě oni nejsou, jako heteropár nejsou.

1336

1337 [Otec2]

1338 Další, co by bylo skvělé, kdyby se dořešilo to, že ať je člověk sám nebo registrovaný, tak by
1339 pořád měl nárok na to požádat o adopci, svěřeni do péče, a tak podobně.

1340

1341

1342 [Výzkumník]

1343 Měla by být nějaká skupina, která by se touto problematikou nebo řekneme tímto
1344 fenoménem zabývala?

1345
1346 [Otec1]
1347 Já tomu rozumím, [REDACTED] už to říkal, že neví, jak je to dneska. Pokud tady ta skupina nebo tady
1348 ta komunita by vedla každoroční nebo jednou za dva roky tyhle skupiny a setkávání, tak by to
1349 samozřejmě pomohlo strašně moc lidem odstartovat, vidět, kde, co a jak, proč. Samozřejmě, že
1350 si tím musí projít každý sám, probojovat se, každý se k tomu chová jinak, má jiné nároky, má
1351 jiné standardy a jiné představy a taky nás samozřejmě varovali, že jsou tady individua, které...
1352 (...rozhovor přerušen dítětem a žádostí o pomoc s úkolem...)
1353
1354 [Otec1]
1355 No a pak řešíme takové strašně složité situace... Samozřejmě bych byl rád za to, aby tady ta
1356 skupina znovu byla a fungovala, mohli jsme se tam vídat a pomáhat lidem, protože i dneska
1357 třeba jedni přátelé plánují děti. Ale když vidím, jak a jak se v tom plácají a jaké na to mají třeba
1358 sami názory, i na ty náhradní matky a vyplodí něco ve smyslu, "co mi je do ní, ať si to zařídí",
1359 tak je to pro mě tak strašně šilené, že bych ty lidi odsoudil k tomu, aby nikdy děti neměli. Ale
1360 tohle si myslím, že i v celé společnosti i heterosexuálů, jak plánují děti, protože vím, že jsou
1361 náhradní matky, které prostě rodí už třeba desáté dítě a je to matkám, které nemají třeba dělohy,
1362 ale taky, že tyhle náhradní matky mají striktně dané, že se chtějí vídat s těmi dětmi minimálně
1363 dvakrát, třikrát do roka, že chtějí být někde vedené, blá, blá, blá, ale pro ně existuje jakýsi soud,
1364 který prostě říká, matka je najednou tato... .. Takže já říkám, měli jsme v tom velké
1365 štěstí, já takhle jedu celý svůj život na nějaké vlně... Chťěl bych, aby tady ten kurs, a nápady a
1366 právníci... ..protože my jsme se tam sešli i s klučinou, kterému bylo třeba devatenáct let a byl
1367 vychovávaný dvěma mámama... .. a všichni novináři a ostatní se ho ptali, jak žije... ..a jestli
1368 náhodou není teplý a on říkal: "Prosím vás, lidi, mám normálně přítelkyni, žiju úplně normální
1369 život, ptáte se mě na nesmysly, na banální věci, prostě žiju jako každý jiný, akorát mám prostě
1370 dvě mámy, v něčem je to lepší, v něčem je to horší..." a Určitě bych byl pro, aby taková skupina
1371 existovala a pomohla dalším lidem, možná si uvědomit, že jdou špatnou nebo dobrou cestou.
1372
1373 [Výzkumník]
1374 **Myslíte, že by vám úřady mohly pomoci?**
1375
1376 [Otec1]
1377 My se s nimi nesetkáváme, takže my nevíme
1378
1379 [Výzkumník]
1380 **Nesetkáváte, protože proč?**
1381
1382 [Otec1]
1383 Protože je nepotřebujeme. Zatím je nepotřebujeme, úřady, k ničemu. Protože se nic nestalo
1384
1385 [Otec2]
1386 Ano, to je pravda Je to i proto, že nejsme ty typičtí zaměstnanci, ale umím si představit, že lidi,
1387 kteří chodí normálně do práce, tak kromě toho, že si vůbec něco takového nemůžou dovolit aby
1388 prostě jeden z nich zůstal doma na mateřské a tak podobně tak nemají vlastně tu možnost toho
1389 zázemí, které mají standardní heteropáry v rámci rodičovských práv a nějakých přídávků a
1390 podobných věcí, protože vím, že tam se chystají nějaké změny, takže by bylo fajn, kdyby
1391 minimálně tady tohle bylo nějakým způsobem zase sjednoceno.
1392
1393 [Výzkumník]

1394 No, ptám se proto, že vy jste od celého začátku, což už jsem zmínil, že jste měli to štěstí,
1395 že se na tom Gay Prideu navštívili seminář a tam jste se nějakým způsobem dozvěděli, a
1396 pak jste už v podstatě začali přes různé organizace komunikovat s psychologem...

1397

1398 [Otec2]

1399 Ne, ne, ne, to bylo vlastně všechno v rámci toho semináře Ten seminář probíhal tím stylem, že
1400 byl třeba jako na 8 týdnů nebo možná na 12 týdnů a každý týden tam byl někdo jiný jiné téma
1401 a právě jako jeden týden to bylo třeba právní a byl tam LGBT právník, který vás zaznamoval s
1402 tím, co se všeho tady tohohle týče pak tam byl právě ten psycholog pak tam byl určitě ... nějaký
1403 medik nebo doktor, byly tam určitě LGBT rodiče, se kterými jste se o tom mohli pobavit, byl
1404 tam někdo ze sociálky a z OSPODu... teď už si nevzpomenu, co dalšího... Ale určitě tam bylo
1405 X dalších lidí, odborníků, kteří vás tady s tímhle seznámili a provedli. Vlastně bych řekl, že to
1406 byly všechny všechny okruhy ... okruhy otázek, které my jsme měli tak všim tady tímhle jsme
1407 si tam prošli.

1408

1409 [Otec1]

1410 A samozřejmě ti, co tam přišli na ten seminář, tak to byla buď široká veřejnost, nebo to byla
1411 uzavřená komunita a byly tam třeba i studenti, kterým bylo třeba 17 let a jenom věděli..., ...v
1412 nich se pralo, jestli jsou nebo nejsou a že chtějí mít děti, nechťejí mít děti takže je to hodně
1413 zajímavé a nebo tam byly lidi třeba z OSPODu a potřebovali jenom vědět jiný názor. Nebo tam
1414 byly lidi, ...svým způsobem jsme si říkali, kdy se tam objeví policie a kdy se začnou řešit takové
1415 různé věci, nikdy nic takového. Nikdo tam, ...všechno bylo v pohodě ani vlastně nikdy nedošlo
1416 k žádnému narušení těch skupin a podobně, vždycky to probíhalo fakt v příjemné atmosféře a
1417 všechny věkové skupiny, byly tam i třeba starší lidí, nebo tam byli prarodiče kteří se potřebovali
1418 dozvědět hromadu věcí a byli tam novináři, byli tam z různých škol, takže to byl takový jako
1419 míšmaš lidí...

1420

1421 [Otec2]

1422 a ono ten rok to bylo hodně provázané s Prideem nebo Prag Prideem, protože zrovna probíhaly
1423 právě semináře i na téma LGBT rodičovství jako různého, různé semináře a nevím, jak je to
1424 teda dneska. Jinak se to jmenuje rodičovská příprava. Víím, že ještě před několika lety byla
1425 třeba jednou až dvakrát do roka pořádaná ale nevím jestli ještě to pořád je nebo ne protože jsem
1426 si toho nevšiml. Ale mám pocit, že když se podíváš na stránky Prideu tak tam je sekce LGBT
1427 rodiče a možná, že tam je i ta rodičovská příprava Do toho jestli se nepletu, tak oni měli ještě
1428 další web který byl možná "Proudem" jestli se nemýlím a tam u toho byla taky, si myslím,
1429 podstránka na rodičovství.

1430

1431 [Výzkumník]

1432 Proč jste nešli na úřad?

1433

1434 [Otec2]

1435 Protože tam by nám nic neřekli... (smích)

1436

1437 [Otec1]

1438 Oni kolikrát sami nevědí...

1439

1440 [Otec2]

1441 Ale hlavně my jsme nikdy nebyli takoví, že bychom to potřebovali hlásit na svět takže já v tu
1442 chvíli bych... ano, tam jsem si prošel jako dalším coming outem, který jsem si nevybavoval,
1443 protože mě to nepřišlo důležité, ale například s naším firemním právníkem který nám zajišťuje

1444 všechny právní věci, tak v té době jsem chtěl řešit třeba závěť, aby byla vyřešena, do toho jsem
1445 chtěl, aby se řešily děti, aby měly aspoň nějaký papír, kde by bylo napsané, že my dva spolu
1446 žijeme a když se nám něco stane, tak že si přejeme, aby děti zůstaly s tím druhým a tak podobně.
1447 Takže tam jsem se prošel taky jako jedním coming outem, ale bylo to hrozně nepříjemné, byť
1448 to byl člověk, který mě znal, věděl jaký jsem, a tak, ...pořád přijít a říct: "Já jsem teplej..." ...tak
1449 to prostě bylo vždycky divné... A představa, že přijdu na úřad a řeknu: "Já jsem teplej a
1450 potřeboval bych tohle a tohle...", tak ano, kdybych natrefil na někoho, kdo by řekl "...je to super,
1451 já mám takového syna taky". ...a nebo bych natrefil na tu ... šedou osobu, která by mě probodla
1452 pohledem hnedka od dveří... (smích)

1453

1454 [Výzkumník]

1455 **Vy jste se dostali k informacím totiž úplně odjinud než by po správnosti mělo být,**
1456 **nemyslíte?**

1457

1458 [Otec2]

1459 ...ale ještě možná jako jedna věc. **My jsme** od začátku věděli, že nechceme jít cestou adopce,
1460 osvojení, svěřeni do péče a tak podobně. Proto by nás asi možná ani nenapadlo jít na ten úřad.
1461 Je to takové, že člověk o spoustě věcí neuvažuje, že by šel se ptát na úřad, že se raději poradí s
1462 nějakým odborníkem a tak podobně. Protože co si budeme povídat, **...ty** úřady mám, aspoň já,
1463 zařizované, že tam se chodí až když si člověk s tím neví rady, a ví, že tam často může natrefit
1464 na někoho, kdo mu nepomůže kdo je na něho nepříjemný, kdo ty informace vlastně nemá, a
1465 **tak.**

1466

1467 [Otec1]

1468 **Je teda pravda, že by mě taky nenapadlo tam jít už z toho důvodu, že ty děti nejsou úplně právně**
1469 **ošetřené, a že by nám mohli říct: "Co vy tady vůbec chcete, vy mi sem vůbec nechod'te!". A že**
1470 **očekáváte nějaké strašné negativum a nechcete to vyhledávat, tak tam prostě nepůjdete, aby vás**
1471 **prostě někdo vykopl a řekl vám někdo, že někde je něco špatně a vůbec nechcete, aby to někdo**
1472 **řešil, a aby někdo za vámi lezl a díval se do nějakých papírů...**

1473

1474 [Otec2]

1475 ...a ano, to jsem teď chtěl říct, protože **my** kdykoliv jsme cokoli řešili na úřadu, tak tam zatím
1476 bylo vždycky to pozadí, že jsme si říkali: "...hele, tak teďka ta ženská prostě zajde za šéfem,
1477 zavolají na policii a nechají si nás prověřit, co jsme vlastně zač.". Protože v momentě, kdy
1478 děláte něco, co není úplně nebo co není úplně čisté před zákonem... ...prostě si myslím, že kdyby
1479 policie chtěla, tak by si něco našla, přes co by nás mohly dát k soudu a tak podobně... A pak by
1480 to bylo o tom se domlouvat s tím soudcem nebo nechat ho, aby posuzoval, jestli vlastně ano,
1481 všechno bylo správně a nebo jestli ne, vy jste se tady dopustili nějakého protiprávního jednání.

1482

1483 [Výzkumník]

1484 **Máte strach?**

1485

1486 [Otec2]

1487 Ne, to ne. Teď už ne, ale jako v té době ano.

1488

1489 [Výzkumník]

1490 **Teď už ne?**

1491

1492 [Otec1]

1493 Ano, teď už ne, ale v té době to bylo. Ano, dneska, když půjdu na úřad, tak tam budu vystupovat
1494 úplně normálně. Asi když se zeptají, tak se možná i zmíním, že jsme jako dva tátové, protože
1495 si myslím, že ta doba se strašně posunula od té doby za těch pět let, co jsme to řešili. I díky
1496 tomu...

1497

[Výzkumník]

Co si myslíte, že je tím obratem, že dřív ano, teď ne, co bylo tím zlomem?

1500

1501 [Otec2]

1502 (souhlasně s Otec1) Iniciativa "Jsme fěr", manželství pro všechny, ...to, že se to medializuje
1503 tady toho

1504

1505 [Otec1]

1506 Představte si, že ještě do nedávna se lidi si vůbec neptali, ani vnitřně, jak to máme. Protože
1507 všichni říkají: "Počkej, vy nejste registrovaní?" Říkám: "Nám je to k ničemu." ... "Počkej, a jak
1508 to teda máte s kluky?... A já říkám: "No ale my, když se registrujeme, tak to s kluky nemá nic
1509 společného..." ... "Aha, já jsem myslela..." A to si vezte, že to mi řekla kamarádka, která dělá
1510 na úřadu, městském, kde oddává, ...všechno ví, jak funguje, a najednou mi řekne: "...počkej, to
1511 já jsem myslela, že už je to dávno vyřešené...!" Spousta lidí si myslí, že už je to vyřešené, ale
1512 to není. Takže to je další věc.

1513

1514 A v čem já mám strach, to je takový spíš vnitřní vykřičník, ...když jdeme kdekoliv na úřad,
1515 doktoru a tak, tak všichni se ptají, kde je matka. Nebo primárně se ptají, kde je matka. [redacted]
1516 měl zlomenou nohu a doktor se zeptal: "Kde byla matka?" Matka může být mrtvá, matka může
1517 být na léčení, matka může být na služební cestě, ale vždycky se na to ten doktor nebo někdo
1518 musí zeptat, proč je tady otec a není tady matka. Že je takový zažitý standard, že když se děje
1519 něco s dítětem, tak by tam měla být u tohoto matka. A to je takový ten počin, kdy vy můžete
1520 říct, matka s námi nežije.

1521

1522 Aha, jako proč? A všichni to chtějí řešit. Tak to je spíš takový ten vnitřní strach, že musíte říkat,
1523 ale my nežijeme s matkou, otec žije s přítelem. Otec žije s přítelem, jak to vypadá! Takže to je
1524 spíš takový jako vnitřní strach, z toho, že lidi řeší kraviny.

1525

1526 [Otec2]

1527 Já bych to teda upravil, protože já v poslední době, kdykoliv byl v nemocnici s kluky, tak se
1528 nikdy na tohle vlastně nikdo neptal.

1529

1530 [Otec1]

1531 Nikdy to nikdo neřešil.

1532

1533 [Otec2]

1534 Ale pravda je, že když měl jeden z kluků úraz, že měl zlomenou nohu, to byl ještě úplně malý,
1535 tak ano, v té době to takhle probíhalo.

1536

1537 [Výzkumník]

1538 **Co byste vlastně vzkázali mladým klukům, kteří chtějí mít vlastní rodinu? Co je vlastně**
1539 **podmínkou pro to, být rodičem? A co jim doporučujete? Dlouhodobý vztah nebo alespoň**
1540 **pevný vztah, prověřený něčím?**

1541

1542 [Otec1]

1543 Určitě.

1544

1545 [Výzkumník]

1546 **Jak postupovat tedy, jít na úřad nebo na koho se obrátit? Dali byste dohromady nějak**

1547 **vlastně co všechno? A co jim doporučujete?**

1548

1549 [Otec1]

1550 Takhle, globálně já mám za to, že hledají všichni na webu, že nechodí na úřady ptát se, kde
1551 získat dítě. Hledají v nějaké LGBT komunitě, mezi přáteli. Nejsi první, kdo to s námi řeší.
1552 Spousta lidí, kteří plánují děti, skončí taky u nás a řeší, jak, co a proč. Primárně si myslím, že
1553 hledají v LGBT komunitě nějaké nápady, nějaká vodítka. Myslím si, že pro to "mít dítě" asi
1554 není důležité mít dlouhodobý vztah, ale spíš ho chtít. Pak je to taky hodně o štěstí, protože
1555 mezi námi jsou lidé, kteří se rozešli, plánovali děti a bohužel to dopadlo špatně.

1556

1557 To se prostě děje. Myslím si, že by měla dál fungovat ta komunita. Pomoc pro takové
1558 rodičovství, jenomže je to smutné, když to není uzákoněné. Jsou tam nějaké nápady, jak to
1559 vyřešit, ale spousta lidí chodí do práce a nemůže si jen tak naplánovat dítě a zůstat s ním doma
1560 a být na mateřské. Ale spousta lidí to taky řeší tím, že dva lesbické páry si najdou dva kluky a
1561 mají prostě děti spolu. A což mě třeba vůbec absolutně nevyhovuje.

1562

1563 I když máme možná jí znáš, nebudu jí jmenovat, tak ta říká: "Hele, nevidím lepší vzorec než
1564 jsou dva tátové a dvě mámy na jedno dítě, protože já si odpočinu, můžu pracovat, můžu jet na
1565 dovolenou sama, zároveň můžu jet s dítětem." Pro mě je to nepředstavitelné, že bych se dělil s
1566 dalšími lidmi, s kterými nesdílím stejnou domácnost.

1567

1568 [Otec2]

1569 No, ale je to jednoduché. Je to stejné jako střídavka u dvou manželství. Když dítě putuje týden
1570 tam, týden zpátky, a taky to jsou dva páry. Takže to není nic nového a normálně to funguje, ale
1571 nám by to rozhodně nevyhovovalo.

1572

1573 [Výzkumník]

1574 **Dobře. Děkuji za rozhovor, velmi si toho vážím.**

1575

PŘÍLOHA PII: SEZNAM KÓDŮ A HLEDÁNÍ TÉMAT

- 2) Obava ze selhání jako motivace k řešení, obava ze selhání jako motivace k řešení
  - 3) Nezávislost na financích
  - 4) Covid jako výhoda – podpora střídané péče
  - 5) Covid jako nevýhoda – nedostatečná socializace dětí
  - 6) Absence socializace
  - 7) Strach o děti, strach o děti
  - 8) Posílení role otce
  - 9) Ochrana soukromí, ochrana soukromí
  - 10) Rodičovství posiluje sociální vazby s lidmi na venkově/ ztráta anonymizace jako ochranný prvek
24. Otázka – nevýhody covidu
- 1) Obava z nezralosti dětí
  - 2) Dopad izolace/ nedostatečná socializace
25. Otázka – negativa homoparentálního rodičovství
- 1) Náhradní (úniková) odpověď jako ochrana
  - 2) Stereotypy a předsudky/ institucionální stereotypy a předsudky, institucionální stereotypy a předsudky
  - 3) Únikové jednání
  - 4) Neznalost problematiky ze strany úřadu
  - 5) Přípravenost rodičů jako prevence
  - 6) Omezování legislativou
  - 7) Požadavek na legitimizaci faktického rodiče
26. Otázka – legitimizace vztahu
- 1) Legislativní bariéra homoparentálního rodičovství
  - 2) Rovnost před zákonem
  - 3) Institucionální diskriminace
  - 4) Změna jako naděje, změna jako naděje
  - 5) Rezignace
  - 6) Potřeba narovnání práv
  - 7) Právní jistota
  - 8) Rovnost práva
27. Otázka – šedá zóna
- 1) Šedá zóna/ obcházení zákona/ šedá zóna
  - 2) Institucionální spolupráce/ obcházení zákona
  - 3) Narovnání práva/ narovnání práva
28. Otázka – zainteresovanost organizací
- 1) Podpora při vlastním rozhodování
  - 2) Edukace, osvěta, prevence, zodpovědnost
  - 3) Legislativní ochrana surrogátních matek jako nutnost
  - 4) Sdílená zkušenost dítětem s homoparentální rodiny
29. Otázka – vztah k úřadu
- 1) Obava z laxnosti
  - 2) Nepotřeba úřadu

PŘÍLOHA PIII: UKÁZKA OTEVŘENÉHO KÓDOVÁNÍ A ZNAČENÍ TEMATICKÝCH ČÁSTÍ

uvědomovat, že vlastně nemusí chodit tam a tam a zbytečně sbírat nějaké bacily a stát se trošku uzavřenější.

[Výzkumník]
Setkali jste se s negací? Jaká byla ta negace? Jakého charakteru?

[Otec1]
Potkali jsme jednu babičku, tohle vždycky vyprávím strašně rád, ...to teda není negace..., ale takoví ti starší lidé, jak vám lezou do kočárku a říkají: "Jé, vy jste tady a tatínkové si udělali volno a šli s těmi dětmi. Tak to se nám stávalo jako pravidlem a já vždycky na to mám ošklivou odpověď: "...a kde máte maminku a ona určitě doma uklízí...", tak já jsem vždycky řekl: "...nám maminka umřela..." Protože tohle znamená stop veškerým debatám a je to konec veškeré konverzace a všeho. Protože to nikdo nikdy nechce řešit. Tak se to stalo standardem jako reakce a občas přihlížející lidi se tomu smějí, když pochopí, že žádnou maminku nemáme. Ale jinak žádnou negaci. Máme ve školce tatínka, který nechce zdravít, protože... ..nechce zdravít... Ale já takové lidi, já jsem totiž strašná držka, já i takové lidi naučím zdravít. Spíš si myslím, že lidi mají úplně zbytečný ostych. ... .. Vlastně žádnou negaci... nevím, jestli jsme někdy zažili. Doktorka občas má hloupé, teď už ne, ale dřív měla dětská doktorka hloupé otázky. Teď naposledy se nás zeptala: "Chodíte k tomu psychologovi?" Říkám: "K jakému psychologovi?" Řeší spíš své nějaké..., že má prostě problémy s deseti rodinami, kde rodiče bojují mezi sebou a o děti, tak preventivně nás chce někam poslat a dostat na nějaké místo jenom aby byla s obliga, kdyby se u nás něco stalo. Že my bychom to měli třeba ještě víc komplikovanější. Tak to mi třeba vadí, že to řeší. Já na to teda nevážu.

[Otec2]
Nevýhoda je, že ona nás pořád posílala k nějakým psychologům, což je nějaká skupina, se kterou ona spolupracuje a já jsem se bohužel dozvěděl asi před měsícem, že je to skupina psychologů, která podporuje Alianci pro rodinu a dělá pro ně nějaké sezení, připravuje a podobné věci, ale vlastně my nevíme ani jestli ta naše pediatrička si je toho vědoma, jaké oni zastávají postoje. Ale jinak vyložene s negativními reakcemi, si taky nevybavuji, že bychom se setkali. Pravda je, že občas to bylo složitější na úřadech a tak podobně, ale asi jak je člověk na to připravený, tak některé věci neřeší. To znamená, že nechodíme na úřad jako tatínci, ale jde tam prostě jeden a nebude zdůrazňovat, že žijeme v rodině dva tatínci. Prostě je to jednodušší, protože ti lidi na tom úřadu nejsou připravení. Já třeba vím, že když jsem byl na úřadu a řešil jsem mateřskou a rodičovskou, tak by se to řešilo [redacted], protože jsme [redacted] západ, tak na té sociálce s tím vůbec neměli zkušenosti a

nahradit odpovědí jako občan

starešiny a příbuzní

inot.

institucionální! starešiny a příbuzní

institucionální

nenalost, problematika úřadu

museli si tam přes různé oddělení zjišťovat, jak to vlastně je, když přijde ten tatínek, který chce být na té rodičovské nebo který chce pobírat tu mateřskou. My jsme samozřejmě dopředu věděli, jak to je, takže jsme je v tom trošičku navigovali a tak podobně. Ale není to tak, že my bychom byli ti aktivisti, kteří by za každou cenu museli ten úřad na něco upozorňovat a říkat mu, my jsme tady a my jsme tady ti dva tatínci. Protože si uvědomujeme, že tím bychom na sebe zbytečně upozornili a třeba přilákali nežádoucí pozornost.

↑
příprava
sestava
rodiči
jeden
↓
Děvečelice

[Otec1]

Když se něco stane, tak jede s dítětem biologický otec. Protože oni po vás nechtějí nikdy občanku,... To se nám nikdy nestalo.

Ale může se to stát, a když máte v občance jiné jméno, tak je to pro ně divné nebo podnět k tomu, aby to začali řešit. A brát si nějakou plnou moc na úřad, do nemocnice, to je blbě. V tom nás to trochu omezuje. Ale zatím nenastala žádná velká situace, kdy by to nějak vadilo.

↓
omezování
legislativou

[Otec2]

Ale je to zvláštní, že nikdy po tom rodiči nechtěli vidět občanku. Přijde mi to trochu selhání z určitého pohledu, protože když přijedu do nemocnice s dítětem na ambulanci, kde mě neznají, tak by si tohle měli ověřit, kdo tam s tím dítětem vlastně je.

[Otec1]

Možná podprahově ověřují, možná občas to dítě samo řekne, to není táta. Nebo my na to možná spoléháme, že dítě řekne, že to je táta. Proto jsem přemýšlel, jak udělat to, že bych se jmenoval stejně, aniž bychom se museli vzít, jak se přejmenovat a podobně, protože pak v tu chvíli to máte snazší.

↑
předání
ne
legislativou
faktické
rodiči

[Výzkumník]

Uvažujete v tomhle smyslu o legalizaci, tedy i sloučit příjmení?

26

[Otec1]

Já jsem uvažoval o tom, že změním příjmení, že budu mít dvě příjmení, že budu se budu jmenovat [redacted] a dál budu používat svoje Kaucký, tak jak mě všichni znají, a na úřadech budu používat třeba [redacted]. A nikdo nemůže proti nic mít. Ale je to jenom pro ty účely, kdy se stane něco nahodilého, když ten biologický otec je někde strašně daleko a stane se úraz, tak jsem prostě strýc, nebo někdo...

↓
legisl.
části
rodičovské

[Výzkumník]

Přecházíme k legislativní části. A teď to bude zajímavé. Z legislativní části já vím, že nelze, protože ani jeden z vás

26

2